

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lubomia na lata 2016-2022

Lubomia – Cieszyn, 2016 r.

Opracowanie:

Gmina Lubomia

Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Gospodarczych DELTA PARTNER

www.deltapartner.org.pl

Zespół redakcyjny: dr Bożena Sikora, Bartosz Tyrna

Spis treści

Wprowadzenie.....	5
1. Podstawa prawna	7
2. Zgodność dokumentu	9
2.1 Spójność dokumentu w skali makro	9
2.2 Opis powiązań LPR z dokumentami strategicznymi Gminy.....	12
3. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji.....	14
3.1 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.....	14
3.2 Charakterystyka obszaru zdegradowanego	18
3.3 Wyniki badań ankietowych.....	19
4. Diagnoza obszaru zdegradowanego na tle charakterystyki gminy Lubomia.....	26
4.5 Sfera społeczna.....	26
4.6 Sfera gospodarcza	40
4.7 Sfera środowiskowa.....	43
4.8 Sfera przestrzenno-funkcjonalna	48
4.9 Sfera techniczna	59
4.10 Zestawienie wskaźników	61
4.11 Potencjał obszaru	62
5. Analiza SWOT.....	64
6. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	67
7. Cele rewitalizacji wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań	68
8. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	71
9. Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	74
10. Komplementarność i mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych	75
10.1 Komplementarność przestrzenna.....	75
10.2 Komplementarność problemowa	75
10.3 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	76
10.4 Komplementarność międzyokresowa.....	76
10.5 Komplementarność źródeł finansowania	77
11. Ramy finansowe programu rewitalizacji	78
12. Wdrażanie, monitoring i ewaluacja	79
12.1 Struktura zarządzania LPR	79
12.2 Procedura prowadzenia monitoringu i ewaluacji oraz weryfikacji i oceny postępów realizacji Programu.....	80

13. Uspołecznienie dokumentu i proces partycypacji społecznej.....	82
14. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko.....	84
Załącznik nr 1 Mapa obszaru LPR.....	85
Załącznik nr 2 Lista projektów.....	86
Spis grafik.....	100
Spis tabel.....	100
Spis wykresów.....	100

Wprowadzenie

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lubomia na lata 2016-2022 stanowi zasadniczy element gminnej polityki rewitalizacji. Zawartość merytoryczna niniejszego dokumentu uwzględnia *Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* opracowane przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju, a także *Wytyczne IZ RPO WSL dotyczące zasad przygotowania lokalnych programów rewitalizacji w perspektywie finansowej 2014-2020*.

Definicja rewitalizacji, która została przyjęta na potrzeby programów operacyjnych na lata 2014-2020, określa rewitalizację jako proces przemian służących wyprowadzeniu ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, którego realizacja odbywa się poprzez przedsięwzięcia kompleksowe i zintegrowane, uwzględniające istotne aspekty w sferach społecznej, funkcjonalno-przestrzennej, gospodarczej i środowiskowej. Rewitalizacja to proces wieloletni, skoncentrowany terytorialnie, inicjowany i sterowany przez jednostki samorządu terytorialnego (JST) oraz prowadzony w ścisłej współpracy z lokalną społecznością i na jej rzecz.

Aby proces rewitalizacji mógł przebiegać w sposób uporządkowany i skoordynowany, zgodny z celami jego interesariuszy i uwzględniający różnorodność ich interesów i aspektów, konieczne jest stworzenie adekwatnego i skutecznego instrumentu, za pomocą którego możliwe będzie podjęcie działań, a takim jest właśnie *Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lubomia na lata 2016-2022*.

Niniejszy dokument stanowi o kierunkach wyprowadzania obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego, a założenia w nim zawarte będą traktowane priorytetowo w procesie ogólnej rewitalizacji gminy. Program rewitalizacji jest jednym z elementów kompleksowego, wieloletniego i partnerskiego podejścia zmierzającego do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru nim objętego, zawierającym główne kierunki i konkretne rozwiązania umożliwiające przemyślaną, zintegrowaną i zrównoważoną realizację przekształceń urbanistycznych, z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego, integrując różne aspekty życia społeczno-gospodarczego w gminie.

Celem rewitalizacji jest poprawa warunków przestrzennych, ekonomicznych oraz społecznych mieszkańców, co jest również głównym celem władz gminy. Poza aplikowaniem o środki pomocowe zostaną również rozważone inne możliwości finansowania przedsięwzięć zmierzających do rewitalizacji zagrożonych obszarów gminy. Zadania zawarte w LPR zostaną również wpisane do Wieloletniej Prognozy Finansowej, które będą realizowane w miarę możliwości finansowych gminy oraz zaangażowania interesariuszy rewitalizacji. Pozyskanie funduszy zewnętrznych na realizację założeń LPR jest jedynie elementem przyspieszającym działania.

Niniejszy dokument powstał dzięki ogromnemu zaangażowaniu pracowników Urzędu Gminy Lubomia oraz przy aktywnym uczestnictwie społeczności lokalnej (mieszkańcy, przedsiębiorcy, osoby działające w sektorze organizacji pozarządowych).

W ramach procesu budowania *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubomia na lata 2016-2022* zapewniona została szeroka partycypacja społeczna, zarówno na etapie wyznaczania obszaru oraz jego diagnozy, jak również końcowej weryfikacji całości opracowania.

1. Podstawa prawna

W kontekście nowego podejścia do zagadnienia rewitalizacji w ramach perspektywy finansowej Unii Europejskiej, władze gminy Lubomia zdecydowały o opracowaniu dokumentu, który określa zakres i kierunki rewitalizacji w gminie. W dniu 27 kwietnia 2016 r. Rada Gminy Lubomia podjęła uchwałę w sprawie przystąpienia do opracowania *Lokalnego Programu Rewitalizacji* (XXI/133/2016), rozumianego jako wieloletni program działań w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, zmierzającego do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju. Dokument ma stanowić narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Korzystając z Art. 52. 1. Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, samorząd Gminy Lubomia skorzystał z zapisu wskazującego, że „do dnia 31 grudnia 2023 r. dopuszcza się realizację przedsięwzięć wynikających z programu zawierającego działania służące wyprowadzeniu obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego, przyjmowanego uchwałą rady gminy, bez uchwalania gminnego programu rewitalizacji. W takim przypadku wyznaczenie w drodze uchwały obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, strefy, a także uchwalenie miejscowego planu rewitalizacji nie jest dopuszczalne”.

W związku z przedstawionymi uwarunkowaniami prawnymi przedmiotowy dokument został opracowany na podstawie:

- *Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym* (Dz.U. 2016 poz. 446),
- *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z 3 lipca 2015 r.* wydanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju,
- Dokumentu: *Zasady wsparcia rewitalizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020* (Załącznik do Uchwały nr 2483/83/V/2015 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 29 grudnia 2015 r.).

Zakres przedsięwzięć i działań rewitalizacyjnych ujętych w dokumencie, jakim jest *Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lubomia na lata 2016-2022* jest ściśle powiązany z zapisami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego 2014-2020 oraz Szczegółowego opisu osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego 2014-2020. Natomiast omówienie zgodności niniejszego dokumentu z podstawowymi dokumentami o charakterze planistycznym i programowym, o zasięgu krajowym i europejskim, przedstawione zostało w kolejnym rozdziale.

W celu koordynacji działań dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, opracowania dokumentu jakim jest *Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lubomia na lata 2016-2022*, a także zapewnienia odpowiednich rozwiązań w zakresie realizacji poszczególnych projektów

rewitalizacyjnych, monitorowania działań rewitalizacyjnych na obszarze objętym LPR oraz promocji działań rewitalizacyjnych powołano Zespół do spraw rewitalizacji, (Zarządzenie nr RO.0050.069.2016)
W skład Zespołu ds. rewitalizacji powołano pracowników Urzędu Gminy Lubomia, przedstawiciela Ośrodka Pomocy Społecznej, przedstawicieli społeczności sołectw Lubomia i Grabówka.

2. Zgodność dokumentu

2.1 Spójność dokumentu w skali makro

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lubomia na lata 2016-2022 jest dokumentem o charakterze operacyjnym, którego podstawowym założeniem jest wyznaczenie ram dla skutecznej interwencji publicznej ukierunkowanej na wyznaczony obszar zdegradowany. W ramach wypracowanych założeń planistycznych dokonywano identyfikacji celów i metod pozwalających na zniwelowanie kluczowych deficytów obszaru problemowego, które w ramach polityki gospodarczej, społecznej i ekologicznej powinny korespondować z założeniami na poziomie wspólnotowym, krajowym i regionalnym. Należy podkreślić, że niniejszy Program jest zgodny z podstawowymi dokumentami o charakterze planistycznym i programowym. LPR jest komplementarny w odniesieniu do następujących dokumentów o charakterze programowym i strategicznym, obowiązujących na poziomie wspólnotowym, krajowym i regionalnym:

Tabela 1 Spójność dokumentu w skali makro

Komplementarność z dokumentami na poziomie wspólnotowym, krajowym i regionalnym
<p>Strategia Europa 2020</p> <p>Cel główny: „Osiągnięcie wzrostu gospodarczego, który będzie: inteligentny – dzięki bardziej efektywnym inwestycjom w edukację, badania naukowe i innowacje; zrównoważony – dzięki zdecydowanemu przesunięciu w kierunku gospodarki niskoemisyjnej; oraz sprzyjający włączeniu społecznemu, ze szczególnym naciskiem na tworzenie nowych miejsc pracy i ograniczanie ubóstwa”.</p> <p>Dokument wpisuje się w następujące obszary strategiczne: Bezrobocie wśród młodzieży, poziom zatrudnienia kobiet i osób starszych,   Środowisko dla rozwoju przedsiębiorczości,   Infrastruktura oraz środowisko dla rozwoju przedsiębiorczości.</p>
<p>Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 – Umowa Partnerstwa</p> <p>Zgodność dokumentów wyraża się w następujących celach tematycznych: Cel tematyczny 3. Wzmacnianie Konkurencyjności MŚP, sektora rolnego,   Cel tematyczny 4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach,   Cel tematyczny 5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem,   Cel tematyczny 6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami,   Cel tematyczny 7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej,   Cel tematyczny 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników,   Cel tematyczny 9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem,   Cel tematyczny 10. Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie,   Cel tematyczny 11. Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej.</p>
<p>Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030</p> <p>Spójność wyraża się w następujących celach: Cel 2 Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów,   Cel 3 Poprawa dostępności terytorialnej kraju w równych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury,   Cel 4 Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski,   Cel 5 Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa,   Cel 6 Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego</p>

Komplementarność z dokumentami na poziomie wspólnotowym, krajowym i regionalnym
Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo
<p>Spójność wyraża się w następujących obszarach i celach:</p> <p>Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo</p> <p>Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem</p> <p>I.1.1. Uporządkowanie kompetencji umożliwiające realizację działań rozwojowych</p> <p>I.1.5. Zapewnienie ładu przestrzennego</p> <p>Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka</p> <p>Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki</p> <p>II.2.1. Zwiększenie produktywności gospodarki</p> <p>II.2.2. Wzrost udziału przemysłów i usług średnio i wysoko zaawansowanych technologicznie</p> <p>II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej</p> <p>Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego</p> <p>II.4.1. Zwiększanie aktywności zawodowej</p> <p>II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego</p> <p>II.4.3. Zwiększanie mobilności zawodowej i przestrzennej</p> <p>Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko</p> <p>II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami</p> <p>II.6.4. Poprawa stanu środowiska</p> <p>II.6.5. Adaptacja do zmian klimatu</p> <p>Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu</p> <p>II.7.2. Modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych</p> <p>II.7.3. Udrożnienie obszarów miejskich</p> <p>Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna</p> <p>Cel III.1. Integracja społeczna</p> <p>III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p>Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych</p> <p>III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmocnienia potencjału obszarów wiejskich</p> <p>III.3.4. Zwiększenie spójności terytorialnej</p>
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie
<p>Dokument jest zgodny z nadrzędnym celem:</p> <p>„Celem strategicznym polityki regionalnej, określonym w KSRR, jest efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym”. KSRR ustala trzy cele szczegółowe do 2020 roku, które wpisują się w specyfikę przedmiotowego opracowania:</p> <p>Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów,</p> <p>Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych,</p> <p>Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.</p>
Założenia Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej
<p>Przedmiotowe opracowanie jest zgodne w zakresie następujących celów szczegółowych:</p> <p>Cel szczegółowy 1: Rozwój niskoemisyjnych źródeł energii,</p> <p>Cel szczegółowy 2: Poprawa efektywności energetycznej,</p> <p>Cel szczegółowy 3: Poprawa efektywności gospodarowania surowcami i materiałami,</p> <p>Cel szczegółowy 4: Rozwój i wykorzystanie technologii niskoemisyjnych,</p> <p>Cel szczegółowy 5: Zapobieganie powstawaniu oraz poprawa efektywności gospodarowania odpadami,</p> <p>Cel szczegółowy 6: Promocja nowych wzorców konsumpcji.</p>
Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego <i>Śląskie 2020+</i>
<p>Dokument wpisuje się w cele:</p> <p>Cel strategiczny: Województwo Śląskie regionem nowoczesnej gospodarki rozwijającej się w oparciu o innowacyjność i kreatywność</p> <p>Cel operacyjny: A.2. Otwarty i atrakcyjny rynek pracy</p> <p>Kierunki działań: 3. Tworzenie warunków dla wykorzystywania przez gospodarkę regionu potencjału osób o ograniczonej</p>

Komplementarność z dokumentami na poziomie wspólnotowym, krajowym i regionalnym

aktywności zawodowej, w tym rozwój elastycznych form zatrudnienia, praca na odległość, usuwanie barier w podejmowaniu pracy.

Cel operacyjny: A.4. Przedsiębiorczość lokalna i społeczna wykorzystująca lokalne rynki i potencjały

Kierunki działań: 4. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości w obszarze turystyki oraz usług wolnego czasu wykorzystujących atrakcje i potencjały lokalne. 5. Wsparcie i promocja rozwoju podmiotów działających w obszarze ekonomii społecznej. 6. Rozwój mechanizmów wspierających wzrost zatrudnienia i inicjatyw lokalnych w tym zakresie.

Cel strategiczny: Województwo śląskie regionem o wysokiej jakości życia opierającej się na powszechnej dostępności do usług publicznych o wysokim standardzie.

Cel operacyjny: B.1. Poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców województwa

Kierunki działań: Stworzenie systemu profilaktyki zdrowotnej, w tym działania na rzecz ograniczania chorób i uzależnień cywilizacyjnych oraz promocja zdrowego i aktywnego trybu życia, z uwzględnieniem zmian demograficznych. 4. Tworzenie warunków dla aktywnego i zdrowego stylu życia, w tym rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

5. Promocja, modernizacja, rozwijanie i integracja systemu szlaków i infrastruktury rowerowej.

Cel operacyjny: B.2. Rozwój kompetencji, umiejętności i wzrost poziomu aktywności mieszkańców.

Kierunki działań: 1. Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty edukacyjnej na wszystkich poziomach nauczania odpowiadającej potrzebom rynku pracy oraz kształtującej postawy przedsiębiorcze i kreatywne. 2. Wprowadzenie działań z zakresu monitoringu i ewaluacji polityki edukacyjnej w województwie i zapotrzebowania na określone kompetencje. 3. Wzmocnienie kształcenia kluczowych umiejętności i kompetencji uczniów m.in. poprzez organizowanie tematycznych i praktycznych kursów zawodowych we współpracy z pracodawcami. 4. Wsparcie działań i rozwój infrastruktury popularyzujących naukę. 5. Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty kształcenia ustawicznego umożliwiającej stały rozwój zawodowy i utrzymanie się na rynku pracy. 6. Wdrażanie rozwiązań zwiększających dostępność do infrastruktury i podnoszących kompetencje społeczeństwa informacyjnego oraz rozwój usług elektronicznych i mobilnych. 7. Zwiększenie cyfrowych umiejętności/kompetencji administracji samorządowej, w tym umiejętności otwartej komunikacji z obywatelami z wykorzystaniem narzędzi ICT. 8. Stworzenie systemu rozwijania i odkrywania talentów mieszkańców województwa. 9. Realizacja długofalowych programów edukacji kulturalnej adresowanej do różnych grup odbiorców i zwiększających zainteresowanie uczestnictwem w kulturze. 10. Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty kultury, sportu i rekreacji oferujących możliwości rozwoju mieszkańców oraz atrakcyjnego spędzania wolnego.

Cel operacyjny: B.3. Harmonia społeczna i wysoki kapitał zaufania oraz dogodne warunki życia mieszkańców.

Kierunki działań: 1. Podnoszenie dostępu do usług wspierających funkcjonowanie rodziny, w tym wspieranie podmiotów oferujących takie usługi. 2. Tworzenie i wdrażanie instrumentów wspierających rodziny w zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych. 3. Wdrożenie działań poprawiających warunki startu życiowego i zawodowego osób młodych. 4. Wyposażanie przestrzeni publicznych w infrastrukturę umożliwiającą wspólne spędzanie czasu przez mieszkańców oraz integrację społeczności lokalnych. 5. Rewitalizacja społeczna obszarów o niskiej aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców oraz nagromadzonych problemach społecznych. 6. Poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych dla wszystkich, w szczególności dla osób o obniżonej mobilności. 7. Rozwój publicznych i rynkowych usług wspierających funkcjonowanie osób starszych. 8. Wdrażanie instrumentów wspierających udział mieszkańców w procesach decyzyjnych na szczeblu lokalnym i regionalnym oraz rozwój idei governance. 9. Wspieranie rozwiązań w zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego, w tym realizacja działań w obszarze zarządzania kryzysowego. 10. Zwiększenie udziału mieszkańców w działaniach związanych z zachowaniem i eksponowaniem unikalności dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego województwa oraz jego charakterystycznych obszarów.

Cel strategiczny: Województwo śląskie regionem atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni.

Cel operacyjny: C.1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska.

Kierunki działań: 1. Promowanie działań oraz wdrażanie technologii ograniczających antropopresję na środowisko przyrodnicze (infrastruktura ograniczająca negatywny wpływ działalności gospodarczej i komunalnej). 4. Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi wykorzystywanymi do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz utrzymanie i rozwój systemów zaopatrzenia w wodę w województwie. 5. Wspieranie działań na rzecz poprawy jakości wód powierzchniowych oraz ochrony wód podziemnych i racjonalizacji ich wykorzystania. 6. Wspieranie wdrożenia rozwiązań ograniczających niską emisję oraz zużycie zasobów środowiska i energii w przedsiębiorstwach, gospodarstwach domowych, obiektach i przestrzeni użyteczności publicznej. 9. Wspieranie działań zmierzających do zachowania i odtwarzania bio- i georóżnorodności. 10. Wspieranie działań na rzecz zmniejszenia uciążliwości hałasu. 11. Wsparcie rozwoju energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii przy minimalizacji kosztów środowiskowych i krajobrazowych. 12. Wspieranie edukacji ekologicznej i kształtowanie postaw prośrodowiskowych. 13. Rekułtywacja terenów zdegradowanych na cele środowiskowe. 14. Rozwój trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.

Komplementarność z dokumentami na poziomie wspólnotowym, krajowym i regionalnym

Cel operacyjny: C.2. Zintegrowany rozwój ośrodków różnej rangi.

Kierunki działań: 6. Wzmacnianie rozwoju zróżnicowanych funkcji na obszarach wiejskich.

Cel operacyjny: C.3. Wysoki poziom ładu przestrzennego i efektywne wykorzystanie przestrzeni.

Kierunki działań: 1. Rewitalizacja terenów i obiektów, w tym poprzemysłowych i zdegradowanych na tereny/obiekty o funkcjach społeczno-gospodarczych oraz zapewnienie ich dostępności. 2. Poprawa jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznych, szczególnie centrów miast i centrów dzielnic oraz przestrzeni recepcyjnych. 3. Tworzenie i rewitalizacja obszarów zieleni urządzonej oraz terenów rekreacyjnych. 4. Przywracanie pozycji lub nadawanie nowych funkcji obiektom zabytkowym oraz symbolicznym w życiu społeczności lokalnych. 5. Zapewnienie praworządności gospodarowania przestrzenią poprzez skuteczną ochronę prawa własności i interesu społecznego. 6. Rewitalizacja osiedli mieszkaniowych, w tym starych dzielnic. 8. Wsparcie działań podnoszących jakość planowania przestrzennego na poziomie regionalnym i lokalnym, w tym działań integracyjnych.

Źródło: opracowanie własne

2.2 Opis powiązań LPR z dokumentami strategicznymi Gminy

Niniejszy dokument tworzy płaszczyznę zgodności pomiędzy poszczególnymi dokumentami z różnych dziedzin funkcjonowania społeczności lokalnej i samorządu.

Tabela 2 Spójność LPR z dokumentami strategicznymi gminy.

Komplementarność z dokumentami na poziomie gminnym

Strategia Rozwoju Gminy Lubomia na lata 2014-2020

Strategia odwołuje się szeroko do potrzeb rewitalizacyjnych, które wskazywane są pośrednio poprzez artykułowanie problemów społecznych, technicznych i środowiskowych oraz bezpośrednio w formie zapisów wprost odwołujących się do przeprowadzenia rewitalizacji. Wśród najistotniejszych deficytów i barier rozwoju Gminy Lubomia wskazuje się m.in. antropopresję na środowisko przyrodnicze zagrażającą stanowi kluczowego wyróżnika gminy oraz utrudnienia dla osób niepełnosprawnych i starszych. Oba problemy kwalifikują się do rozwiązania w oparciu o wykorzystanie instrumentu wsparcia jakim jest proces rewitalizacji i lokalny program rewitalizacji. Co ważne dokument wprost identyfikuje konieczność przeprowadzenia rewitalizacji w ramach celu C4.4. Ochrona i wzbogacanie terenów i obiektów o wysokiej wartości przyrodniczej lub kulturowej w połączeniu z ich wykorzystywaniem w procesach rozwoju społecznoekonomicznego i dedykowanego kierunku: K.72. Rewitalizacja obiektów i przestrzeni przez wspólne działania samorządu, biznesu i organizacji pozarządowych. Dodatkowo wśród wyzwań stojących przed samorządem Gminy Lubomia wskazuje się szereg elementów związanych ze sferą społeczną m.in. zapobieganie patologiom, w tym pojawiającym się w gminie na skutek oddziaływania otoczenia. Pod tym zapisem kryją się m.in. problemy z uzależnieniami od tzw. „dopalaczy” i innych środków psychoaktywnych.

Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Lubomia na lata 2011-2020

Cel strategiczny 1.: Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom.

Cel operacyjny: 1. Zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego.

Kierunki działań: 1. Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy. 2. Wsparcie osób ubogich pracą socjalną, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych. 3. Promowanie wśród zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej. 4. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej, m.in. poprzez pozyskiwanie żywności z Banku Żywności. 5. Podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie punktu wydawania żywności. 6. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz ubogich. 7. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, przyznawanie im stypendiów szkolnych, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego. 8. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem. 9. Podejmowanie współpracy.

Cel operacyjny 2: Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy.

Kierunki działań: 1. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego. 2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny. 3. Zmniejszanie skutków bezrobocia poprzez pomoc finansową udzielaną przez OPS. 4. Pozyskiwanie inwestorów oraz wspieranie małej i średniej

Komplementarność z dokumentami na poziomie gminnym

przedsiębiorczości. 5. Podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie Centrum Integracji Społecznej. 6. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. 7. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi o zasięgu ponadgminnym działającymi na rzecz osób bezrobotnych.

Studium kierunków i zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubomia.

Kierunki:

- Rozwój gminy ukierunkowany na promocję walorów dziedzictwa kulturowego dla inwestycji rekreacyjnych i związanych z obsługą regionu rybnickiego.
- Tworzenie nowych miejsc pracy w sektorze usług turystycznych poprzez podnoszenie jakości zamieszkania i funkcjonowania istniejących zasobów środowiska kulturowego.
- Realizacja polityki przestrzennej z wyraźną preferencją wymogów zrównoważonego rozwoju, zmierzającej do zachowania ładu przestrzennego w kształtowaniu krajobrazu gminy.
- Respektowanie w gospodarce przestrzennej rygorów konserwatorskich sprzyjających wykreowaniu gminy Lubomia jako atrakcyjnego miejsca zamieszkania oraz ponadlokalnego ośrodka turystyki i wypoczynku.
- Kultywacja świadomości dziedzictwa kulturowego, promocja dóbr kultury (np. Grodzisko Gołęźców) - dla zwiększenia atrakcyjności gminy.
- Osiągnięcie poprawy warunków życia mieszkańców na drodze sukcesywnej rewaloryzacji obiektów zabytkowych i historycznych o wartościach kulturowych oraz zwiększenia atrakcyjności urbanistyczno-architektonicznej gminy również poprzez ochronę i wykorzystanie walorów krajobrazu kulturowego.
- Zapewnienie poprawy warunków zagospodarowania i użytkowania terenów zalewowych rzeki Odry w kontekście budowy zbiornika wodnego Racibórz Dolny oraz realizacja zespołu urbanistycznego nowe Nieboczowy dla mieszkańców sołectwa Nieboczowy, których nieruchomości znajdują się w obszarze planowanego zbiornika, przez co zmuszeni są do zmiany miejsca zamieszkania.
- Rewaloryzacja zespołów i obiektów dziedzictwa kulturowego: wpisanych do rejestru zabytków województwa śląskiego, wnioskowanych w Studium do objęcia szczególną ochroną w drodze wpisu do rejestru zabytków ze względu na ich ponadlokalną wartość zabytkową objętych strefą "A" ścisłej ochrony konserwatorskiej.

Źródło: opracowanie własne

3. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Zasady wsparcia rewitalizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 jednoznacznie określają co należy rozumieć przez pojęcia obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji.

Obszar zdegradowany jest to obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

Obszar rewitalizacji obejmuje całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

3.1 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Obszar zdegradowany w gminie Lubomia został wyznaczony w sposób obiektywny na podstawie zróżnicowanych narzędzi, metod i technik badawczych.

Pierwszym krokiem w zakresie wyznaczania obszaru zdegradowanego było wstępne rozpoznanie sytuacji lokalnej pod kątem potrzeb rewitalizacyjnych, ten etap został przeprowadzony przez pracowników Urzędu Gminy Lubomia. Istotne jest, aby wziąć pod uwagę, że zjawiska społeczne charakteryzują się złożoną strukturą i nie wszystkie problemy widoczne są dzięki statystykom (przykładem może być ukryte bezrobocie). Wiedzę na temat ogólnie panującej sytuacji na określonym terenie posiadają lokalni eksperci, których poproszono o identyfikację najważniejszych problemów oraz próbę wskazania koncentracji tych problemów. Obszar zdegradowany w Lubomi został wyznaczony na podstawie pogłębionej diagnozy społeczno – gospodarczo – przestrzennej, która przedstawiona jest w rozdziale 4. niniejszego dokumentu. W ramach procesu delimitacji obszaru skoncentrowano się na analizie występowania zjawisk kryzysowych, w tym przede wszystkim problemów natury społecznej. Dodatkowo zwrócono również uwagę na wewnętrzny potencjał rozwojowy obszaru, który może mieć kluczowy wpływ na rozwój całego miasta. Obszar zdegradowany został zatem doprecyzowany na podstawie konsultacji z przedstawicielami ważnych instytucji publicznych, posiadającymi odpowiednie kompetencje i wiedzę na temat tego, które z obszarów wymagają największego wsparcia, w tym przede wszystkim z przedstawicielami Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Policji.

W ramach tego procesu przeprowadzono również wizję lokalną (spacer studyjny). Wyjście w teren pozwoliło na doprecyzowanie obszaru rewitalizacji poprzez wykazanie problemów w sferze funkcjonalnej, z jakimi zmagają się mieszkańcy.

Kolejnym działaniem było przeprowadzenie delimitacji obszaru zdegradowanego. Delimitacja uwzględnia wskaźniki obligatoryjne dotyczące powierzchni oraz liczby ludności, tak aby wskazany obszar zdegradowany mógł spełniać kryteria obszaru rewitalizacji.

- powierzchnia obszaru nie może przekraczać 20% powierzchni całej Gminy,
- liczba ludności obszaru nie może przekraczać 30% liczby wszystkich mieszkańców Gminy.

Następnie obszar poddany został konsultacjom społecznym poprzez realizację badania ankietowego (kwestionariusz był dystrybuowany zarówno w wersji papierowej, jak również elektronicznej), które potwierdziło istnienie pewnych negatywnych zjawisk na wskazanym obszarze.

Kolejnym krokiem było przeprowadzenie spotkań informacyjno-konsultacyjnych z interesariuszami (mieszkańcy i wspólnoty mieszkaniowe, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy) w celu zapoznania ich z logiką interwencji jaką umożliwia Lokalny Program Rewitalizacji oraz ostatecznego ustalenia zasięgu terytorialnego obszaru rewitalizacji.

Na potrzeby szczegółowej dziedzinowej diagnozy wybranego obszaru wsparcia pozyskano wyselekcjonowane dane dotyczące wyznaczonego obszaru m.in. z Urzędu Gminy Lubomia, Powiatowego Urzędu Pracy w Wodzisławiu Śląskim, Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubomi oraz Policji. oraz Analiza obszaru uwzględnia podział na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową oraz funkcjonalno-przestrzenną. Jednocześnie analiza wskaźnikowa uzasadnia i tym samym kwalifikuje obszar jako spełniający kryteria terenu zdegradowanego, który powinien podlegać działaniom rewitalizacyjnym.

Wyznaczony obszar zdegradowany, poddany analizie, również w kontekście charakterystyki całej Gminy Lubomia, został w niniejszym opracowaniu wskazany jako obszar rewitalizacji (nazywany także obszarem LPR).

Poniższa tabela prezentuje wykaz ulic, które wchodzą w wyznaczony obszar rewitalizacji na terenie Gminy Lubomia

Tabela 3 Obszar rewitalizacji w Gminie Lubomia – wykaz ulic

Nazwa ulicy	Zasięg (numery od – do)
ul. Akacyjowa	2,4,6,8,10,10a,10b,12,12 a (parzyste)
ul. Graniczna	2,8a,10 (parzyste)
ul. Adama Asnyka	na całej długości
ul. Adama Mickiewicza	1-47 (nieparzyste), 2-34 (parzyste)
ul. Curie-Skłodowskiej	na całej długości
ul. Dębowa	na całej długości
ul. Jana Nepomucena	na całej długości
ul. Juliusza Słowackiego	na całej długości

Nazwa ulicy	Zasięg (numery od – do)
ul. Wojciecha Korfantego	na całej długości
ul. Parkowa	na całej długości
ul. Pogrzebieńska	1-15 (nieparzyste)
ul. Polna	1, 3, 5, 7 (nieparzyste), 2, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20 (parzyste)
ul. Potocka	na całej długości
ul. Sportowa	na całej długości
ul. Szkolna	na całej długości
ul. Tartakowa	1-91 (nieparzyste), 2-56a (parzyste)
ul. Uboczna	na całej długości
ul. Środkowa	na całej długości
ul. Bordinowska,	na całej długości
ul. Górna	Na całej długości

Źródło: Urząd Gminy Lubomia

Poniżej zaprezentowano mapę o charakterze poglądowym, która przedstawia zasięg terytorialny obszaru. Szczegółowa mapa stanowi Załącznik nr 1 niniejszego opracowania.

Grafika 1 Schematyczna mapa obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

3.2 Charakterystyka obszaru zdegradowanego

Poniższa tabela prezentuje dwa wskaźniki obligatoryjne dla wyznaczenia obszaru rewitalizacji – udział procentowy ludności oraz powierzchni obszaru. Oba nie przekraczają obowiązujących limitów (maksymalnie 20% powierzchni całej gminy oraz 30% ludności całej gminy).

Tabela 4 Wskaźniki obligatoryjne obszaru rewitalizacji

Wskaźnik	Wartość
Powierzchnia Gminy Lubomia [km ²]	42,00 km ²
Powierzchnia obszaru [km ²]	1,28 km ²
Udział powierzchni obszaru w powierzchni Gminy [%]	3,04%
Liczba ludności Gminy Lubomia [os.]	7 932 os.
Liczba ludności obszaru [os.]	2 217 os.
Udział ludności obszaru w liczbie ludności Gminy [%]	27,9%

Źródło: opracowanie własne

Przedmiotowy dla tego opracowania obszar mieści się w granicach sołectwa Lubomia oraz Grabówka. Wizja lokalna przeprowadzona na terenie gminy Lubomia, świadomość władz samorządowych dotycząca problematyki i koncentracji problemów społecznych na terenie gminy, przeprowadzona diagnoza, a także analiza dokumentów o charakterze planistycznym dotyczących gminy pokazują, że podstawowym zadaniem na tym terenie jest przede wszystkim poprawa jego kondycji społecznej oraz rewaloryzacja przestrzeni publicznej oraz budynków użyteczności publicznej.

Analizy i wizje przeprowadzone przez samorząd Gminy Lubomia wskazują na istotne nasilenie oraz koncentrację zjawisk kryzysowych, związanych z ubóstwem i marginalizacją społeczną, na terenie sołectwa Lubomia. Wśród najistotniejszych problemów o znaczeniu społecznym należy wskazać na następujące: starzenie się społeczeństwa, duże zapotrzebowanie na pomoc osobom starszym, malejąca liczba mieszkańców, niski przyrost naturalny, rosnące ujemne saldo migracji, odpływ z gminy ludzi młodych, dynamiczny wzrost liczby osób korzystających z różnych form pomocy socjalnej, wzrost ubóstwa mieszkańców, powstawanie obszarów apatii społecznej, zmniejszająca się aktywność społeczna mieszkańców, niski i nieodpowiadający na potrzeby rynku poziom i rodzaj wykształcenia mieszkańców, mała elastyczność na rynku pracy, nasilenie problemów związanych z niepełnosprawnością, wysoki poziom bezrobocia, przy jednoczesnej utracie przez przeważającą część bezrobotnych prawa do zasiłku. W warstwie przestrzenno-funkcjonalnej kluczową rolę w planowanej rewitalizacji odgrywa centrum sołectwa, na którym zlokalizowany jest Urząd Gminy, Ochotnicza Straż Pożarna, Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Zakład Wodociągowo – Kanalizacyjny. Dużym problemem jest zjawisko niskiej emisji, które dotyczy obiektów użyteczności publicznej, jak również budynków prywatnych. Tym samym kwestie środowiskowe i degradację w tym zakresie należy uznać za bardzo istotną.

3.3 Wyniki badań ankietowych

Na potrzeby opracowania *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubomia na lata 2016-2022* przeprowadzone zostało badanie ankietowe wśród mieszkańców, które służyło pozyskaniu opinii na temat rewitalizacji w gminie.

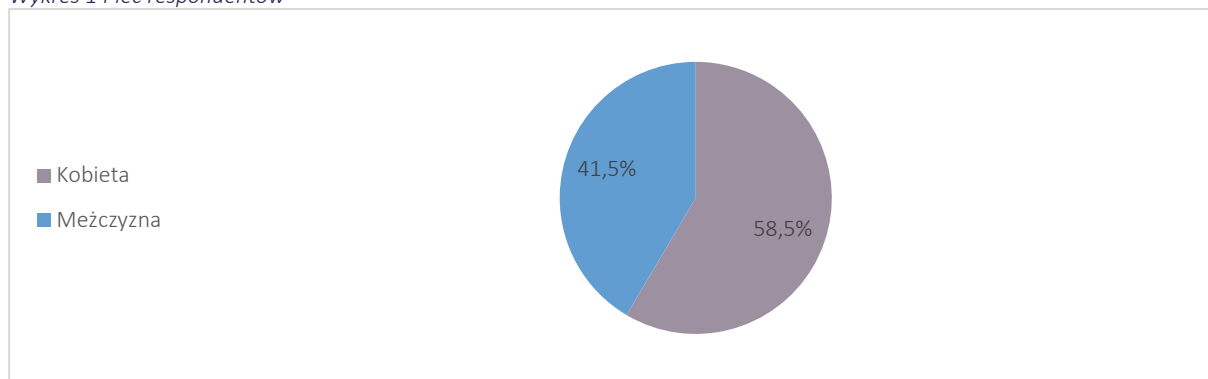
Kwestionariusz ankietowy dostępny był w formie elektronicznej oraz udostępniony był w formie tradycyjnej w Urzędzie Gminy w Lubomi, w Ośrodku Pomocy Społecznej w Lubomi oraz w Gminnym Ośrodku Kultury w Lubomi i Wiejskim Domu Kultury w Syryni, a także w gminnych szkołach.

Mieszkańcy mieli możliwość złożenia wypełnionej ankiety w dniach od 18 maja 2016 r. do 8 czerwca 2016 r. Łącznie wpłynęło 56 wypełnionych formularzy, z czego 48 zostały wypełnione w formie papierowej, a 8 wpłynęło drogą elektroniczną. Uzyskane informacje oraz opinie stanowią ważny punkt odniesienia podczas konstruowania Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Ponieważ nie wszystkie formularze ankietowe były wypełnione kompletnie, dla poprawności prezentowania danych, w opisach wykresów i tabel wskazano liczbę respondentów (n), którzy faktycznie udzielili odpowiedzi na określone pytanie.

Wśród osób ankietowanych licznějšíą grupę stanowiły kobiety (58,5%).

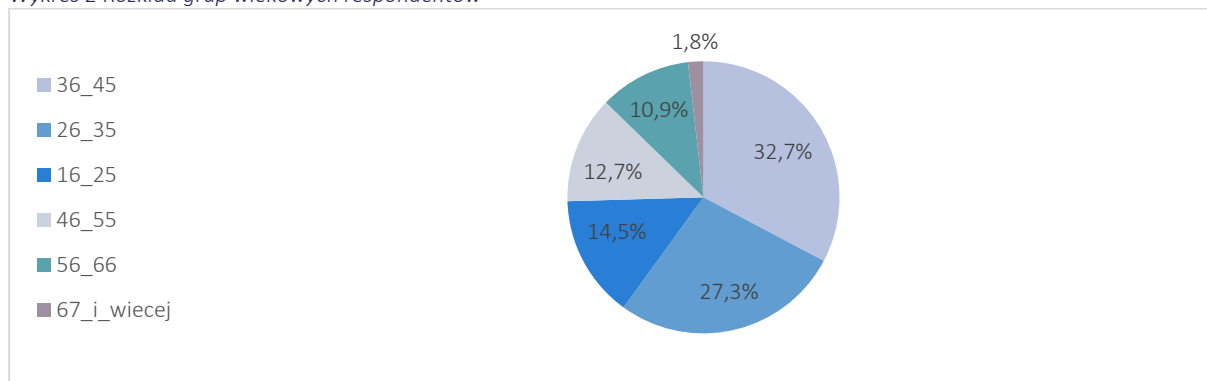
Wykres 1 Płeć respondentów

Źródło: wyniki badań ankietowych, n=53

Wśród respondentów znajdują się przedstawiciele wszystkich grup wiekowych. Najlicznějšíą grupę stanowią osoby pomiędzy 36 a 45 rokiem życia (32,7%) oraz osoby pomiędzy 26 a 35 rokiem życia (27,3%). Łącznie te dwie grupy stanowią ponad połowę mieszkańców gminy Lubomia, którzy wzięli udział w badaniu. Świadczy to o zainteresowaniu rozwojem gminy głównie przez osoby młode, co determinuje w dużym stopniu postrzeganie działań rozwojowych w gminie.

Wykres 2 Rozkład grup wiekowych respondentów

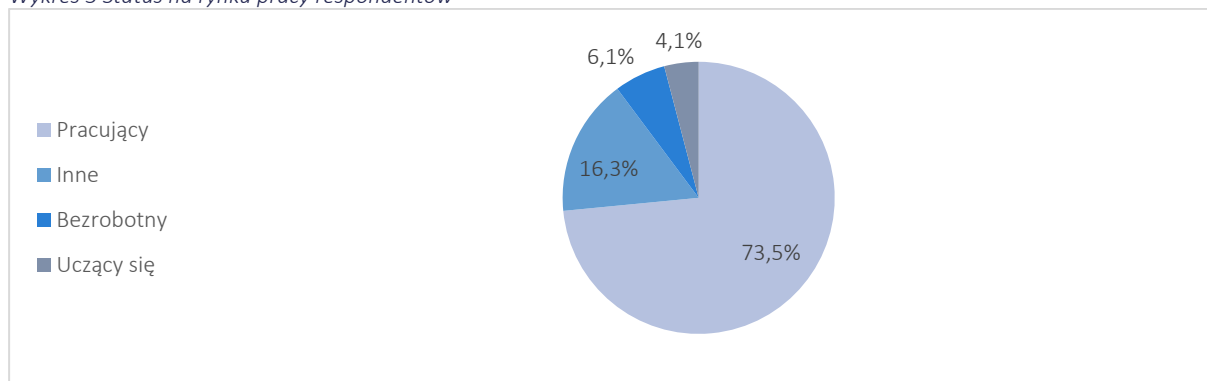

Źródło: wyniki badań ankietowych, n=55

Status na rynku pracy mieszkańców Gminy Lubomia może stanowić istotny czynnik determinujący wybór odpowiedzi i formułowane opinie dotyczące planowanych działań rewitalizacyjnych. Dlatego warto przyjrzeć się jak przedstawia się przekrój ankietowanych w kontekście tego kryterium.

Zdecydowanie przeważającą grupę wśród ankietowanych stanowiły osoby pracujące (73,5%). Osoby bezrobotne oraz uczące się stanowiły odpowiednio 6,1% oraz 4,1% respondentów.

Wykres 3 Status na rynku pracy respondentów

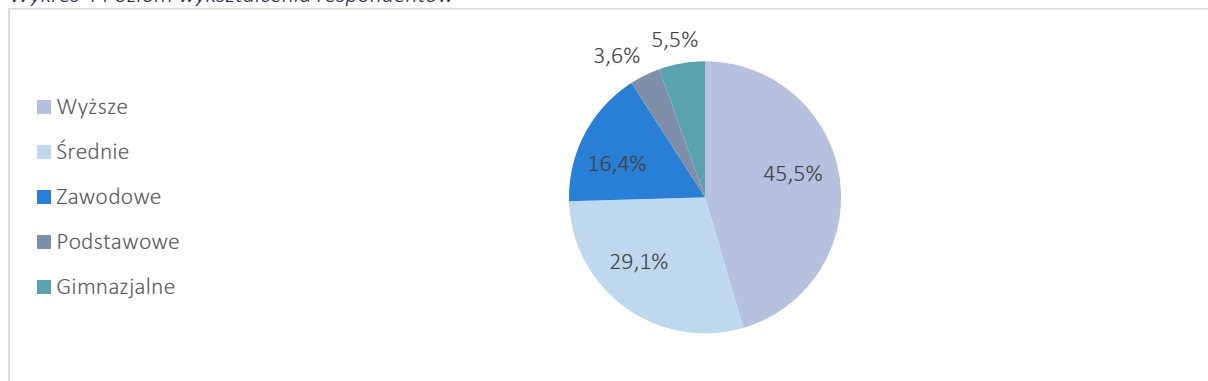

Źródło: wyniki badań ankietowych, n=49

Również poziom wykształcenia respondentów może być czynnikiem wpływającym na opiniowanie sytuacji w gminie, w kontekście planowanej rewitalizacji.

Największe zainteresowanie działaniami rozwojowymi gminy Lubomia odnotowano w grupie osób z wykształceniem wyższym (45,5%). Kolejną grupę stanowią osoby posiadające wykształcenie średnie (29,1%). Wynik ten potwierdza rosnące zainteresowanie sprawami publicznymi wraz z wzrastającym poziomem wykształcenia.

Wykres 4 Poziom wykształcenia respondentów

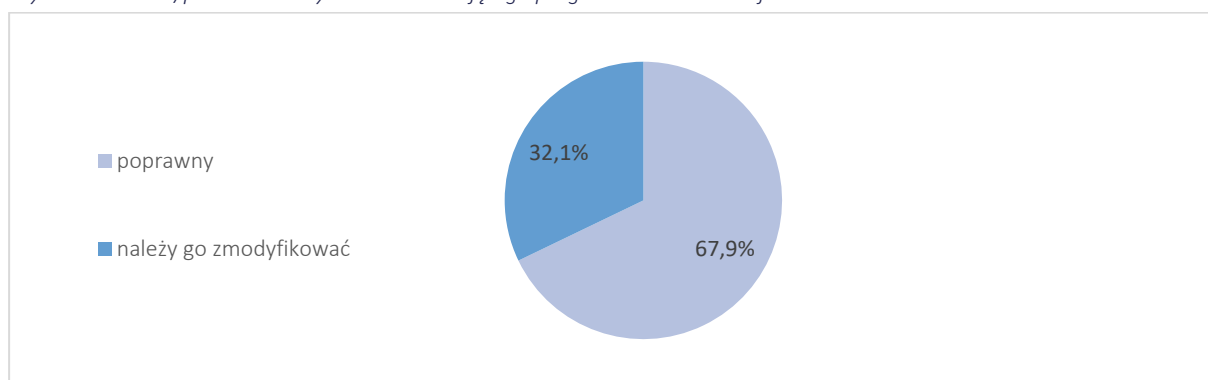

Źródło: wyniki badań ankietowych, n=55

Obszar zdegradowany w gminie Lubomia wskazany w ankiecie obejmuje centrum sołectwa Lubomia: (ulice: Akacyjowa (2, 4, 6, 8, 10, 10a, 10b, 12, 12a), Graniczna (2, 8a, 10) A. Asnyka; A. Mickiewicza 1-47 (nieparzyste), 2-34 (parzyste); M. Curie-Skłodowskiej; Dębowa; J. Nepomucena; J. Słowackiego; W. Korfantego; Parkowa; Pogrzebieńska 1-15 (nieparzyste); Polna 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20; Potocka; Sportowa; Szkolna; Tartakowa 1-91 (nieparzyste), 2-56 a (parzyste); Uboczna; Środkowa) oraz część sołectwa Grabówka (ulice: Bordynowska, Górna).

Respondenci zostali poproszeni o ocenę wyboru obszaru przewidzianego do rewitalizacji. Tylko 32,1% wskazuje na konieczność modyfikacji obszaru, natomiast 67,9% uważa go za poprawnie wybrany.

Wykres 5 Jak Pan/pani ocenia wybór obszaru objętego programem rewitalizacji?

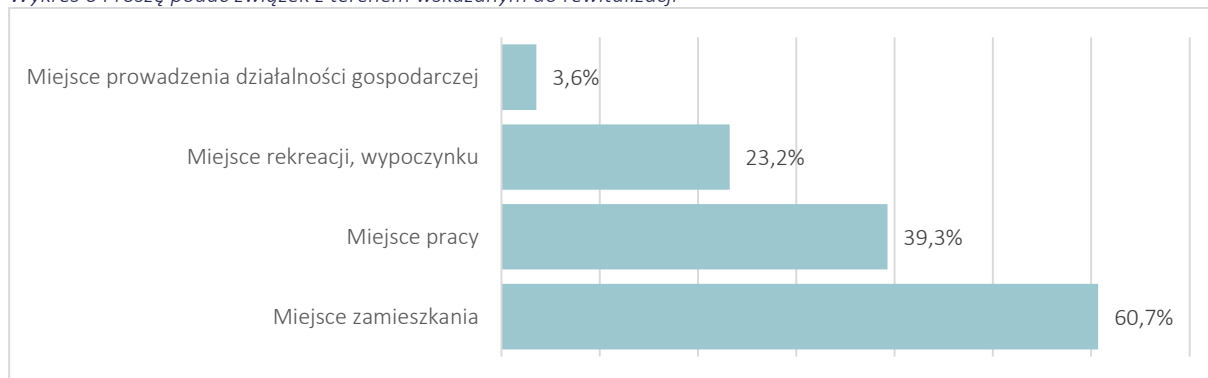

Źródło: wyniki badań ankietowych, n=56

Następnie respondenci proszeni byli o wskazanie własnej propozycji, wraz z uzasadnieniem dotyczącej obszaru zdegradowanego który należałoby ich zdaniem włączyć w zakres lokalnego programu rewitalizacji. Wśród propozycji jakie padły ze strony mieszkańców gminy Lubomia były: obszar Paprotnika, w skład którego wchodzi ulice Jesionowa, Dębowa, Akacyjowa, Paprotnik, Graniczna, zakład betoniarski przy ul. Akacyjowej - przenieść w inne miejsce. Proponowano również poszerzenie obszaru o ul. Szkolną, rozszerzenie obszaru do całych ulic, a nie tylko wskazanych obszarów, rozszerzenie o ul. Środkową (ze względu na trudności w komunikacji wynikające ze zbyt wąskiej jezdni. Powiązanie respondentów z obszarem wyznaczonym do rewitalizacji wynika głównie z funkcji mieszkaniowej (60,7%). Dla 39,3% respondentów związek z obszarem wynika z miejsca pracy,

dla 23,2% z funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej. Najmniej respondentów uzasadniło swój wybór prowadzeniem na tym terenie działalności gospodarczej (3,6%).

Wykres 6 Proszę podać związek z terenem wskazanym do rewitalizacji

Źródło: wyniki badań ankietowych, n=56

Ankietowani ocenili poszczególne czynniki wpływające na jakość życia na wskazanym przez nich do rewitalizacji obszarze. Prawie połowa respondentów (41,1%) oceniła jako niską, jakość czynników jakimi są infrastruktura drogowa i ciągi dla pieszych oraz zdewastowanie obiektów. Pozostałe kategorie większość respondentów oceniła na poziomie średnim.

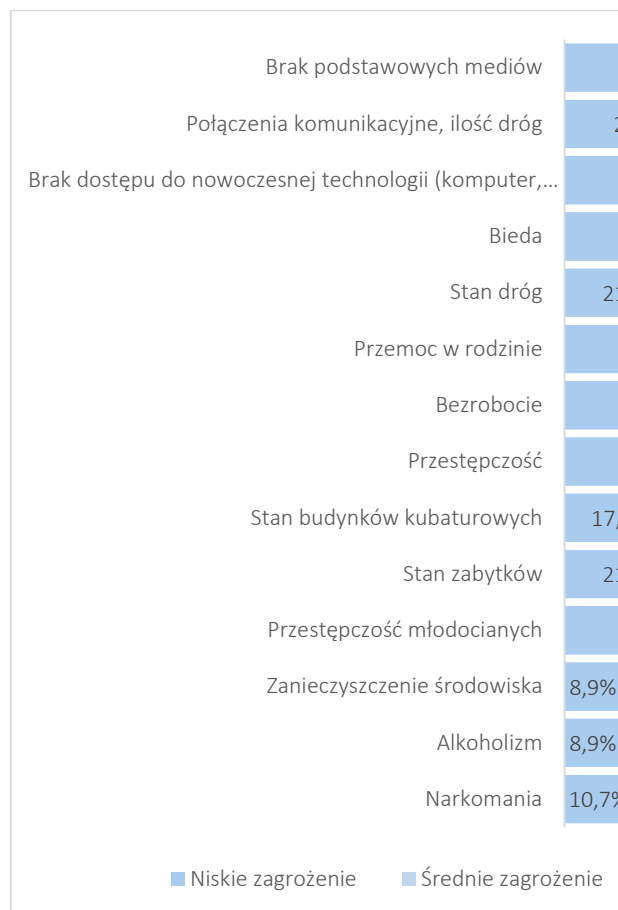
Wykres 7 Proszę ocenić wymienione elementy związane z jakością życia na wskazanym przez Pana(nią) obszarze rewitalizacji

Źródło: wyniki badań ankietowych, n=56

Na wybranych przez respondentów obszarach pozycję dominującą pośród problemów o charakterze społecznym zajmują: narkomania, uzależnienie od alkoholu, przestępczość młodocianych. Respondenci zauważają również istniejące na obszarze zagrożenie takimi problemami jak: bezrobocie, przemoc w rodzinie i bieda. Również stan środowiska, budynków i kondycja obiektów zabytkowych generują zagrożenie dla jakości i pozytywnego odbioru obszaru.

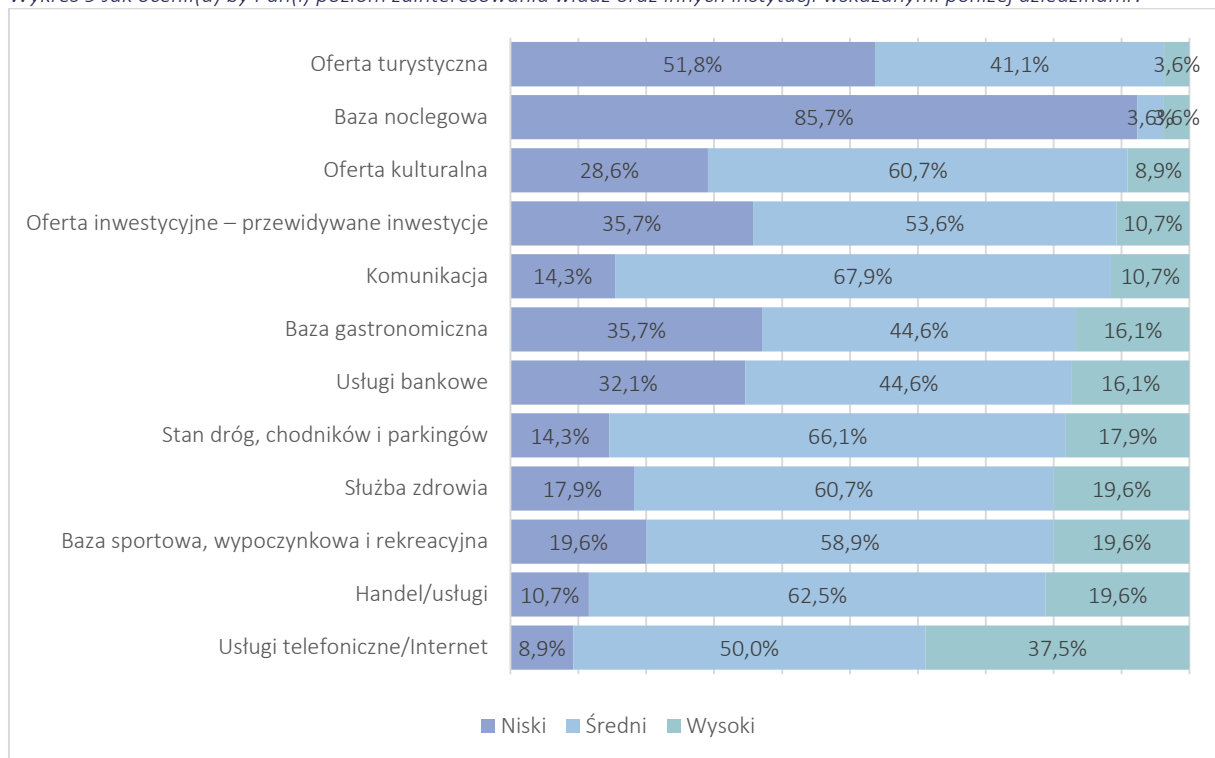
Wykres 8 Jakie problemy Pana(i) zdaniem występują na wybranym przez Pana(ią) obszarze

Źródło: wyniki badań ankietowych, n=56

W opinii respondentów zainteresowanie władz oraz innych instytucji w działania na terenie obszaru nie koncentrują się wystarczająco wokół tworzenia bazy noclegowej i budowania oferty turystycznej. Niewystarczające (ocenione na zachowawczym poziomie średnim) jest zdaniem respondentów zainteresowanie władz takimi zagadnieniami jak: podniesienie jakości infrastruktury drogowej oraz komunikacji, stan dróg, chodników i parkingów, baza sportowa i rekreacyjna, dostęp do służby zdrowia, oferta kulturalna i budowanie oferty inwestycyjnej.

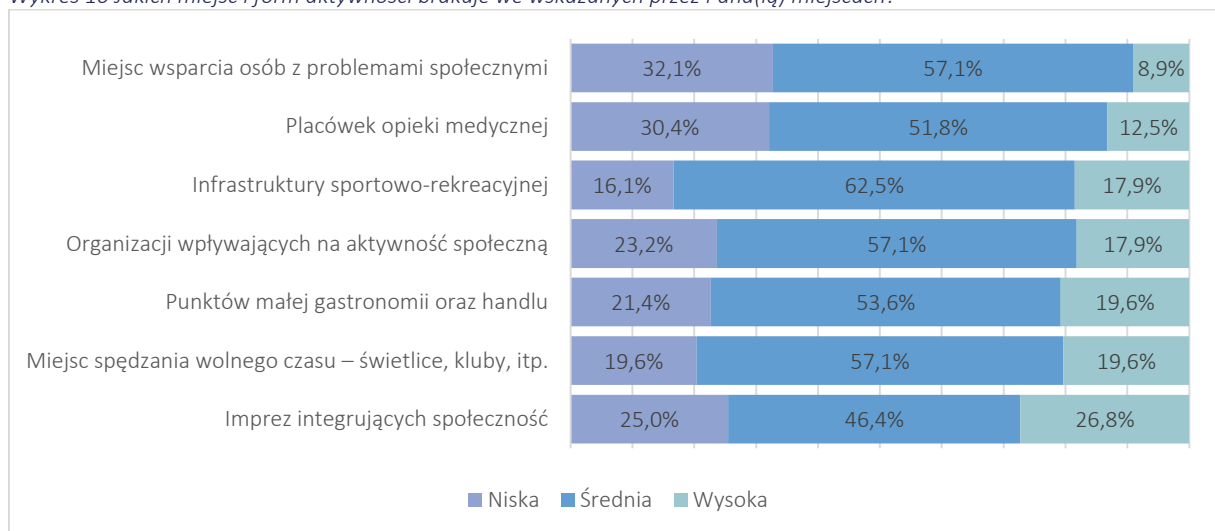
Wykres 9 Jak ocenił(a) by Pan(i) poziom zainteresowania władz oraz innych instytucji wskazanymi poniżej dziedzinami?

Źródło: wyniki badań ankietowych, n=56

Mieszkańcy gminy Lubomia wskazują także na niską dostępność na obszarze wymagającym rewitalizacji, miejsc wsparcia osób mających problemy o charakterze społecznym, placówek opieki medycznej, imprez integrujących społeczność oraz organizacji wpływających na aktywność społeczną.

Wykres 10 Jakich miejsc i form aktywności brakuje we wskazanych przez Pana(iq) miejscach?

Źródło: wyniki badań ankietowych, n=77

Podsumowanie

Wyniki badań ankietowych dotyczących zagadnienia rewitalizacji na terenie gminy Lubomia wyraźnie wskazują, że mieszkańcy Gminy dostrzegają tego rodzaju potrzeby. Zaproponowany do rewitalizacji obszar 67,9% respondentów uważa za poprawnie wybrany. Ich powiązanie z obszarem wyznaczonym do rewitalizacji wynika głównie z funkcji mieszkaniowej (60,7%). Pozycję dominującą pośród

problemów o charakterze społecznym zajmują tutaj: narkomania, uzależnienie od alkoholu, przestępczość młodocianych. Respondenci zauważają również istniejące na obszarze zagrożenie takimi problemami jak: bezrobocie, przemoc w rodzinie i bieda. Również stan środowiska, budynków i kondycja obiektów zabytkowych generują zagrożenie dla jakości i pozytywnego odbioru obszaru. Mieszkańcy gminy Lubomia wskazują na niską dostępność na obszarze wymagającym rewitalizacji miejsc wsparcia osób mających problemy o charakterze społecznym, placówek opieki medycznej, imprez integrujących społeczność oraz sektora NGO.

Badanie przeprowadzone wśród mieszkańców umożliwia zdefiniowanie potrzeb i problemów dotyczących społeczności w kontekście rewitalizacji.

4. Diagnoza obszaru zdegradowanego na tle charakterystyki gminy Lubomia

Poniższa analiza obszaru zdegradowanego obejmuje szczegółowo podstawowe dziedziny tematyczne: sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną. Analiza obszaru ulokowana jest na tle charakterystyki gminy Lubomia, również uwzględniającej szczególnie wymienione dziedziny tematyczne, co umożliwia wyraźne ukazanie problematyki zdegradowanego obszaru i koncentrację na nim określonych zjawisk. Poza wskaźnikami obligatoryjnymi, diagnoza podstawowych obszarów tematycznych w kontekście całej gminy stanowi kluczowe uzasadnienie delimitacji obszaru rewitalizacji i co istotne, przebiega równoległe do innych, wskazanych metod wyznaczania obszaru do rewitalizacji.

Istotnym elementem jest także zestawienie wskaźników, pokazujących kondycję wskazanego obszaru na tle gminy Lubomia oraz analiza potencjału obszaru, którą traktuje się jako czynnik wiążący do części postulatywnej niniejszego dokumentu.

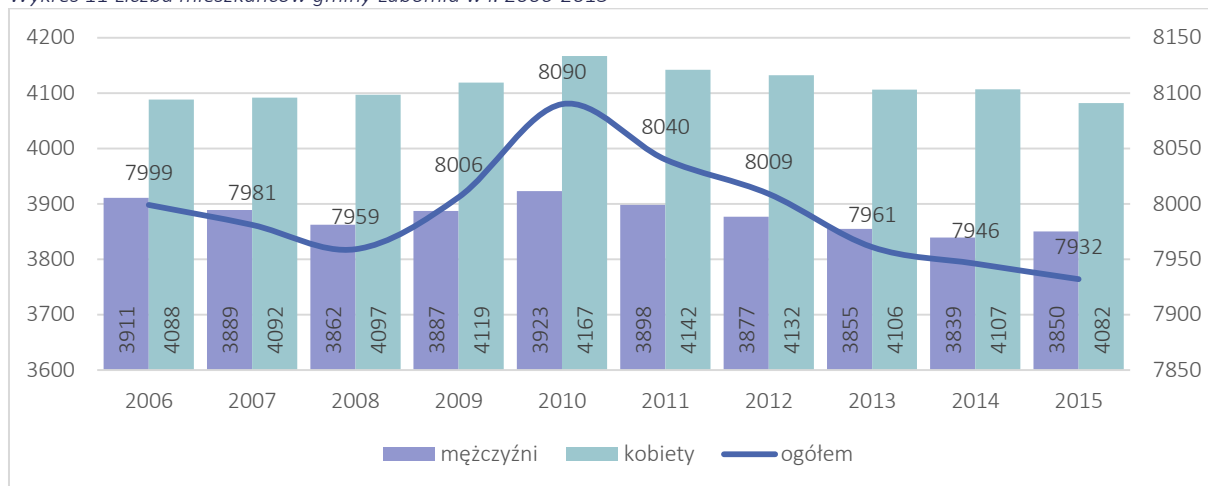
4.5 Sfera społeczna

Polityka publiczna w pierwszej kolejności prowadzona jest dla mieszkańców i dla ich komfortu życia, dlatego problemy społeczne zostały uznane za najważniejsze w procesie rewitalizacji. Sfera społeczna jest kategorią bardzo szeroką, dlatego w niniejszym rozdziale pokazano różne aspekty życia i funkcjonowania społeczeństwa gminy Lubomia, począwszy od sytuacji demograficznej przez jakość i dostępność usług publicznych (edukacji, ochrony zdrowia, kultury), aż po zaangażowanie mieszkańców w życie publiczne. Dopiero tak szeroka diagnoza pozwala na poznanie faktycznego stanu życia i problemów społecznych, z jakimi stykają się mieszkańcy gminy i pozwala uzasadnić wybór obszaru rewitalizacji.

Demografia

Gmina Lubomia obejmuje sołectwa: Lubomia, Syrynia, Grabówka, Nieboczowy, Buków, Ligota Tworkowska. Łącznie, według danych GUS, w roku 2015 zamieszkiwały je 7 932 osoby. Po wzroście liczby ludności w latach 2008-2010 nastąpił spadek, od roku 2010 o 1,95%.

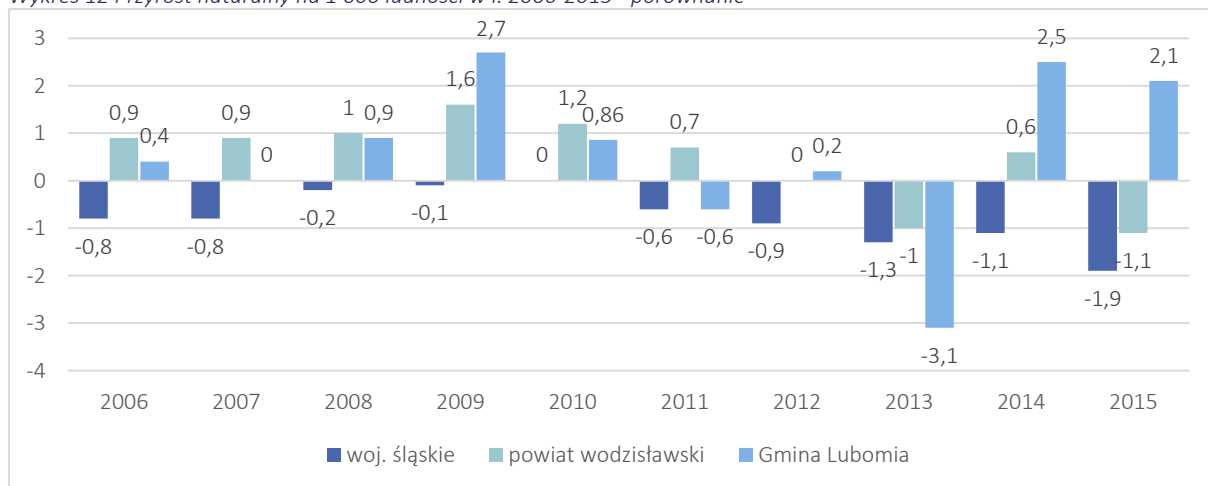
Wykres 11 Liczba mieszkańców gminy Lubomia w l. 2006-2015

Źródło: dane GUS

Przyrost naturalny w gminie Lubomia w ostatniej dekadzie przedstawia się korzystnie w porównaniu z województwem śląskim i częściowo z powiatem wodzisławskim. Tylko dwukrotnie wskaźnik dla gminy osiągał wartości ujemne (w latach 2011 i 2013). Natomiast w latach, kiedy był on dodatni, był znacznie wyższy w porównaniu do powiatu i województwa.

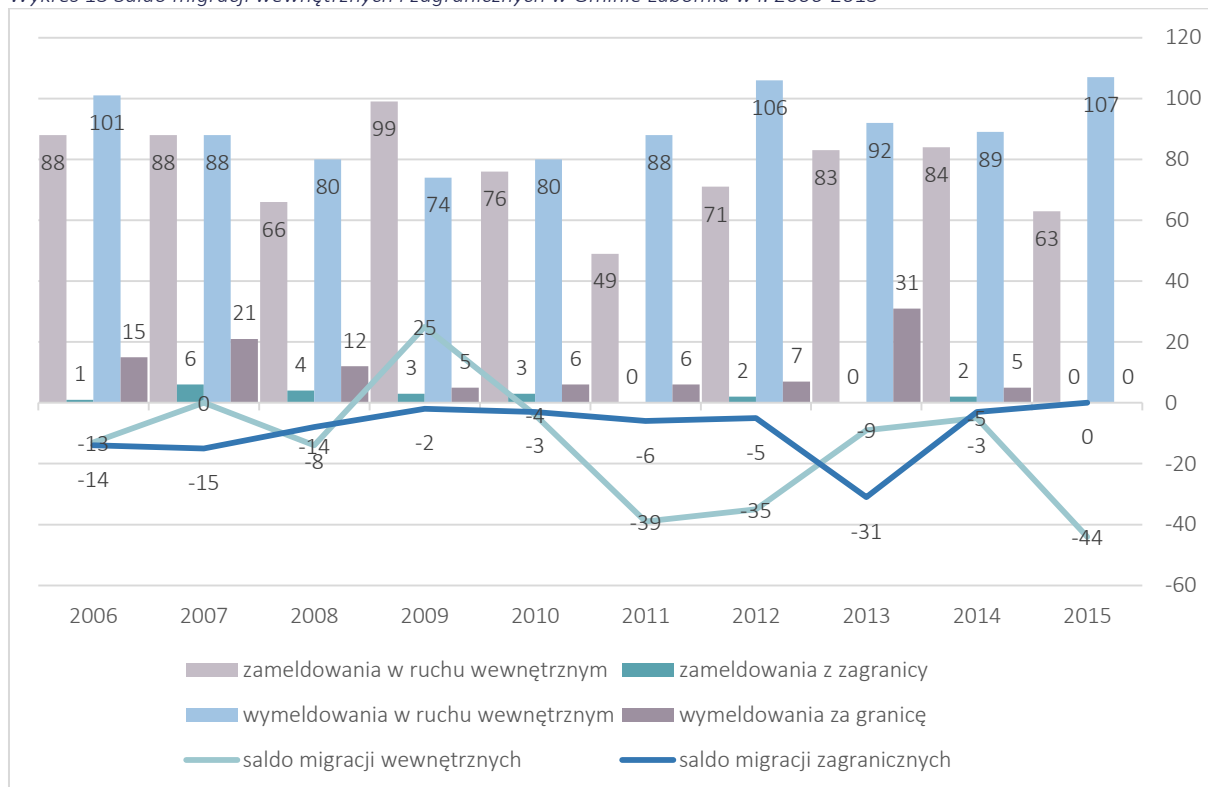
Wykres 12 Przyrost naturalny na 1 000 ludności w l. 2006-2015 - porównanie

Źródło: dane GUS

Wpływ na sytuację demograficzną gminy Lubomia mają również migracje ludności. W latach 2006-2015 liczba wymeldowań czy w ruchu wewnętrznym czy za granicę była wyższa niż liczba zameldowań (poza rokiem 2009). Stąd ujemne wartości salda migracji w ostatniej dekadzie (za wyjątkiem roku 2009)

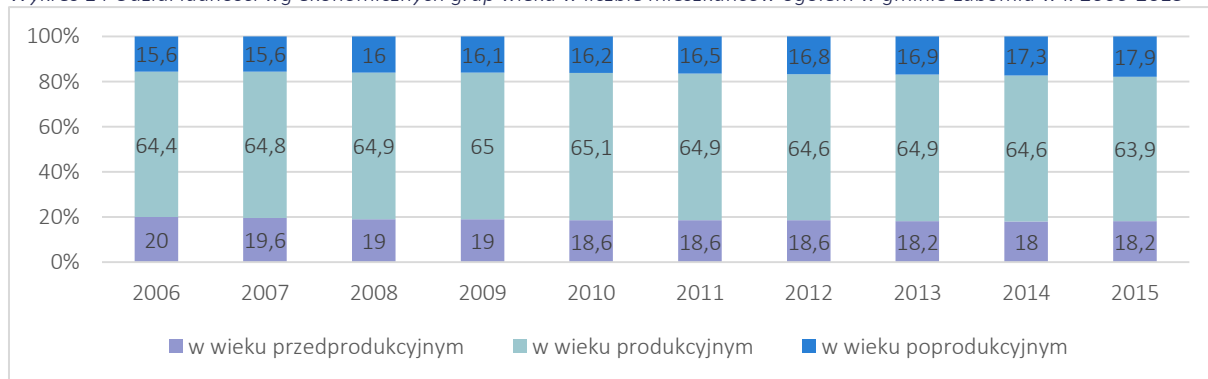
Wykres 13 Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w Gminie Lubomia w l. 2006-2015

Źródło: dane GUS

Analiza liczby ludności gminy Lubomia, w podziale na ekonomiczne grupy wieku, wskazuje systematycznie zwiększający się udział osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie mieszkańców ogółem. W ostatniej dekadzie wzrost nastąpił o 2,3 punktu procentowego. Obserwuje się również systematyczny spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym. Od roku 2006 udział tej grupy zmniejszył się o 1,8 punktu procentowego. Istotne jest, że udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ostatniej dekadzie pozostaje wyższy niż udział osób w wieku poprodukcyjnym, chociaż różnica jest niewielka (w 2015 r. o 0,3 punktu procentowego, natomiast w roku 2006 różnica wynosiła 4,4 punktu procentowego).

Wykres 14 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w liczbie mieszkańców ogółem w gminie Lubomia w l. 2006-2015

Źródło: dane GUS

Tendencje demograficzne obserwowane w gminie Lubomia wskazują na konieczność dostosowania usług społecznych do potrzeb grup najmłodszych (dzieci i młodzież), ale także do potrzeb osób starszych

Dlatego istotne jest adekwatne dla poszczególnych grup dopasowanie oferty edukacyjno-wychowawczej, kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej i różnorodnych form aktywnego spędzania czasu.

Analiza wskaźnika gęstości zaludnienia w gminie Lubomia wskazuje, że największa liczba ludności skoncentrowana jest na wskazanym obszarze zdegradowanym. Na powierzchni zaledwie 1,28 km² zamieszkuje 2 217 osób, co oznacza, że wskaźnik gęstości zaludnienia wynosi 1 732 os./km². W gminie Lubomia wskaźnik gęstości zaludnienia wynosi 188,8 os./km².

Tabela 5 Obszar LPR – dane demograficzne

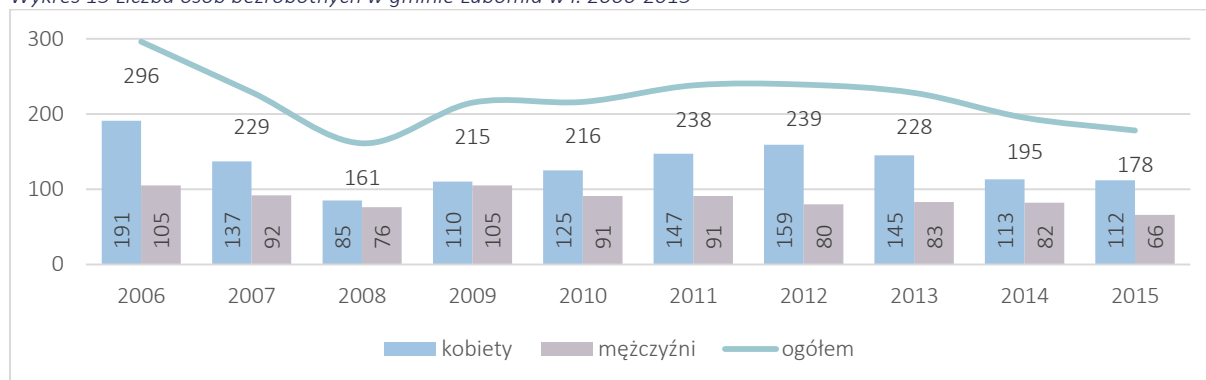
Wskaźniki	Wartość
Liczba ludności obszaru LPR [os.]	2 217 os.
Udział ludności obszaru w liczbie ludności Gminy [%]	27,9%
Średnia gęstość zaludnienia na obszarze LPR	1 732 os./km ²

Źródło: dane Urzędu Gminy w Lubomi oraz dane GUS

Bezrobocie

Zgodnie z danymi GUS w latach 2006-2015 liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się o 39,8%. Dane te dotyczą jednak bezrobocia rejestrowanego. Z problemami ze znalezieniem zatrudnienia częściej borykają się kobiety, w roku 2015 ich udział w liczbie osób bezrobotnych wynosił 62,9%.

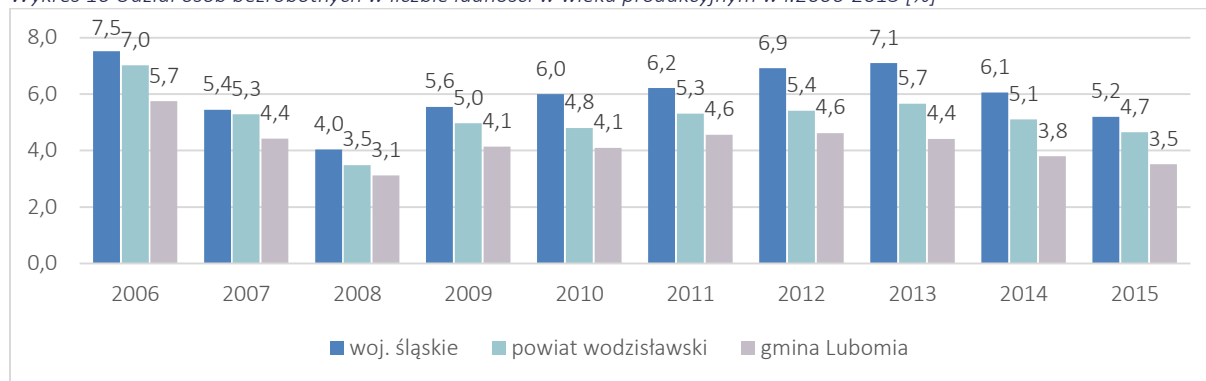
Wykres 15 Liczba osób bezrobotnych w gminie Lubomia w l. 2006-2015

Źródło: dane GUS

Poniżej, w celu porównania zaprezentowano udział zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Lubomia oraz województwie śląskim i powiecie wodzisławskim.

Wykres 16 Udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w l.2006-2015 [%]

Źródło: dane GUS

Odsetek osób bezrobotnych w stosunku do osób w wieku produkcyjnym w gminie Lubomia jest niższy w porównaniu z województwem śląskim i powiatem wodzisławskim.

Ze względu na specyfikę niniejszego dokumentu zjawisko bezrobocia wymaga szczegółowej analizy, która dokonana została w oparciu o dane Powiatowego Urzędu Pracy w Wodzisławiu Śląskim obejmujące lata 2011-2015.

Tabela 6 Bezrobocie rejestrowane w gminie Lubomia oraz na obszarze LPR w l.2011-2025

Kategoria	Gmina	Obszar LPR	Gmina	Obszar LPR	Gmina	Obszar LPR	Gmina	Obszar LPR	Gmina	Obszar LPR
	2011		2012		2013		2014		2015	
Liczba zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	238	103	239	103	228	92	195	76	178	74
Liczba zarejestrowanych bezrobotnych kobiet	147	71	159	66	145	60	113	43	112	43
Wiek:	238	103	239	103	228	94	195	79	178	74
– 18-24	74	34	67	26	64	22	48	15	45	21
– 25-34	78	28	76	35	75	29	52	22	56	23
– 35-44	32	16	42	18	43	17	44	16	38	11
– 45-54	34	14	35	15	33	18	29	17	22	13
– 55-59	11	8	15	6	9	5	14	7	13	5
– 60 lat i więcej	9	3	4	3	4	3	8	2	4	1
Wykształcenie:	238	103	239	102	228	92	195	77	178	74
– wyższe	39	17	40	19	36	13	22	9	23	10
– policealne i śr. zawodowe	51	19	56	25	53	21	55	18	45	18
– średnie ogólnokształcące	12	5	12	3	14	5	8	2	12	5
– zasad. zawodowe	88	38	85	33	76	29	70	26	62	26
– gimnazjalne i poniżej	48	24	46	22	49	24	40	22	36	15
Staż pracy:	238	103	239	103	228	93	195	76	178	74
– do 1 roku	38	15	50	20	47	24	27	16	34	18
– 1-5	60	25	43	21	64	22	47	19	46	19
– 5-10	25	9	35	13	24	9	33	15	28	12
– 10-20	25	10	25	10	22	8	26	7	25	9

Kategoria	Gmina	Obszar LPR	Gmina	Obszar LPR	Gmina	Obszar LPR	Gmina	Obszar LPR	Gmina	Obszar LPR
	2011		2012		2013		2014		2015	
– 20-30	18	9	18	10	17	9	14	6	10	3
– 30 lat i więcej	7	7	8	3	6	6	12	6	7	4
– bez stażu pracy	65	28	60	26	48	15	36	7	28	9
Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy ogółem	219	76	216	64	211	61	166	64	159	67
- do 25 roku życia	74	34	67	26	64	22	48	15	45	22
- długotrwale bezrobotne	88	38	80	35	92	34	77	34	85	40
- powyżej 50 roku życia	41	20	39	15	31	16	37	14	30	14

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Wodzisławiu Śląskim

Analiza powyższych danych wskazuje realną sytuację w zakresie bezrobocia rejestrowanego i prowadzi do poniższych wniosków:

- Osoby bezrobotne na zaproponowanym do rewitalizacji obszarze LPR w roku 2015 stanowiły 41,5% wszystkich zarejestrowanych osób pozbawionych zatrudnienia w gminie Lubomia. Stanowi to wysoki odsetek osób bezrobotnych.
- Prawie wszystkie osoby bezrobotne zamieszkujące obszar LPR pozostają w szczególnej sytuacji na rynku pracy (90,5%), co oznacza, że mają utrudnione możliwości znalezienia zatrudnienia i znajduje to odzwierciedlenie w kondycji społecznej tego terenu.
- Długotrwale bezrobotni stanowią 54,0% osób bezrobotnych z obszaru LPR. Osoby te często prezentują postawy społeczne przejawiające się zniechęceniem i brakiem konstruktywnych działań, które mogłyby zmienić ich sytuację. Dlatego konieczne jest ich wsparcie, aby powstrzymać zjawiska niepożądanych zachowań społecznych i ich ewentualnego dziedziczenia.
- Osoby młode, które nie ukończyły 25 roku życia stanowią 29,7% osób bezrobotnych na obszarze LPR i blisko połowę (48,8%) młodych osób pozostających bez pracy w gminie Lubomia.
- Osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia z obszaru LPR stanowią 46,6% osób bezrobotnych w gminie Lubomia w tej kategorii.

Sformułowane powyżej wnioski wyraźnie pokazują, że kondycja społeczna obszaru LPR w kontekście bezrobocia nie jest korzystna. Takie zjawisko prowadzi do rozrastania się wielu problemów o charakterze społecznym, dla których bezrobocie stanowi podstawę.

Pomoc społeczna i bezpieczeństwo

Jedną z pochodnych poziomu bezrobocia jest liczba osób korzystających z usług pomocy społecznej. Ponieważ bezrobocie jest najczęstszym powodem objęcia pomocą społeczną, można przypuszczać, że liczba osób czy rodzin z niej korzystających będzie się zmieniać adekwatnie do liczby osób bezrobotnych. Realizatorem polityki społecznej w gminie Lubomia jest Ośrodek Pomocy Społecznej będący jej jednostką organizacyjną. W wykonywaniu zadań OPS współpracuje z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy i sołectw, innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, służbą zdrowia, policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną.

Infrastruktura socjalna gminy, obok OPS-u, to jedna świetlica opiekuńczo-wychowawcza. Mieszkańcy gminy Lubomia korzystali również z oferty Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz jednostek wsparcia działających poza gminą, do których m.in. należą: Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Wodzisławiu Śląskim, Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w Wodzisławiu Śląskim, Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w Krzanowicach, Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez SS. Maryi Niepokalanej w Raciborzu, Dom Pomocy Społecznej im. Papieża Jana Pawła II w Gorzycach, Dom Pomocy Społecznej im. ks. St. Kard. Wyszyńskiego w Mielcu, Dom Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich, Dom dla Bezdomnych „Arka N” w Raciborzu, Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn w Wodzisławiu Śląskim, Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta w Rybniku, Ośrodek Readaptacyjny „ETOH” – Błękitny Krzyż w Bielsku-Białej.

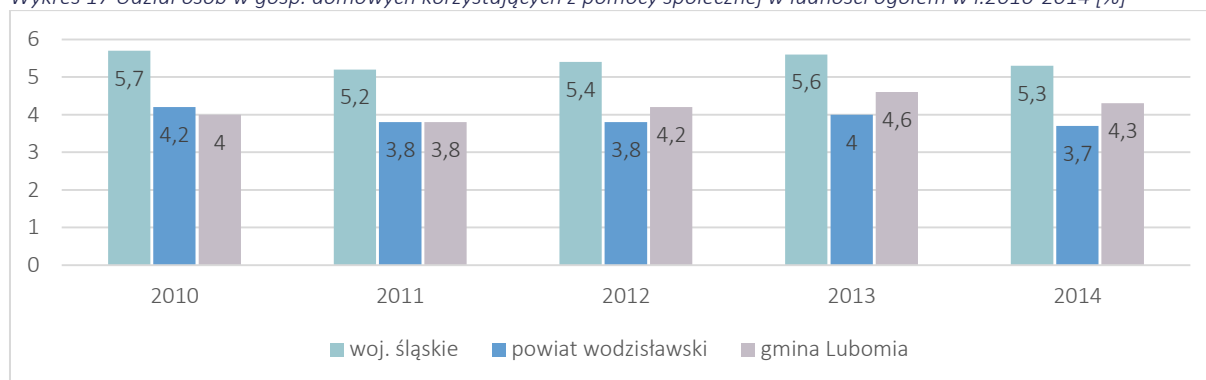
Polityka społeczna gminy Lubomia, szczegółowo skonstruowana w dokumencie *Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Lubomia na lata 2011-2020*, przede wszystkim koncentruje się na koordynacji działań na szczeblu gminy, które służą rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych oraz przeciwdziałaniu zjawisku wykluczenia społecznego. Dokument ujawnia i analizuje charakterystyczne dla różnych grup społecznych gminy Lubomia problemy o wysokim stopniu dolegliwości, takie jak: ubóstwo i bezrobocie, problemy długotrwałej lub ciężkiej choroby i niepełnosprawności, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietność rodzin, przemoc w rodzinie, uzależnienia (alkohol, narkomania). Tego rodzaju problemy wymagają podejmowania wszechstronnych działań, mających na celu przeciwdziałanie sytuacjom krytycznym w życiu tych jednostek oraz zbiorowości, poprawy ich warunków bytowych oraz wyrównywania różnic socjalnych w podstawowych obszarach aktywności społecznej. Załączniki do Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubomia na lata 2011-2020 stanowią: Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz organizacjami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Władze samorządowe widzą konieczność wzmocnienia roli aktywnej polityki społecznej gminy tak, aby zmniejszać skalę zagrożeń wynikających ze zdiagnozowanych problemów i przeciwdziałać rozwojowi negatywnych zjawisk społecznych. Szansą na realizację takich działań i długotrwałe efekty zdecydowanie niesie opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji, skoncentrowanego właśnie na czynnikach społecznych, aktywizacji społeczności lokalnej, a w szczególności aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. *Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lubomia na lata 2016-2022* zakłada spójność z opracowanym wcześniej dokumentem pn. *Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Lubomia na lata 2011-2020* i przyjęte w niniejszym dokumencie rozwiązania wzmocniają i rozwijają politykę społeczną gminy.

Poniższy wykres pokazuje, że udział osób z gminy Lubomia, korzystających z pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem, jest w ostatnich latach wyższy w porównaniu z sytuacją w powiecie wodzisławskim (poza rokiem 2010, kiedy wskaźnik był nieznacznie niższy w porównaniu z powiatem).

Wykres 17 Udział osób w gosp. domowych korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem w l.2010-2014 [%]

Źródło dane GUS

Poniżej zestawiono szczegółowe dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubomi obejmujące lata 2011-2015. Dane wygenerowano dla obszaru całej gminy Lubomia oraz dla wyznaczonego obszaru LPR. W latach 2011-2015 w gminie Lubomia:

- liczba klientów OPS wzrosła o 29,3%;
- liczba osób korzystających z zasiłków stałych zwiększyła się o 71,4%;
- znacznie wzrosła liczba osób korzystających z zasiłków celowych: o 168,5%;
- znacznie zwiększyła się liczba osób korzystających z podstawowej formy pomocy, jaką są posiłki, wzrost o 141,7%.

Taka wzrostowa tendencja we wskazanych dziedzinach przekłada się na wydatkowanie kwot ogółem przeznaczanych na udzielanie świadczeń. W analizowanym okresie kwota udzielonych świadczeń ogółem w gminie Lubomia wzrosła o 46,9%.

Wygenerowane dane dla wyznaczonego obszaru LPR pozwalają przeprowadzić analogiczną analizę. W latach 2011-2015 na wskazanym obszarze LPR:

- liczba klientów OPS wzrosła o 30%;

- liczba osób korzystających z zasiłków stałych zwiększyła się o 77,4%;
- znacznie wzrosła liczba osób korzystających z zasiłków celowych: o 154,2%;
- znacznie zwiększyła się liczba osób korzystających z podstawowej formy pomocy, jaką są posiłki, wzrost o 152,5%.

Podobnie jak w przypadku całej gminy Lubomia, również na obszarze LPR wzrosły kwoty ogółem wydatkowane na przyznawane mieszkańcom świadczenia. W analizowanym okresie odnotowano wzrost w tym zakresie o 45,6%.

Tabela 7 Sytuacja w zakresie pomocy społecznej na terenie gminy Lubomia w l. 2011-2015

Wyszczególnienie	Gmina Lubomia	Obszar LPR	Gmina Lubomia	Obszar LPR	Gmina Lubomia	Obszar LPR	Gmina Lubomia	Obszar LPR	Gmina Lubomia	Obszar LPR
	2011		2012		2013		2014		2015	
Liczba klientów OPS ogółem	399	200	525	263	612	306	564	290	516	260
Liczba klientów OPS korzystających ze świadczeń ogółem	309	155	341	170	371	190	350	175	311	160
- liczba korzystających z zasiłków stałych	14	9	17	11	18	12	23	15	24	16
- liczba korzystających z zasiłków okresowych	20	8	19	11	20	13	21	12	13	5
- liczba korzystających z zasiłków celowych	108	70	108	69	184	92	121	80	290	178
- liczba korzystających z posiłków	67	40	112	68	152	96	190	125	162	101
- liczba korzystających z usług opiekuńczych	7	4	8	6	12	7	14	7	9	7
Liczba udzielonych świadczeń ogółem	11 066,00	6 589,00	9 831,00	6 213,00	12 861,00	8 065,00	14 374,00	8 953,00	16 409,00	10 647,00
- liczba zasiłków stałych	161	113	149	104	211	158	206	144	250	175
- liczba zasiłków okresowych	-	63	-	76	-	69	-	95	-	64
- liczba zasiłków celowych	213	138	293	190	213	107	371	244	253	154
- liczba posiłków	9 067	5 349	8 558	5 220	10 361	6527	10477	6 810	13 284	8 236
- liczba usług opiekuńczych	1 625	926	831	623	2 076	1204	3320	1 660	2 622	2 018
Kwota udzielonych świadczeń ogółem	146 690,40	99 091,08	176 930,58	120 971,05	195 707,71	125 293,40	220 638,18	152 794,34	215 561,18	144 366,87
- kwota przeznaczona na zasiłki stałe	48 148,40	33 703,88	52 057,85	36 440,49	84 653,76	63 490,32	86 035,19	60 224,63	114 156,78	79 909,75
- kwota przeznaczona na zasiłki okresowe	31 737,96	21 964,57	33 632,94	25 224,70	31 380,50	21 966,35	41 463,70	31 097,78	28 893,70	20 225,59
- kwota przeznaczona na zasiłki celowe	66 804,04	43 422,63	91 239,79	59 305,86	79 673,45	39 836,73	93 139,29	61 471,93	72 510,70	44 231,53

Źródło: dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubomi

Dane udostępnione przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubomi wyraźnie pokazują, że mieszkańcy gminy w znaczącym stopniu doświadczają trudności, które generują konieczność intensywnej opieki społecznej. Tendencje wzrostowe w zakresie wskazanych danych, szczególnie obserwowane w kontekście ludności obszaru LPR potwierdzają koncentrację problemów i potrzeb, a objęcie wsparciem zamieszkujących ten teren osób i rodzin dotkniętych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym jest sprawą priorytetową, aby możliwe było ograniczenie zjawiska marginalizacji i przywrócenie prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie tych osób

Grupami, które najbardziej odczuwają skutki problemów społecznych na zaproponowanym do rewitalizacji obszarze są osoby i rodziny dotknięte ubóstwem i bezrobociem, osoby i rodziny zmagające się z problemami uzależnień i przemocy w rodzinie, osoby starsze, samotne i niepełnosprawne oraz osoby i rodziny zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Działania, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi, powinny skupić się na przeciwdziałaniu bezrobociu. Istotne jest także podjęcie kroków w celu zwiększenia dostępności pomocy i doradztwa psychologicznego, pomocy prawnej i społecznej oraz specjalistycznych usług medycznych, a także zmniejszenia skali problemu uzależnień (głównie poprzez zintensyfikowanie działań profilaktycznych i terapeutycznych).

Mieszkańcy gminy Lubomia zmagają się również z takimi problemami jak: alkoholizm i narkomania, które niewątpliwie przyczyniają się do zagrożenia obywateli wykluczeniem społecznym i wpływają na poziom bezpieczeństwa. Dlatego prowadzone są również działania mające na celu ograniczenie bądź zminimalizowanie tego rodzaju problemów. Realizacja zadań własnych wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określona jest w Gminnym programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, który jest corocznie uchwalany przez radę gminy. Źródłem finansowania zadań są środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w placówkach usytuowanych na terenie gminy.

Natomiast zadania gminy, założone w Gminnym programie przeciwdziałania narkomanii, związane są z rozwijaniem i popieraniem działalności edukacyjnej i informacyjnej podejmowanej w celu informowania społeczeństwa o szkodliwości narkomanii. Dotyczą również prowadzenia działalności wychowawczej i zapobiegawczej poprzez promowanie zdrowego stylu życia oraz zwiększenie świadomości i wiedzy dotyczącej narkotyków.

Poniższe dane pozyskane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubomi wskazują na silne skoncentrowanie problemów związanych ze zjawiskiem nadużywania alkoholu i narkomanii na zaproponowanym do rewitalizacji obszarze LPR. W analizowanym okresie wprowadzie zmniejszyła się liczba osób uzależnionych od alkoholu, ale zawsze osoby te stanowiły zdecydowaną większość w stosunku do osób z terenu całej gminy Lubomia, które dotknięte są tym problemem (w 2015 r. osoby uzależnione od alkoholu na obszarze LPR stanowiły 66,6% osób z tym problemem z terenu gminy). Wzrasta

natomiast liczba osób zdefiniowanych jako uzależnione lub eksperymentujące z narkotykami (w analizowanym okresie nastąpił wzrost o 50% na terenie gminy i na terenie obszaru LPR). W roku 2015 na 15 osób z tym problemem 9 zamieszkuje na zaproponowanym do rewitalizacji obszarze LPR, co stanowi 60%.

Zjawisko jest wyraźnie zdefiniowane i silnie skoncentrowane na terenie obszaru LPR (centrum Lubomi) dlatego konieczne jest podjęcie wielu zsynchronizowanych działań zapobiegawczych i niwelujących ten znaczący problem.

Tabela 8 Zjawisko alkoholizmu i narkomanii w gminie Lubomia w l. 2011-2015

Wyszczególnienie	Gmina	Obszar LPR	Gmina	Obszar LPR	Gmina	Obszar LPR	Gmina	Obszar LPR	Gmina	Obszar LPR
	2011		2012		2013		2014		2015	
Osoby uzależnione od alkoholu	35	17	43	22	37	18	22	13	15	10
Dzieci z rodzin z problemem alkoholowym	35	17	43	22	37	18	22	13	15	10
Dorośli członkowie rodziny alkoholowej, w tym osoby współuzależnione	70	34	86	44	74	36	44	26	30	20
Osoby eksperymentujące lub uzależnione od narkotyków	10	6	10	8	14	10	16	10	15	9
Członkowie rodziny osoby uzależnionej od narkotyków	20	12	20	16	28	20	32	20	30	18

Źródło: dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubomi

W celu niesienia pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałaniu zjawisku przemocy na terenie gminy Lubomia funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w którego skład wchodzi przedstawiciele: Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, kuratorów sądowych, Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, ochrony zdrowia i oświaty. Głównym celem jego działalności jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc w rodzinie.

Poniższa tabela przedstawia dane z obszaru całej gminy Lubomia oraz dane dla obszaru LPR dotyczące przemocy.

Tabela 9 Zjawisko przemocy domowej w Gminie Lubomia w l. 2011-2015

Wyszczególnienie	Gmina	Obszar LPR	Gmina	Obszar LPR	Gmina	Obszar LPR	Gmina	Obszar LPR	Gmina	Obszar LPR
	2011		2012		2013		2014		2015	
Liczba ofiar przemocy:	22	14	40	25	19	10	18	12	23	14
- Liczba ofiar -	17	11	30	18	19	10	16	10	21	12

Wyszczególnienie	Gmina	Obszar LPR	Gmina	Obszar LPR	Gmina	Obszar LPR	Gmina	Obszar LPR	Gmina	Obszar LPR
	2011		2012		2013		2014		2015	
kobiet										
- Liczba ofiar - mężczyzn	1	1	2	1	0	0	2	2	1	1
- Liczba ofiar małoletnich	4	2	8	6	0	0	0	0	1	1
Liczba Niebieskich Kart*	15	2	18	8	18	1	18	5	20	2

Źródło: dane Ośrodka pomocy Społecznej w Lubomi oraz *dane Komisariatu Policji w Gorzycach

Obecność zjawiska przemocy najczęściej jest konsekwencją złych wzorców zachowań, które ujawniają się szczególnie w kontekście niesprzyjającej sytuacji ekonomicznej, bezrobocia i problemów z nadużywaniem alkoholu czy narkotyków, a wśród ofiar przemocy w ostatnich latach na terenie gminy Lubomia i na obszarze LPR odnotowano również osoby małoletnie.

Ogólny poziom bezpieczeństwa na terenie gminy Lubomia i wyznaczonego obszaru LPR można zdiagnozować poprzez dane Policji dotyczące przestępczości. Dane Policji pokazują wyraźnie konsekwencje problemu sygnalizowanego wyżej, dotyczącego nadużywania i rozpowszechniania substancji psychoaktywnych przez określone grupy społeczne w gminie Lubomia, a szczególnie na terenie obszaru LPR. W analizowanym okresie po raz pierwszy odnotowano na terenie gminy przestępstwa narkotykowe (5) w 2013 r. Dwa lata później odnotowano ich już 14, z czego 13 popełnionych zostało na wyznaczonym do rewitalizacji obszarze LPR. Ze szczegółowych danych wynika, że na 13 przestępstw narkotykowych popełnionych w roku 2015 na terenie obszaru LPR, aż 11 dopuściły się osoby nieletnie.

Tabela 10 Przestępczość podziale na kategorie czynów zabronionych w l. 2011-2015

Wyszczególnienie	Gmina	Obszar LPR	Gmina	Obszar LPR	Gmina	Obszar LPR	Gmina	Obszar LPR	Gmina	Obszar LPR
	2011		2012		2013		2014		2015	
Kradzież	29	7	28	5	29	11	17	4	13	2
Kradzież z włamaniem	9	1	13	2	8	1	7	3	7	1
Rozbój	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1
Uszkodzenie ciała	3	2	4	3	2	0	0	0	2	0
Pobicie	1	1	0	0	6	0	0	0	1	0
Zniszczenie mienia	6	1	10	5	10	4	3	2	4	1
Przestępstwa narkotykowe	0	0	0	0	5	0	0	0	14*	13**
Oszustwo	3	2	5	3	6	2	7	1	13	0
Nietrzeźwi kierujący	13	1	11	3	32	8	14	3	16	5
*w tym nieletni: 11										
**w tym nieletni: 11										

Źródło: dane Komisariatu Policji w Gorzycach

Poniżej zestawiono dane Policji dotyczące zdarzeń w ruchu drogowym, które mogą obrazować poziom bezpieczeństwa na drogach gminy Lubomia i obszaru LPR.

Tabela 11 Zdarzenia w ruchu drogowym w l. 2011-2015

Wyszczególnienie	Gmina	Obszar LPR	Gmina	Obszar LPR	Gmina	Obszar LPR	Gmina	Obszar LPR	Gmina	Obszar LPR
	2011		2012		2013		2014		2015	
Liczba zdarzeń	46	5	48	11	58	12	37	3	51	4
Liczba wypadków	7	0	4	2	9	0	5	0	7	0
Liczba zabitych	2	0	0	0	2	0	0	0	1	0
Liczba rannych	10	0	4	2	14	0	6	0	6	0
Liczba kolizji	39	5	44	9	51	12	32	3	44	4

Źródło: dane Komisariatu Policji w Gorzycach

Edukacja

Istotnym elementem polityki społecznej jest edukacja, a jednostki oświatowe pełniące również rolę wychowawczą i mogące integrować społeczność lokalną są bardzo ważnymi instytucjami w kontekście podejmowanych działań rewitalizacyjnych i zawsze będą funkcjonalnie powiązane z takim obszarem, poprzez swoich uczniów czy ich rodziców, którzy na wyznaczonym obszarze mieszkają.

Poniżej zestawiono placówki edukacyjne zlokalizowane na terenie gminy Lubomia.

Tabela 12 Placówki edukacyjne w gminie Lubomia

Nazwa placówki	Adres
Przedszkole im. Elżbiety Sojki w Lubomi	ul. Szkolna 5, 44-360 Lubomia
Przedszkole w Syryni	ul. Krzyżowa 2a, 44-361 Syrynia
– Oddział zamiejscowy Nieboczowy	– ul. Rieczna 20, Nieboczowy
Zespół Szkół Ogólnokształcących w Lubomi	
– Szkoła Podstawowa	ul. Szkolna 2, 44-360 Lubomia
– Gimnazjum	
Zespół Szkół Ogólnokształcących w Syryni	
– Szkoła Podstawowa im. Romana Dworcza	ul. Powstańców Śląskich 26, 44-361 Syrynia
– Gimnazjum im. dr Anny Wróbel	

Źródło: <http://ugl.lubomia.finn.pl>

Placówki oświatowe zlokalizowane w sołectwie Lubomia znajdują się w granicach obszaru LPR (Przedszkole oraz Zespół Szkół Ogólnokształcących).

W kontekście sygnalizowanego wcześniej problemu związanego z nadużywaniem substancji psychoaktywnych i przestępczością nieletnich z tym związaną, działania podejmowane przez jednostki oświatowe we współpracy z samorządem mają ogromne znaczenie, również w odniesieniu do społecznego wymiaru programu rewitalizacji.

Poniżej zaprezentowano dane dotyczące liczby uczniów placówek oświatowych w gminie Lubomia.

W analizowanym okresie liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym wzrosła o 27,9%. Liczba uczniów szkół podstawowych utrzymuje się na względnie stałym poziomie, ale odnotowano spadek liczby uczniów gimnazjum o 32,1%.

Wykres 18 Liczba dzieci i uczniów placówek oświatowych w gminie Lubomia w l. 2010-2014

Źródło: dane GUS

Organizacje pozarządowe

W zakresie współpracy sektora pozarządowego z samorządowym najważniejszym aktem prawnym jest Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r. Uregulowana ustawowo współpraca pomiędzy samorządami a sektorem NGO przewiduje szeroki zakres działań budujących określoną relację. Samorządy mogą stać się strategicznym partnerem dla sektora NGO, ponieważ obie strony mają wspólny cel, jakim jest działanie na rzecz otoczenia i społeczności oraz dobra jakość życia ludzi. Dlatego niebagatelne znaczenie ma poziom aktywności organizacji pozarządowych na danym terenie.

W gminie Lubomia funkcjonują 4 kluby sportowe posiadające status stowarzyszenia oraz 4 jednostki ochotniczej straży pożarnej. LKS Silesia Lubomia oraz OSP Lubomia zlokalizowane są w granicach obszaru LPR w Lubomi.

Tabela 13 Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Lubomia

Lp	Nazwa organizacji	Adres
1	Ludowy Klub Sportowy Silesia Lubomia	ul. Jana Nepomucena 20, 44-360 Lubomia
2	Ludowy Klub Sportowy Naprzód 32 Syrynia	ul. Bukowska 82, 44-361 Syrynia.
3	Ludowy Klub Sportowy Odra Nieboczowy	ul. Nieboczowy, Wiejska 1, 44-360 Lubomia.
4	Ludowy Klub Sportowy Wypoczynek Buków	ul. Krzyżanowicka 1a, 44-360 Buków.
5	Ochotnicza Straż Pożarna Buków	ul. Główna, 44-360 Lubomia
6	Ochotnicza Straż Pożarna Lubomia	ul. Mickiewicza 6, 44-360 Lubomia
7	Ochotnicza Straż Pożarna Nieboczowy	ul. Wiejska 22, 44-300 Lubomia
8	Ochotnicza Straż Pożarna Syrynia	ul. 3-Maja, 44-361 Syrynia

Źródło: <http://ugl.lubomia.finn.pl>

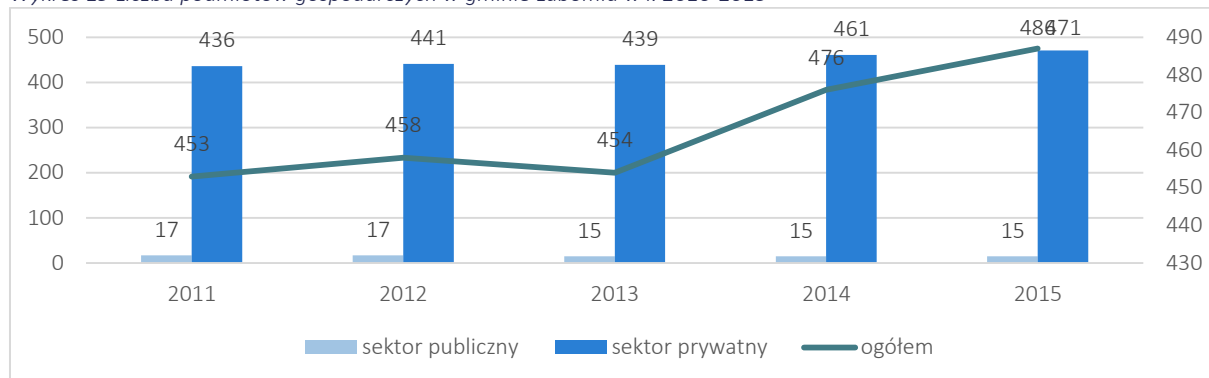
4.6 Sfera gospodarcza

W roku 2015 w gminie Lubomia odnotowano 486 podmiotów gospodarczych (w tym 15 należących do sektora publicznego). Analiza ostatnich 5 lat pokazuje, że liczba podmiotów gospodarczych ogółem na terenie gminy wzrosła o 7,5%. Na terenie sołectwa Lubomia i sołectwa Grabówka, w granicach których znajduje się zaproponowany do rewitalizacji obszar LPR, w roku 2015 odnotowano

odpowiednio 222 podmioty gospodarcze (w tym 10 należących do sektora publicznego) i 8 podmiotów gospodarczych.

Wykres 19 Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Lubomia w l. 2010-2015

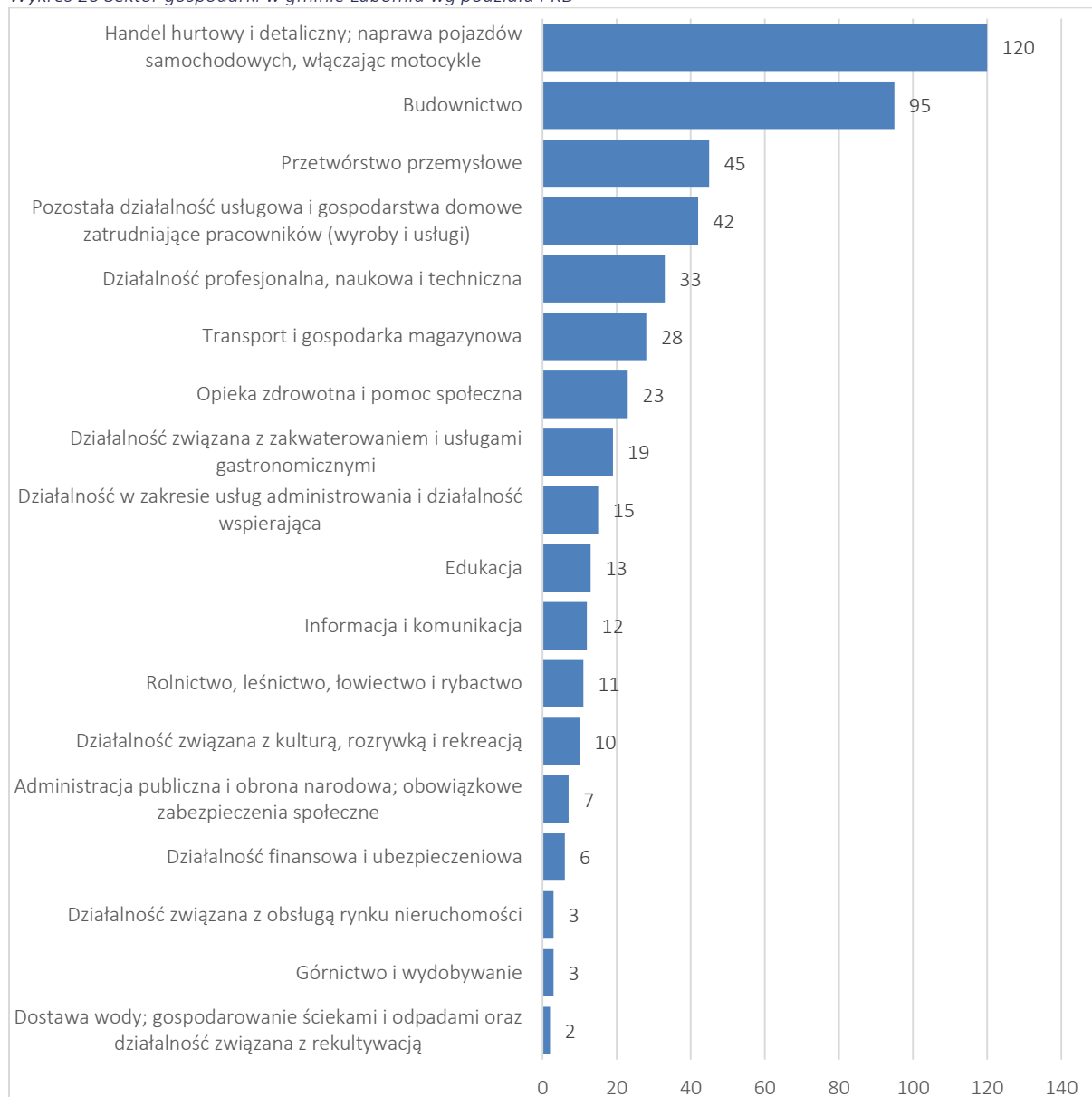

Źródło: dane GUS

Według danych GUS najwięcej przedsiębiorstw prowadzi działalność związaną z handlem hurtowym i detalicznym, naprawą pojazdów i budownictwem.

Ze względu na wysoką wartość użytkową gleb, możliwymi kierunkami działalności gospodarczej na terenie gminy jest gospodarka, stawowa, rolnictwo i leśnictwo.

Wykres 20 Sektor gospodarki w gminie Lubomia wg podziału PKD

Źródło: dane GUS

Analiza wskaźników gospodarczych potwierdza, że mieszkańcy gminy Lubomia wykazują się niższym poziomem przedsiębiorczości w stosunku do powiatu wodzisławskiego i województwa śląskiego. Oznacza to konieczność aktywizacji zawodowej, szczególnie w kontekście wysokiej liczby osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Tabela 14 Wskaźniki gospodarcze w l. 2011-2015 - porównanie

Jednostka terytorialna	Wskaźniki									
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
	podmioty wpisane do rejestru REGON na 1 000 ludności					osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym				
woj. śląskie	95,8	98,2	100,1	100,7	101,9	11,1	11,3	11,5	11,6	11,7
powiat wodzisławski	66,9	68,3	69,4	70,3	71,1	8,4	8,5	8,7	8,8	8,9
gmina Lubomia	56,3	57,2	57,0	59,9	61,4	7,2	7,3	7,2	7,6	7,9

	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
	podmioty na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym					osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1 000 ludności				
woj. śląskie	147,9	152,7	156,9	159,4	162,9	71,7	72,7	73,6	73,1	73,2
powiat wodzisławski	104,6	107,4	109,7	111,8	113,8	53,4	54,2	54,8	55,1	55,4
gmina Lubomia	86,8	88,6	87,8	92,7	96,1	47,0	46,8	46,7	49,1	50,3
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
	jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności					jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności				
woj. śląskie	79,9	82,9	80,7	80,2	79,1	97,0	60,7	65,3	75,8	70,1
powiat wodzisławski	63,9	60,7	56,3	62,9	59,9	68,3	45,5	47,1	52,8	51,3
gmina Lubomia	51,9	51,1	46,2	71,4	44,1	49,5	38,6	49,9	38,8	31,5

Źródło: dane GUS

Wskazany w gminie Lubomia obszar LPR, oprócz funkcji mieszkalnych, pełni również funkcje gospodarcze. Ponieważ zasadniczo jest to centrum gminy, zlokalizowane są tutaj punkty handlowe i usługowe.

Kształtowanie sfery gospodarczej ma wpływ na potencjał społeczno-ekonomiczny. Często niewielkie zmiany ekonomiczne mogą mieć istotny wpływ na kierunek i dynamikę procesów w pozostałych sferach, determinują miejscowy rynek pracy, a co za tym idzie – sytuację ekonomiczną mieszkańców. Uwzględniając aktualną sytuację społeczno - gospodarczą gminy Lubomia korzystne będzie zagospodarowanie nowych terenów przyczyniających się do zwiększenia liczby miejsc pracy w szczególności dla młodzieży, kobiet oraz osób o wysokich kwalifikacjach oraz wskazane jest preferowanie usług lokalizowanych w centrum, a także podejmowanie wspólnych przedsięwzięć inwestycyjnych gminy z partnerami zewnętrznymi.

Natomiast niepożądane są inwestycje o znacznej uciążliwości dla środowiska lub o negatywnym wpływie na krajobraz, nadmiernie obciążające układ komunikacyjny gminy.

4.7 Sfera środowiskowa

Elementy składowe środowiska przyrodniczego (budowa geologiczna, rzeźba, klimat, wody, gleby, szata roślinna i świat zwierząt) tworzą w środowisku powiązania warunkujące jego stan. Z uwagi na zmiany zachodzące w procesie ich rozwoju wyróżnia się:

- komponenty konserwatywne (budowa geologiczna, rzeźba, gleby); cechują się one największą stałością i tym samym odpornością na zmiany;
- komponenty aktywne (wody powierzchniowe i gruntowe, klimat); reagują one w miarę szybko na zmiany struktury wewnętrznej i wpływy zewnętrzne, toteż same ulegając zmianom aktywnie wpływają na komponenty pozostałe;

- komponenty dynamiczne (szata roślinna i świat zwierząt); dynamika tych komponentów przejawia się w rozszerzaniu zasięgów biocenoz oraz w zmianach ich struktury pod wpływem wewnętrznego rozwoju i w efekcie czynników zewnętrznych.

Zróżnicowana aktywność poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego będzie w różnym stopniu i zakresie warunkowała zarówno wewnętrzny stan środowiska i otoczenia. A zatem od aktywności komponentów środowiska będą zależały powiązania zewnętrzne środowiska gminy Lubomia z bliższym czy dalszym otoczeniem. Należy przy tym zauważyć, iż najwyższe tempo zmian wykazują procesy wywołane przez gospodarczą działalność człowieka. Świadomość wzajemnych powiązań poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego, ich odporności na zmiany oraz tempa ich odnawialności ma podstawowe znaczenie dla kształtowania kierunków ochrony środowiska. Ma to bowiem znaczenie dla zachowania zasobów naturalnych będących podstawą dalszego rozwoju. Stąd konieczne jest określanie powiązań zewnętrznych.

Poniżej przedstawiono zasadnicze komponenty charakteryzujące stan środowiska w gminie Lubomia.

Tabela 15 Zasadnicze komponenty charakteryzujące stan środowiska w gminie Lubomia

Komponenty środowiska	Charakterystyka
Budowa geologiczna i rzeźba terenu	Na obszarze gminy przeważają tereny równinne i pagórkowate o nieznacznych deniwelacjach i małych wysokościach względnych. Podłoże opisywanego obszaru stanowią utwory trzeciorzędowe, głównie iły, mułki, piaski i piaskowce oraz utwory czwartorzędowe (plejstoceny i holoceny). Są to piaski i żwiry fluwioglacjalne, gliny morenowe oraz piaski eoliczne. Duże znaczenie w budowie podłoża zachodniej części gminy Lubomia (dolina Odry) mają także współczesne osady dolin rzecznych: piaski i żwiry, muły, mułki, iły i torfy.
Gleby	W obrębie gminy występują korzystne i średnio korzystne warunki glebowe. Jedynie lokalnie w formie wyizolowanych płatów zajmujących stosunkowo niewielkie powierzchnie występują obszary o mniej korzystnych warunkach glebowych zaliczone głównie do 6-8 kompleksu przydatności rolniczej. W zachodniej części gminy (dolina Odry) występują gleby zaliczone do wysokich klas przydatności rolniczej. Są to gleby wytworzone na madach, a także płaty gleb pyłowych, zaliczone do 2 i rzadziej do 1 kompleksu przydatności rolniczej gleb, czyli pszenne dobre i pszenne bardzo dobre. Na terenach centralnej i zachodniej części gminy Lubomia występuje większe zróżnicowanie warunków glebowych, zarówno korzystne, jak i (lokalnie) mniej korzystne warunki glebowe. Przeważają jednak gleby wytworzone na lessach, głównie gleby brunatne wylugowane i brunatne kwaśne oraz gleby wytworzone na pyłach. Wymienione typy gleb zostały zaliczone do 2 i 3 kompleksu przydatności rolniczej, czyli kompleksu pszenne dobre i kompleksu pszenne wadliwe. Na występujących tam płatach glin występują gleby zaliczone do 4 kompleksu przydatności rolniczej, czyli kompleksu żytnie bardzo dobre (pszenno-żytnie). Na lokalnie występujących płatach piasków rzeczno-lodowcowych i współczesnych piaskach rzecznych występują gleby zaliczone do 5 lub 6 kompleksu przydatności rolniczej, a tylko sporadycznie do kompleksu 7. Są to odpowiednio: 5 - kompleks żytni dobry, 6 - kompleks żytni słaby, 7 - kompleks żytni bardzo słaby. Duże znaczenie mają również kompleksy trwałych użytków zielonych położone w dolinie Odry, Syrynki, Łęgonia i potoku Plinc oraz w rejonach dużych kompleksów stawów. Kompleksy te zostały zaliczone głównie do użytków zielonych średnich, natomiast tylko lokalnie występują płaty użytków zielonych mocnych.
Wody powierzchniowe	Układ sieci rzecznej na obszarze gminy, uwarunkowany jej położeniem (dolina Odry) oraz rzeźbą terenu i budową geologiczną sprawia, że duże cieką zarówno rzeka Odra jak i jej stosunkowo niewielkie dopływy (Łęgoń, Syrynka i Plinc) są dla gminy Lubomia ciekami tranzytowymi. Tak więc jakość wód powierzchniowej sieci hydrograficznej zależy od gospodarki wodno-ściekowej prowadzonej poza opisywanym obszarem. Sytuacje te występują w następujących miejscach: Wpływy otoczenia: rzeka Odra od granic z gminami Krzyżanowice i Gorzyce, potok Syrynka płynący z terenu gminy Pszów i miasta Wodzisław Śląski, potok Łęgoń płynący z terenu gminy Gorzyce, potok Plinc płynący z terenu gminy Komowac. Dopływy Łęgoń, Syrynka i Plinc wprowadzają na teren gminy ładunki zanieczyszczeń głównie pochodzenia rolniczego (nawozy sztuczne, ścieki gospodarcze) i komunalnego. Rzeka Odra poza ściekami pochodzenia rolniczego wprowadza na teren gminy znaczne ilości ścieków przemysłowych i wód dołowych z kopalń. Wpływy na otoczenie: rzeka Odra wypływająca z obszaru gminy Lubomia w rejonie osady Nieboczowy, na granicy z miastem Racibórz, potok Plinc wypływający z obszaru gminy Lubomia w rejonie osady Nowy Dwór, na granicy z miastem Racibórz, potok Łęgoń wraz ze swym największym dopływem Syrynka wpływa do rzeki Odry w obrębie gminy Lubomia w rejonie osady Przerycie na południowo-zachodniej granicy gminy. Wymienione rzeki i potoki prowadzą z opisywanego obszaru ładunki zanieczyszczeń zarówno spoza obszaru gminy, jak i „wytworzone” na jej terenach.
Wody podziemne	W obrębie badanego obszaru występuje jeden użytkowy poziom wód podziemnych (UPWP), czwartorzędowy Q1 rejonu Górnej Odry. Wymieniony poziom wód podziemnych ma znaczenie lokalne w zakresie ilości i jakości wód oraz możliwości ich poboru. Obejmuje on swym zasięgiem zachodnią część gminy. Strefę zasilania tego zbiornika stanowi obszar gminy, będąc jednocześnie obszarem jego zanieczyszczenia. Kierunek przepływu wód w obrębie zbiornika czwartorzędowego jest zgodny z ogólnym nachyleniem terenu. Wody spływają więc na zachód ku dolinie Odry. Z uwagi na kierunek odpływu wód ze zbiornika czwartorzędowego Q1 jest on wyrazem wpływu terenów gminy Lubomia na otaczające gminę od północy tereny miasta Racibórz oraz zlokalizowany tam Główny Zbiornik Wód Podziemnych GZWP Q/6 - Racibórz.
Surowce	W obrębie gminy Lubomia występują znaczne zasoby surowców skalnych. Są to głównie piaski i żwiry. Udokumentowane są następujące złoża: Brzezie nad Odrą: piaski i żwiry, kat. A+B+C _i ; Racibórz I Zbiornik piaski i żwiry, kat. C ₂ ; Racibórz II Zbiornik, piaski i żwiry, kat. C ₂ ; Racibórz III Zbiornik, piaski i żwiry, kat. C ₂ ; Nieboczowy III, piaski i żwiry, kat. C ₂ ; Bieńkowice - Wschód, piaski i żwiry, kat. B+ C ₂ ; Bieńkowice - Zachód, piaski i żwiry, kat. B+ C _i ; Lubomia III, piaski

Komponenty środowiska	Charakterystyka
	<p>i żwiry, kat. B+Ci, Krzyżanowice-Tworków, piaski i żwiry, kat. B+C2; Buków II, żwiry, kat. B+C2; Buków IV, piaski i żwiry, kat. C2. Racibórz Zbiornik Górny, piaski i żwiry, kat. C2.</p> <p>Poza wymienionymi wyżej, udokumentowanymi złożami surowców skalnych na obszarze gminy Lubomia i jej głównie zachodnich obrzeży (dolina Odry), występują lokalne wyrobiska tych surowców, eksploatowane systemem gospodarczym. Część z nich jest nadal eksploatowana, lecz w większości wydobywania surowców zaprzestano.</p> <p>Węgiel kamienny występuje we wschodniej części gminy Lubomia, gdzie zostały udokumentowane dwa złoża. Złoże rezerwowe „Anna pole południowe”, udokumentowane w kategorii C2 oraz aktualnie eksploatowane złoża; Anna i Rydułtowy, udokumentowane w kategorii Pole KWK Rydułtowy znajduje się już poza granicami gminy Lubomia.</p>
Powietrze atmosferyczne	<p>O jakości powietrza na obszarze gminy Lubomia decydują masy powietrza napływające z sektora zachodniego (SW, W, NW), przy dużym udziale mas napływających z południa przez Bramę Morawską. Przenoszą one zanieczyszczenia pyłowo-gazowe z obszaru Rybnickiego Okręgu Węglowego oraz Ostrawsko - Karwińskiego Okręgu Przemysłowego. Drugorzędne znaczenie z uwagi na częstość napływu mas powietrza ma powietrze polarno- morskie, napływające z sektora północnego (NE, N, NW). Napływające z tych kierunków masy powietrza zawierają znacznie mniej zanieczyszczeń niż te z sektora południowego. Zatem masy powietrza z sektora południowego stanowią wpływ otoczenia na warunki sanitarne gminy Lubomia.</p> <p>Na obszarze gminy Lubomia notowane są wysokie wartości związków zanieczyszczających powietrze w ciągu całego roku. Obserwuje się również wzrost zanieczyszczenia powietrza w sezonie grzewczym głównie w zakresie stężenia pyłu zawieszonego, dwutlenku siarki, substancji smołowych, benzo-a-pirenu oraz węglowodorów alifatycznych, co może być wyrazem oddziaływania emitorów lokalnych na obszarze gminy (głównie palenisk domowych). Kumulacji zanieczyszczeń sprzyja położenie topograficzne obszarów zabudowanych, w tym przede wszystkim zlokalizowanych w obrębie doliny Odry.</p>
Szata roślinna i świat zwierząt	<p>Dynamika tych komponentów przejawia się w rozszerzaniu zasięgów biocenoz oraz w zmianach ich struktury pod wpływem wewnętrznego rozwoju i w efekcie czynników zewnętrznych. Obszarowe zróżnicowanie biocenoz zależne jest od zróżnicowania elementów środowiska. Szczególne znaczenie ma w tym przypadku występowanie niewielkich zbiorników wodnych (nawet typu antropogenicznego) i podmokłych zagłębień, stanowiących w środowisku ważne ekologicznie obszary. Zmiany zasięgów biocenoz realizują się poprzez migrację gatunków. Sprzyjają temu występujące w środowisku naturalne drogi migracji określane mianem korytarzy ekologicznych (szerokie doliny rzeczne, zwarte ciągi powierzchni leśnych).</p> <p>Obszar gminy Lubomia jest położony w rejonie występowania ważnych korytarzy ekologicznych oraz ostoi przyrody o znaczeniu europejskim i ponadregionalnym. Przez zachodnią część gminy (obejmującą szeroką część doliny Odry) biegnie korytarz ekologiczny o znaczeniu europejskim (według koncepcji ECONET). Zidentyfikowany został również korytarz ekologiczny o znaczeniu regionalnym, biegnący od kompleksu stawów "Wielikąt" w kierunku Lasów Syryńskich i dalej na północ w kierunku Rzuchowa i doliny Suminy.</p> <p>Poza opisanymi korytarzami na obszarze gminy Lubomia występuje ostoja przyrody o znaczeniu europejskim, znajdująca się w bazie danych COR1NE biotopes. Są to stawy "Wielikąt" (Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy oznaczone symbolem 387 a położone w środkowej i południowej części gminy. Opisany układ korytarzy ekologicznych oraz ostoi przyrody stanowi rejon wpływu otoczenia na biocenoz gminy oraz wpływu biocenoz gminy na jej otoczenie.</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubomi

Ze względu na znaczne wartości przyrodnicze obszaru, na którym leży gmina Lubomia poszczególne tereny objęto różnymi formami ochrony. Podstawową formą ochrony przyrody w Polsce jest tworzenie rezerwatów przyrody, parków narodowych, parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu. Kluczowe znaczenie mają Obszary Natura 2000, przyjęty przez Unię Europejską system ochrony wybranych elementów przyrody, najważniejszych z punktu widzenia całej Europy. System ten nie ma zastępować systemów krajowych, ale je uzupełniać - dawać merytoryczne podstawy do zachowania dziedzictwa przyrodniczego w skali kontynentu. Coraz większe znaczenie mają także użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne oraz zespoły przyrodniczo – krajobrazowe. Formami ochrony indywidualnej są: gatunkowa ochrona roślin i zwierząt oraz pomniki przyrody w rodzaju: pojedynczych drzew, alei, głązów narzutowych, skałek itp., które są akcentami wydatnie wpływającymi na urozmaicenie krajobrazu.

Poniżej zestawiono obszary objęte ochroną przyrody, które zajmują tereny gminy Lubomia.

Tabela 16 Obszary objęte ochroną przyrody na terenie gminy Lubomia

Obszar	Charakterystyka
Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Stawy Wielikąt i Las Tworkowski” kod PLB 240004.	Obszar obejmuje fragment doliny Odry na południe od Raciborza z kompleksem stawowym "Wielikąt" (po prawej stronie Odry) wraz z terenem lasu grądowego "Ligota Tworkowska" (po lewej stronie Odry). Kompleks składa się z dziewięciu większych (17-41 ha) i kilkunastu małych stawów. Na większości stawów występują szuwary w postaci wąskich, przybrzeżnych pasów, a tylko na niektórych mniejszych stawach tworzą one rozległe łany. Część ogroblowania porastają stare drzewa liściaste. Las Tworkowski jest miejscem gniazdowania bielika, a miejscem żerowania są stawy. Spośród ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG występują tu: bąk <i>Botaurus stellaris</i> , baczek <i>Ixobrychus minutus</i> , czapla biała <i>Egretta alba</i> (<i>Ardea alba</i>), bocian czarny <i>Ciconia nigra</i> , bocian biały <i>Ciconia ciconia</i> , łabędź krzykliwy <i>Cygnus cygnus</i> , podgorzałka <i>Aythya nyroca</i> , bielik <i>Haliaeetus albicilla</i> , błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i> , kropiatka <i>Porzana porzana</i> , kureczka zielonka <i>Porzana parva</i> , siewka złota <i>Pluvialis apricaria</i> , batalion <i>Philomachus pugnax</i> , mewa mała <i>Larus minutus</i> , rybitwa rzeczna <i>Sterna hirundo</i> , zimorodek <i>Alcedo atthis</i> , dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i> , dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i> , dzięcioł duży <i>Dendrocopos medius</i> , podróżniczek <i>Luscinia svecica</i> , muchołówka białoszysza <i>Ficedula albicollis</i> , dzieźba gąsiorek <i>Lanius coluri</i> . Regularnie występujące ptaki migrujące nie wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady, hełmiatka <i>Netta rufina</i> , rycyk <i>Limosa limosa</i> .
Ostoja przyrody - Zespół stawów rybnych Wielikąt	obejmuje kompleks stawów hodowlanych „Wielikąt”, których założenie datowane jest na XV-XVI wiek. Poza stawami do terenów chronionych włączono pola i podmokłe łąki. W obrębie stawów dominują szuwary w postaci wąskich, przybrzeżnych pasów, a tylko na niektórych, głównie małych stawach, tworzy rozległe łany. Wiele grobli porastają stare liściaste drzewa, często o wymiarach pomnikowych. Z występujących tam gatunków chronionych to <i>Sahmia natans</i> na stawie/e Świerkloch (Biernacki i in., 1992). <i>Safoinia natans</i> na stawie przyległym bezpośrednio do gospodarstwa Tajchów - stanowisko nowe.
Pomniki przyrody	Dwie lipy o obwodach 6,50 i 2,65 m z figurą św. Jana Nepomucena.

Źródło: opracowanie własne na podst. Studium kierunków i zagospodarowania przestrzennego gminy Lubomia

Obszar LPR, w odróżnieniu od pozostałej części gminy Lubomia jest w większości obszarem zabudowanym, bardzo gęsto zaludnionym. Warunki naturalne tego obszaru nie są zróżnicowane. Zdecydowanie rekomendowane jest podjęcie działań w kierunku zagospodarowania zielenią miejską

terenów w obrębie obszaru wyznaczonego do rewitalizacji, zarówno ze względu na jego walory estetyczne (obszar obecnie zdegradowany), jak i ze względów stricte środowiskowych/ekologicznych. Należy tu dążyć do zachowania istniejącej wartościowej zieleni (parki), a ewentualne wycinki rekompensować nowymi nasadzeniami.

Szeroko rozumiana sfera środowiskowa, a szczególnie zagadnienie niskiej emisji (jej ograniczenie), to element kluczowy w zakresie interwencji w infrastrukturę techniczną, jej przeobrażania w zakresie funkcjonalnym, przywracania pierwotnej jakości oraz dostosowywania do zidentyfikowanych potrzeb społecznych. Podstawowym czynnikiem kształtującym jakość powietrza atmosferycznego w obszarze objętym LPR jest emisja wywołana działalnością człowieka, którą ze względu na charakter jej źródeł można podzielić na emisje:

- ze źródeł punktowych – zorganizowaną emisję powstającą podczas wytwarzania energii i w procesach technologicznych,
- ze źródeł liniowych – np. emisję z ciągów komunikacji samochodowej (przez obszar LPR przebiegają szlaki komunikacyjne)
- ze źródeł powierzchniowych – przede wszystkim z indywidualnych systemów grzewczych,
- emisję niezorganizowaną - powstającą w wyniku pojedynczych pożarów, prac budowlanych i remontowych, nakładania powierzchni kryjących, przypadkowych wycieków itp.

Pożądane jest ograniczenie emisji lotnych związków organicznych jako prekursorów ozonu. Największy wpływ na pogorszenie się standardów jego jakości ma „niska emisja” z sektora komunalnego i mieszkaniowego (szczególnie w sezonie grzewczym) oraz wzmożony ruch samochodowy.

Dlatego ważne jest wspieranie działań proekologicznych i promocja alternatywnych źródeł energii wśród mieszkańców i inwestorów. Szczególnie uwzględnić tu też należy odciążenie ruchu pojazdów w centrum obszaru LPR. Dla poprawy stanu środowiska naturalnego na obszarze wymagana jest także poprawa systemu komunikacji – ograniczenie ruchu kołowego, modernizacja oświetlenia drogowego, a drugiej strony poprawa systemu segregacji odpadów i regularne dbanie o czystość (włączając w to edukację ekologiczną mieszkańców).

4.8 Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Gmina wiejska Lubomia w powiecie wodzisławskim, terytorialnie obejmuje następujące jednostki: Lubomia, Syrynia, Grabówka, Nieboczowy, Buków, Ligota Tworkowska. Gmina zlokalizowana jest w niedalekim sąsiedztwie regionalnego ośrodka polityki rozwoju - Aglomeracji Rybnicko-Raciborskiej, na prawym brzegu Odry i należy do najstarszych miejscowości regionu. Znajduje się w strefie nadgranicznej w odległości 15 km od granicy z Republiką Czeską oraz w sferze oddziaływań miast – Wodzisławia Śląskiego i Raciborza. Lubomia graniczy z gminami: Gorzyce, Kornowac, Racibórz, Wodzisław Śląski, Krzyżanowice i Pszów.

Strukturę przestrzenną gminy tworzą wysokie walory krajobrazu naturalnego, malownicze położenie w dolinie rzeki Odry w powiązaniu z układami ruralistycznymi historycznych jednostek osadniczych.

Tradycyjna zabudowa mieszkaniowa w gminie Lubomia to domy jednokondygnacyjne, murowane, przykryte dwuspadowym dachem, w większości usytuowane w układzie szczytowym do ulicy. Dominantami przestrzennymi są wieże kościelne - podkreślające miejsca ważne w obszarach jednorodnego krajobrazu ruralistycznego (Lubomia, Syrynia, Nieboczowy, Buków). We współczesnym budownictwie na terenie gminy Lubomia zaobserwować można zaniechanie tradycji budowlanych, tendencje przekształcania istniejącej zabudowy historycznej, co zmienia charakterystyczne cechy tradycyjnego lokalnego typu budownictwa (zmiana skali zabudowy). Świadczy to o niskiej świadomości mieszkańców walorów tradycyjnej architektury lokalnej, mogącej stanowić potencjał turystyczny.

Zauważalna zmiana form użytkowania terenów - postępujące odłogowanie gruntów i tendencje do zabudowywania terenów rolniczych prowadzi do rozproszenia zabudowy i chaosu przestrzennego szczególnie atrakcyjnych pod względem krajobrazowym obszarów oraz zmniejszania powierzchni terenów otwartych stanowiących przedpola ekspozycyjne zachowanych panoram historycznych wsi i zespołów zabudowy (przede wszystkim Lubomi, Syryni, Grabówki).

Gmina Lubomia posiada długą i bogatą historię i zasoby kulturowe, o czym świadczy duże skupienie cennych zabytków archeologicznych („Grodzisko Gołęźców”), co w połączeniu z walorami przyrodniczo-krajobrazowymi może stanowić znaczący czynnik rozwoju turystyki oraz możliwości tworzenia nowych miejsc pracy w oparciu o walory środowiska kulturowego np. rozwój agroturystyki, tradycyjnej turystyki weekendowej. Obiekty zabytkowe i historyczne usytuowane są na terenach zalewowych doliny rzeki Odry (Buków, Ligota Tworkowska, Nieboczowy). Tworzenie nowych miejsc pracy w oparciu o walory środowiska kulturowego np. rozwój agroturystyki, tradycyjnej turystyki weekendowej.

Tereny siedliskowe na obszarze gminy Lubomia, w obrębie historycznie ukształtowanych układów ruralistycznych, objęte zostały dwoma kategoriami stref ochrony konserwatorskiej:

- Strefa "A"- to obszary o wysokim stopniu zachowania historycznych układów przestrzennych, ze zwartymi zespołami zabudowy o dużych walorach kulturowych -z obiektami figurującymi w Rejestrze Zabytków (zespół dworsko-folwarczny Grabówka).
- Strefa "B"- zawiera obszary o częściowo zachowanym historycznym układzie przestrzennym, z obiektami postulowanymi do wpisania do rejestru zabytków, z rozproszonymi obiektami historycznymi lub zespołami o lokalnych wartościach kulturowych (układy ruralistyczne Lubomi, Syryni, Nieboczów, Bukowa; folwarki Tajchów, Paprotnik, Wielikąt).

Ponadto wprowadzono strefy:

- Strefa "K"- ochrony krajobrazu - obejmuje tereny otwarte naturalne lub ukształtowane sztucznie, stanowiące dopełnienie kompozycji lub charakterystyczne tło historycznych zespołów zabudowy oraz historyczne założenia cmentarne z reliktnami starodrzewia.
- Strefa "E" - ekspozycji , jej wyznaczenie ma na celu ochronę widoku sylwety wsi lub charakterystycznych fragmentów gminy (np. założenia folwarczne), z punktów widokowych (tzw. Kopiec na pograniczu Syryni, Lubomi i Grabówki) lub odcinków tras komunikacyjnych pokrywających się z historycznie wykształconym układem sieci drożnej.
- Strefa "W" - ochrony archeologicznej - obejmuje tereny o stwierdzonej zawartości obiektów archeologicznych, podlegających ochronie konserwatorskiej (obiekty ujęte w rejestrze zabytków lub wytypowane do wpisu do rejestru zabytków).
- Strefa "OW" - obserwacji archeologicznej - obejmuje tereny o domniemanej zawartości, na podstawie badań lub innych wskazówek, zawartości reliktnów archeologicznych.

Tereny historycznych jednostek osadniczych nie objęte strefami ochrony konserwatorskiej oznaczono jako obszary zainteresowania konserwatorskiego.

Zaproponowany do rewitalizacji obszar LPR obejmuje centrum sołectwa Lubomia -18 ulic (w tym 12 na całej długości) oraz dwie ulice (na całej długości) w sołectwie Grabówka.

W sołectwie Lubomia zabudowa w rozlokowana wzdłuż ul. Mickiewicza, ul. Korfantego z przecznicami oraz ul. Św. Jana Nepomucena objęta jest strefą „B” ochrony konserwatorskiej. Strefa obejmuje historyczny układ ruralistyczny wsi Lubomia w typie ulicówki wraz z zachowaną w znacznym stopniu tradycyjną zabudową siedliskową z końca XIX i początku XX w. W centralnej części wsi, w obrębie strefy u zbiegu ul. Pogrzebieńskiej i ul. Korfantego znajduje się neogotycki kościół parafialny p.w. św. Marii Magdaleny z 1887 r. Od południowego wschodu strefa obejmuje zabudowę przy ul. Św. Jana Nepomucena, łącznie z XVIII-wieczną (ok. 1700r.) drewnianą kaplicą p.w. Św. Jana Nepomucena, usytuowaną u zbiegu ul. Św. Jana Nepomucena i ul. Polnej (figurującą w rej. zab. nr 739/66). Postulowane jest tutaj zachowanie tradycyjnej zabudowy wiejskiej oraz sukcesywne przeprowadzanie prac remontowo-konserwatorskich obiektów historycznych, konserwacja obiektów sakralnych o największych wartościach zabytkowych - drewnianej kaplicy Św. Jana Nepomucena i kościoła parafialnego p.w. Św. Marii Magdaleny. W centralnej części wsi strefa stanowi otulinę starego cmentarza przy ul. Korfantego i ul. Młyńskiej (miejsce lokalizacji starego drewnianego kościoła p.w. Św. Marii Magdaleny z 1516 r., rozebranego w 1886 r), objętego strefą "K" ochrony krajobrazu oraz "OW" obserwacji archeologicznej.

W obrębie strefy "B" pośredniej ochrony konserwatorskiej ochronie podlega utrzymanie zasadniczych elementów historycznego rozplanowania oraz charakter i skala zabudowy. Wszelkie zmiany przebiegu lub przekroju ulic wymagają uzgodnień konserwatorskich. Zasadą nadrzędną jest podporządkowanie

w zakresie gabarytów i skali nowej zabudowy (dotyczy to również przebudów i modernizacji budynków istniejących) skali istniejącej zabudowy tradycyjnej.

Działalność konserwatorska w strefie "B" powinna zmierzać do ochrony historycznego układu przestrzennego w zakresie rozplanowania, skali i brył zabudowy oraz polegać na: zachowaniu zasadniczych elementów historycznego rozplanowania; restauracji i modernizacji technicznej obiektów o wartościach kulturowych z dostosowaniem współczesnej funkcji do wartości zabytkowej obiektów; dostosowaniu nowej zabudowy do historycznej kompozycji urbanistycznej w zakresie skali i bryły zabudowy z możliwością modyfikacji wysokości zabudowy, przy założeniu harmonijnego współistnienia elementów kompozycji historycznej i współczesnej; usunięciu lub odpowiedniej przebudowie obiektów dysharmonizujących, zwłaszcza uniemożliwiających odpowiednią ekspozycję zespołu objętego strefą "A"; ewentualnym zaznaczeniu i uczytelnieniu śladów nieistniejących fragmentów historycznej kompozycji przestrzennej.

W obrębie wyznaczonych stref "B" pośredniej ochrony konserwatorskiej wszelkie uzupełnienia zabudowy, remonty, modernizacje oraz przebudowy powinny być prowadzone z uzgodnieniami programu działania i projektów ze Śląskim Wojewódzkim Oddziałem Służby Ochrony Zabytków. Obowiązujące uzgodnienia konserwatorskie dotyczą również lokalizacji oraz skali i gabarytów nowo projektowanych obiektów, które nie powinny zakłócać charakteru zachowanej zabudowy (łącznie z układem jej rozplanowania) posiadającej wartości kulturowe. Ustalenia konserwatorskie dla strefy "B" obejmują również obowiązek zachowania historycznych linii zabudowy oraz przekroju ulic i zadrzewienia z historycznym podziałem na działki budowlane (w uzasadnionych przypadkach zachowania ciągłości ich historycznych podziałów). W wypadku wymiany zabudowy nie posiadającej wartości zabytkowych (oraz zużytej technicznie) na nową, władza architektoniczno-budowlana powinna wymagać nawiązania do istniejącej zabudowy tradycyjnej.

Przy ul. Bordinowskiej w sołectwie Grabówka zlokalizowany jest zespół dworsko - folwarczny objęty strefą „A” ochrony konserwatorskiej. Strefa obejmuje historyczne założenie dworsko-folwarczne (własności Zofii Eleonory von Bodenhausen, następnie od 1730 do 1945 r. rodziny księżęcej Lichnowskich) wraz z budynkiem klasycystycznego dworu z XIX w. (nr rej. zabytków 760/66), murowanym spichlerzem z XVIII w. (nr rej. zabytków 762/66), oraz gospodarczą zabudową folwarczną i relikami parku dworskiego. Na terenie obiektów niezbędne jest przeprowadzenie prac konserwatorskich z uwagi na ich bardzo zły stan techniczny (adaptacja dworu wraz z zagospodarowaniem całego zespołu, oraz rewaloryzacja relików parku dworskiego).

W strefie "A" - pełnej ochrony konserwatorskiej zasadą nadrzędną przy podejmowaniu wszelkich działań inwestycyjnych, remontowych i konserwatorskich, pozostaje ochrona wartości kulturowych. Podejmowanie wszelkich prac w obrębie strefy wymaga wcześniejszych uzgodnień i akceptacji ze strony Śląskiego Wojewódzkiego Oddziału Służby Ochrony Zabytków. Dotyczy to przede wszystkim:

adaptacji i przekształceń elewacji budynków, kolorystyki budynków i budowli, drobnych form architektonicznych, ogrodzeń, parkanów itp., zmiany użytkowania terenów, nadziemnych i podziemnych urządzeń technicznych, instalacji prowadzonych na elewacjach obiektów, oświetlenia dróg, placów i budynków, reklam i tablic informacyjnych umieszczonych na obiektach oraz wolnostojących, wszelkich dekoracji okazjonalnych, projektów zieleni oraz zmian w zagospodarowaniu terenów wysoką i niską zielenią.

Poniżej zestawiono obiekty zlokalizowane na terenie gminy Lubomia, figurujące w Rejestrze Zabytków Województwa Śląskiego oraz zasoby kulturowe postulowane do wpisania do Rejestru Zabytków Województwa Śląskiego¹. Kolorem zaznaczono obiekty zlokalizowane na obszarze LPR.

Tabela 17 Obiekty zabytkowe w gminie Lubomia

Lp.	Obiekt	Charakterystyka	Nr rejestru zabytków
Lubomia			
1	Kaplica pod wezwaniem św. Jana Nepomucena, z XVIII w.	w konstrukcji drewnianej, na planie ośmioboku, Granica wpisu do rejestru pokrywają się z granicami ogrodzenia.	739/66 z 05.08.1966 r
2	stanowisko archeologiczne - wczesnośredniowieczne z VII / VIII w.	ufortyfikowane grodzisko, zlokalizowane na wschód od szosy Lubomia- Rogów i około 800 metrów w kierunku północno-zachodnim od miejscowej leśniczówki.	705/65 z 05.11.1965 r
3	stanowisko archeologiczne - wczesnośredniowieczna osada obronna	Zlokalizowane około 1,5 km w kierunku na północny-wschód od miejscowej leśniczówki.	706/65 z 08.11.1965 r.
4	zespół zabudowy dawnego folwarku "Paprotnik" z XIX i pocz. XX	budynki gospodarcze oraz gospodarczo-mieszkalne usytuowane po bokach w układzie równoległych linii zabudowy, budynki mieszkalne zlokalizowane centralnie. Zespół budynków gospodarczych złożonych z dawnej olejarni, stodoły, obory, w skład budynków mieszkalnych wchodzi wolnostojący budynek dawnej rządowki oraz dwa domy bliźniacze; ul. Graniczna / ul. Wiejska	-
5	budynek dawnej fabryki cygar tzw. "cygarowni"	ob. usługowy; ul. Korfanteo 37	-
6	kościół parafialny p.w. św. Marii Magdaleny	murowany, neogotycki z 1887 r., w obrębie ogrodzenia kościoła cmentarz i dwa krzyże; ul. Korfanteo 37	-
7	teren tzw. starego cmentarza wraz z kaplicą cmentarną murowaną	4 ćw. XIX w; ul. Korfanteo 37	-
8	budynek leśniczówki Świątłowiec z 1881 r.,	murowany, z wieżą szachulcową w partii II-kondygnacyjny, przykryty dachem dwuspadowym w pobliżu stara studnia z 1876r.; ul. Musioła 6	-
Grabówka			
9	Dwór	murowany, otynkowany, I i II-kondygnacyjny, wybudowany w XIX w. w stylu klasycystycznym, Granica wpisu do rejestru pokrywają się z granicami dawnego założenia dworskiego.	760/66 z 26.09.1966 r.
10	Spichlerz dworski	murowany, otynkowany, III-kondygnacyjny z masywnymi przyporami w narożach oraz portalem z piaskowca w elewacji od strony	762/66 z 26.09 1966 r.

¹ Wykaz dóbr kultury postulowanych do wpisania do rejestru zabytków województwa śląskiego stanowi katalog obiektów postulowanych do ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego na podstawie art. 11 ust. 1. ustawy o ochronie dóbr kultury z 15 lutego 1962 roku, (t. j. Dz. U. nr 98, poz. 1150 z 1999 r. z późn. zm).

Lp.	Obiekt	Charakterystyka	Nr rejestru zabytków
		dworu, klasycy styczny, z przełomu XVIII i XIX w., Granica wpisu do rejestru pokrywają się z granicami dawnego założenia dworskiego	
11	kapliczka p.w. św. Barbary	kubaturowa murowana z sygnaturką z 1896 r.; ul. Bordynowska 22	-
12	kopiec graniczny trzech wsi	usypany ok. 1793/94 r., wraz z usytuowanym obok głazem narzutowy z inskrypcją "Sophien = Linde 1822" (najprawdopodobniej na pamiątkę księżnej Zofii Lichnowskiej); ul. Powstańców Śląskich	-
13	grobowiec z pomnikiem w formie ceglanej kolumny - tzw. "Grób Bordenowskiej Pani"	wg tradycji miejsce spoczynku zmarłej w 1751 r. właścicielki Grabówki Zofii Eleonory von Bodenhausen	-
14	figura Św. Jana Nepomucena	ufundowana w 1738 r. przez Lichnowskich, kamienna, barokowa z herbem Lichnowskich ul. Jana Nepomucena	-
Buków			
15	Kaplica pod wezwaniem Matki Boskiej Bolesnej	pochodząca z XVIII w., wybudowana na planie prostokąta, w konstrukcji drewnianej,	563/57 z 30.11.1957 r
16	Kaplica różańcowa	pochodząca z XVIII w., Zbudowana w konstrukcji drewnianej, na planie prostokąta z trójboczną apsydą w części prezbiterialnej. przykryta dachem dwuspadowym, krytym gontem. Całość posadowiona w 1930 r. na kamiennej podmurówce stanowiącej zabezpieczenie przed powodzią. We wnętrzu wtórny skrzyniowy ołtarz, obraz Matki Boskiej Różańcowej i figura św. Izydora - patrona rolników.	735/66 z 05.08.1966 r.
17	kościół parafialny p.w. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy	wybudowany w latach 1931-1933, w stylu neobarokowym z wieżą w partii fasady, przekrytą kopulastym hełmem, korpus jednonawowy z przyporami; ul. Główna 24	-
18	spichlerz z kon. XVIII	przeniesiony ze wsi Owsiszczce (data nad drzwiami), w konstrukcji drewnianej zrębowej, licowany gliną; ul. Zabytkowa 6	-
Niebozowy			
19	kościół p. w św. Józefa Robotnika,	wybudowany w 1928-31 r. (proj. J. Affa); na terenie posesji kościoła krzyż, z 1877 r.; ul Wiejska	-
20	kaplica kubaturowa p.w. św. Jana Nepomucena z 1867r	ul. Rzeczna	-
Syrynia			
21	kościół parafialny p.w. św. Antoniego z Padwy "Padewskiego"	murowany, wybudowany w latach 1932-1935; ul. Powstańców Śląskich 46	-
22	stary cmentarz	na którym pierwotnie był zlokalizowany drewniany kościół p.w. św. Michała Archanioła, translokowany do Katowic, na cmentarzu zachowały się nagrobki z XIX w. oraz starodrzew; ul. 3 Maja	-
Wielikąt			
23	zespół zabudowy dawnego gospodarstwa rybackiego folwarku Grabówka z I ćw. XX w	wolnostojący budynek dawnej rządowki, budynki mieszkalne z 1916 r., dwurodzinne (bliźniacze) nr 2, 4, 6; budynki mieszkalny z 1916 r., trój rodzinne nr 1,3, budynek gospodarczy, aleja starodrzewia.	-

Źródło: opracowanie własne na podst. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubomia

Poniżej zestawiono obiekty zainteresowania konserwatorskiego o wartościach kulturowych zlokalizowane w Gminie Lubomia oraz obiekty postulowane do ochrony w miejscowym planie

zagospodarowania przestrzennego na podstawie art 11 ust. 1. ustawą o ochronie dóbr kultury z 15 lutego 1962 roku, (t.j. Dz. U. nr 98, poz. 1150 z 1999 r. z późn. zm).

Poniższe zestawienie obejmuje zarówno obiekty zabytkowe figurujące w rejestrze zabytków, obiekty postulowane do wpisania do rejestru zabytków, obiekty z ewidencji Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, jak i obiekty zainteresowania konserwatorskiego wyszczególnione na podstawie badań terenowych min. obiekty sakralne - kościoły, kapliczki, krzyże, zespoły zabudowy folwarcznej, budynki mieszkalne oraz mieszkalno-usługowe, stanowiące przykład zabudowy tradycyjnej, posiadające wartość historyczną. Kolorem zaznaczono obiekty zlokalizowane w granicach proponowanego do rewitalizacji obszaru LPR.

Tabela 18 Zestawienie obiektów

Lp.	Obiekt	Adres	Lp.	Obiekt	Adres
1	Budynek mieszkalny	ul. Główna 6	200	Budynek mieszkalny	ul. Tartakowa 3
2	Budynek mieszkalny	ul. Główna 7	201	Budynek mieszkalny	ul. Tartakowa 4
3	Budynek mieszkalny	ul. Główna 10		Kaplica	ul. Tartakowa 65
4	Budynek mieszkalny	ul. Główna 14	202	Budynek mieszkalny	ul. Tartakowa 71
5	Budynek mieszkalny	ul. Główna 18	203	Budynek mieszkalny	ul. Tartakowa 72
6	Kościół parafialny p.w. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy	ul. Główna 24	204	Budynek mieszkalny	ul. Tartakowa 73
7	Krzyż	ul. Główna	205	Budynek mieszkalny	ul. Tartakowa 80
8	Kaplica p.w. Matki Boskiej Różańcowej	ul. Główna	206	Budynek mieszkalny	ul. Tartakowa 81
9	Budynek mieszkalny	ul. Główna 26	207	Budynek mieszkalny	ul. Tartakowa 85
10	Budynek mieszkalny	ul. Główna 32	208	Budynek mieszkalny	ul. Brzeska 1
11	Budynek mieszkalny	ul. Główna 34	209	Budynek mieszkalny	ul. Brzeska 2
12	Krzyż	ul. Główna 38	210	Budynek mieszkalny	ul. Brzeska 4
13	Budynek mieszkalny	ul. Główna 42	211	Krzyż	ul. Brzeska/Kochanowskiego
14	Budynek mieszkalny	ul. Główna 46	212	Budynek mieszkalny	ul. Brzeska 5
15	Krzyż	ul. Główna/Krzyżanowicka	213	Budynek mieszkalny	ul. Brzeska 6
16	Zespół bud. cegielni	ul. Krzyżanowicka 1	214	Budynek mieszkalny	ul. Brzeska 8
17	Budynek mieszkalny	ul. Odrzańska 1	215	Budynek mieszkalny	ul. Brzeska 9
18	Budynek mieszkalny	ul. Odrzańska 4	216	Budynek mieszkalny	ul. Brzeska 10
19	Budynek mieszkalny	ul. Odrzańska 9	217	Budynek mieszkalny	ul. Brzeska 12
20	Budynek mieszkalny	ul. Odrzańska 14	218	Krzyż	ul. Kochanowskiego/Wiejska
21	Budynek mieszkalny	ul. Strażacka 1	219	Budynek mieszkalny	ul. Kochanowskiego 4
22	Budynek mieszkalny	ul. Strażacka 2	220	Budynek mieszkalny	ul. Kochanowskiego 5
23	Budynek mieszkalny	ul. Strażacka 3	221	Budynek mieszkalny	ul. Kochanowskiego 7
24	Budynek mieszkalny	ul. Strażacka 6	222	Budynek mieszkalny	ul. Kochanowskiego 14
25	Budynek mieszkalny	ul. Strażacka 10	223	Budynek mieszkalny	ul. Kochanowskiego 17
26	Spichlerz	ul. Zabytkowa 6	224	Budynek mieszkalny	ul. Kochanowskiego 19
27	Budynek mieszkalny	ul. Zabytkowa 8	225	Budynek mieszkalny	ul. Kochanowskiego 21
28	Budynek mieszkalny	ul. Zabytkowa 10	226	Budynek mieszkalny	ul. Kochanowskiego 25
29	Budynek mieszkalny	ul. Zabytkowa 12	227	Budynek mieszkalny	ul. Kochanowskiego 27
30	Krzyż	ul. Kochanowskiego/Brzeska	228	Budynek mieszkalny	ul. Kochanowskiego 31
31	Budynek mieszkalny	ul. Bordynowska 4	229	Budynek mieszkalny	ul. Ligonía 6
32	Budynek mieszkalny	ul. Bordynowska 6	230	Budynek mieszkalny	ul. Ligonía 8
33	Budynek mieszkalny	ul. Bordynowska 7	231	Budynek mieszkalny	ul. Ligonía 9
34	Budynek mieszkalny	ul. Bordynowska 11	232	Budynek mieszkalny	ul. Ligonía 11
35	Budynek mieszkalny	ul. Bordynowska 14	233	Budynek mieszkalny	ul. Rzeczna 1
36	Budynek mieszkalny	ul. Bordynowska 22	234	Budynek mieszkalny	ul. Rzeczna 2
37	Budynek mieszkalny	ul. Bordynowska 26	235	kaplica	ul. Rzeczna 3
38	Budynek mieszkalny	ul. Rzeczna 6	236	Budynek mieszkalny	ul. Rzeczna 5
39	Budynek stacji	nieczynny	237	Budynek mieszkalny	ul. Rzeczna 7

Lp.	Obiekt	Adres	Lp.	Obiekt	Adres
	kolejowej w Lubomi				
40	Budynek mieszkalny	ul. Akacyjowa 11	238	Budynek mieszkalny	ul. Rzeczna 8
41	Budynek mieszkalny	ul. Akacyjowa 14	239	Budynek mieszkalny	ul. Rzeczna 10
42	Budynek mieszkalny	ul. Akacyjowa 22	240	Budynek mieszkalny	ul. Rzeczna 11
43	Budynek mieszkalny	ul. Akacyjowa 24	241	Budynek mieszkalny	ul. Rzeczna 12
44	Budynek mieszkalny	ul. Asnyka 1	242	Budynek mieszkalny	ul. Rzeczna 15
45	Budynek mieszkalny	ul. Asnyka 3	243	Budynek mieszkalny	ul. Rzeczna 17
46	Budynek mieszkalny	ul. Asnyka 5	244	Budynek mieszkalny	ul. Rzeczna 21
47	Budynek mieszkalny	ul. Asnyka 7	245	Budynek mieszkalny	ul. Rzeczna 22
48	Budynek mieszkalny	ul. Asnyka 9	246	Budynek mieszkalny	ul. Rzeczna 24
49	Budynek mieszkalny	ul. Asnyka 13	247	Budynek mieszkalny	ul. Rzeczna 30
50	Budynek mieszkalny	ul. Asnyka 35	248	Budynek mieszkalny	ul. Rzeczna 32
51	Kapliczka	ul. Asnyka 43	249	Budynek mieszkalny	ul. Rzeczna 34
52	Krzyż	ul. Asnyka	250	Budynek mieszkalny	ul. Rzeczna 40
53	Budynek mieszkalny	ul. Boczna 2	251	Budynek mieszkalny	ul. Rzeczna 44
54	Budynek mieszkalny	ul. Boczna 4	252	Budynek mieszkalny	ul. Rzeczna 46
55	Budynek mieszkalny	ul. Boczna 8	253	Budynek mieszkalny	ul. Wiejska 2
56	Budynek mieszkalny	ul. Boczna 12	254	Budynek mieszkalny	ul. Wiejska 6
57	Budynek mieszkalny	ul. Boczna 13	255	Budynek mieszkalny	ul. Wiejska 8
58	Budynek mieszkalny	ul. Curie-Skłodowskiej 2	256	Budynek mieszkalny	ul. Wiejska 14
59	Budynek mieszkalny	ul. Curie-Skłodowskiej 4	257	Budynek mieszkalny	ul. Wiejska 18
60	Budynek mieszkalny	ul. Curie-Skłodowskiej 10	258	Budynek mieszkalny	ul. Wiejska 20
61	Budynek mieszkalny	ul. Fornalska 3	259	Budynek mieszkalny	ul. Wiejska 22
62	Budynek mieszkalny	ul. Fornalska 7	260	Krzyż	ul. Wiejska
63	Budynek mieszkalny	ul. Fornalska 9	261	Budynek mieszkalny	ul. Wiejska 30
64	Budynek mieszkalny	ul. Fornalska 15	262	Budynek mieszkalny	ul. Wiejska 36
65	Budynek mieszkalny	ul. Fornalska 17	263	Budynek mieszkalny	ul. Wiejska 37
66	Budynek mieszkalny	ul. Graniczna 18	264	Budynek mieszkalny	ul. Wiejska 38
67	Budynek mieszkalny	ul. Graniczna 22	265	Budynek mieszkalny	ul. Wiejska 39
68	Budynek mieszkalny	ul. Graniczna 28	266	Budynek mieszkalny	ul. Wiejska 40
69	Budynek mieszkalny	ul. Graniczna 32	267	Budynek mieszkalny	ul. Wiejska 45
70	Budynek mieszkalny	ul. Graniczna 34	268	Budynek mieszkalny	ul. Wiejska 46
71	Budynek mieszkalny	ul. Graniczna 36	269	kościół p.w. św. Józefa Robotnika	ul. Wiejska
72	Budynek mieszkalny	ul. Graniczna 38	270	Budynek mieszkalny	ul. Wiejska 49
73	Budynek mieszkalny	ul. Graniczna 42	271	Budynek mieszkalny	ul. Wiejska 51
74	Budynek mieszkalny	ul. Graniczna 44	272	Budynek mieszkalny	ul. Wiejska 53
75	Budynek mieszkalny	ul. Graniczna 50	273	Budynek mieszkalny	ul. Wiejska 55
76	Budynek mieszkalny	ul. Graniczna 58	274	Budynek mieszkalny	ul. Wiejska 57
77	Budynek mieszkalny	ul. Graniczna 60	275	Budynek mieszkalny	ul. Wiejska 61
78	Budynek mieszkalny	ul. Graniczna 62	276	Budynek mieszkalny	ul. Wiejska 67
79	Budynek mieszkalny	ul. Graniczna 64	277	Budynek mieszkalny	ul. Wiejska 71
80	Budynek mieszkalny	ul. Graniczna 66	278	Budynek mieszkalny	ul. Wiejska 73
81	Budynek mieszkalny	ul. Graniczna 68	279	Budynek mieszkalny	ul. Wiejska 81
82	Krzyż	ul. Korfantego/ ul. Asnyka	280		
83	figura św. Jana Ewangelisty	ul. Korfantego	281	Krzyż	ul. Wiejska/ Kochanowskiego
84	Budynek mieszkalny	ul Korfantego 2	282	Krzyż	Dąbrowa
85	śluza	ul Korfantego	283	Budynek nr 15	Dąbrowa
86	Budynek mieszkalny	ul Korfantego 4	284	Budynek mieszkalny	ul. Dolna 2
87	Budynek mieszkalny	ul Korfantego 6	285	Budynek mieszkalny	Ul. Krótka 1
88	Budynek mieszkalny	ul Korfantego 10	286	Budynek mieszkalny	Ul. Nowa 1
89	Budynek mieszkalny	ul Korfantego 13	287	Budynek mieszkalny	Ul. Młyńska 1
90	Budynek mieszkalny	ul Korfantego 15	288	Budynek mieszkalny	Ul. Młyńska 3
91	Budynek mieszkalny	ul Korfantego 16	289	Budynek mieszkalny	Ul. Młyńska 5
92	Budynek mieszkalny	ul Korfantego 18	290	Budynek mieszkalny	ul. Potokowa 5
93	Budynek mieszkalny	ul Korfantego 20	291	Budynek mieszkalny	ul. Potokowa 6
94	Budynek mieszkalny	ul Korfantego 25	292	Budynek mieszkalny	ul. Potokowa 9
95	Budynek mieszkalny	ul Korfantego 27	293	Budynek mieszkalny	ul. Powstańców Śląskich 1
96	Budynek mieszkalny	ul Korfantego 29	294	Budynek mieszkalny	ul. Powstańców Śląskich 3

Lp.	Obiekt	Adres	Lp.	Obiekt	Adres
97	Budynek mieszkalny	ul Korfantego 31	295	Budynek mieszkalny	ul. Powstańców Śląskich 5
98	Budynek mieszkalny	ul Korfantego 33	296	Budynek mieszkalny	ul. Powstańców Śląskich 7
99	Budynek mieszkalny	ul Korfantego 35	297	Budynek mieszkalny	ul. Powstańców Śląskich 9
100	Budynek mieszkalny	ul Korfantego 37	298	Budynek mieszkalny	ul. Powstańców Śląskich 16
101	Budynek mieszkalny	ul Korfantego 41	299	Krzyż	ul. Powstańców Śląskich
102	Budynek mieszkalny	ul Korfantego 47	300	Budynek mieszkalny	ul. Powstańców Śląskich 21
103	Budynek mieszkalny	ul Korfantego 57	301	budynek szkoły podstawowej im. Romualda Dworzaka i gimnazjum	ul. Powstańców Śląskich 26
104	Budynek mieszkalny	ul Korfantego 58	302	Cmentarz z kaplicą cmentarną i krzyżem	ul. Powstańców Śląskich
105	Budynek mieszkalny	ul Korfantego 60	303	Budynek mieszkalny	ul. Powstańców Śląskich 28
106	Budynek mieszkalny	ul Korfantego 64	304	Budynek mieszkalny	ul. Powstańców Śląskich 31
107	Budynek mieszkalny	ul Korfantego 65	305	Budynek mieszkalny	ul. Powstańców Śląskich 33
108	Budynek mieszkalny	ul Korfantego 66	306	Budynek mieszkalny	ul. Powstańców Śląskich 45
109	Budynek szkoły	ul. Korfantego 69-73	307	Budynek plebanii	ul. Powstańców Śląskich 46
110	Krzyż	ul. Mickiewicza / ul. św. Jana Nepomucena	308	Budynek mieszkalny	ul. Powstańców Śląskich 51
111	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 2	309	Krzyż	ul. Powstańców Śląskich
112	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 5	310	Budynek mieszkalny	ul. Powstańców Śląskich 53
113	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 12	311	Budynek mieszkalny	ul. Powstańców Śląskich 58
114	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 14	312	Budynek mieszkalny	ul. Powstańców Śląskich 84
115	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 15	313	Figura św. Antoniego	ul. Raciborska 9
116	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 27	314	Budynek mieszkalny	ul. Raciborska 11
117	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 28	315	Budynek mieszkalny	ul. Raciborska 19
118	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 29	316	Budynek mieszkalny	ul. Raciborska 21
119	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 30	317	Budynek mieszkalny	ul. Raciborska 29
120	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 32	318	Budynek mieszkalny	ul. Raciborska 40
121	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 38	319	Budynek mieszkalny	ul. Raciborska 41
122	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 39	320	Budynek mieszkalny	ul. Raciborska 51
123	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 45	321	Budynek mieszkalny	ul. Raciborska 53
124	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 51	322	Budynek mieszkalny	ul. Raciborska 64
125	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 53	323	Budynek mieszkalny	ul. Raciborska 74
126	Budynek usługowo-mieszkalny	ul. Mickiewicza 67	324	Budynek mieszkalny	ul. Raciborska 76
127	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 74	325	Krzyż	ul. Raciborska
128	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 83	326	Budynek mieszkalny	ul. Raciborska 84
129	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 85	327	Budynek mieszkalny	ul. Raciborska 90
130	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 91	328	Budynek mieszkalny	ul. Raciborska 104
131	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 97	329	Budynek mieszkalny	ul. Rogozina
132	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 127	330	Krzyż	Szpluchów
133	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 130	331	Budynek nr 20	Szpluchów
134	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 134	332	Budynek nr 21	Szpluchów
135	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 140	333	Budynek nr 28	Szpluchów
136	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 145	334	Budynek mieszkalny	ul. 3 Maja 1
137	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 148	335	Budynek mieszkalny	ul. 3 Maja 2
138	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 150	336	Budynek mieszkalny	ul. 3 Maja 3
139	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 153	337	Budynek mieszkalny	ul. 3 Maja 7
140	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 156	338	Budynek mieszkalny	ul. 3 Maja 9
141	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 159	339	Budynek mieszkalny	ul. 3 Maja 11
142	Krzyż	ul. Mickiewicza 160	340	Budynek mieszkalny	ul. 3 Maja 13
143	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 167	341	Budynek mieszkalny	ul. 3 Maja 15
144	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 168	342	Budynek mieszkalny	ul. 3 Maja 17
145	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 169	343	Budynek mieszkalny	ul. 3 Maja 20
146	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 170	344	Budynek mieszkalny	ul. 3 Maja 21
147	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 172	345	Budynek mieszkalny	ul. 3 Maja 24
148	Budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza 173	346	Budynek mieszkalny	ul. 3 Maja 26

Lp.	Obiekt	Adres	Lp.	Obiekt	Adres
149	Budynek mieszkalny	ul. Młyńska 1	347	Budynek mieszkalny	ul. 3 Maja 29
150	Budynek mieszkalny	ul. Młyńska 2	348	Stary cmentarz	ul. 3 Maja
151	Budynek mieszkalny	ul. Młyńska 4	349	Krzyż Boża Męka	ul. 3 Maja
152	Budynek mieszkalny	ul. Młyńska 10	350	Budynek mieszkalny	ul. 3 Maja 31
153	Budynek mieszkalny	ul. Św. Jana Nepomucena 25	351	Budynek mieszkalny	ul. 3 Maja 36
154	Budynek mieszkalny	ul. Św. Jana Nepomucena 28	352	Budynek mieszkalny	ul. 3 Maja 41
155	Budynek mieszkalny	ul. Św. Jana Nepomucena 31	353	Budynek mieszkalny	ul. 3 Maja 47
156	Budynek mieszkalny	ul. Św. Jana Nepomucena 34	354	Budynek mieszkalny	ul. 3 Maja 49
157	Budynek mieszkalny	ul. Św. Jana Nepomucena 36	355	Budynek mieszkalny	ul. 3 Maja 50
158	Budynek mieszkalny	ul. Św. Jana Nepomucena 40	356	Budynek mieszkalny	ul. 3 Maja 52
159	Budynek mieszkalny	ul. Św. Jana Nepomucena 42	357	Budynek mieszkalny	ul. 3 Maja 53
160	Budynek mieszkalny	ul. Św. Jana Nepomucena 44	358	Budynek mieszkalny	ul. 3 Maja 54
161	Budynek mieszkalny	ul. Św. Jana Nepomucena 51	359	Budynek mieszkalny	ul. 3 Maja 58
162	Budynek mieszkalny	ul. Św. Jana Nepomucena 64	360	Budynek mieszkalny	ul. 3 Maja 78
163	Budynek mieszkalny	ul. Parkowa 7	361	Budynek mieszkalny	ul. 3 Maja 79
164	Budynek mieszkalny	ul. Parkowa 11	362	Krzyż	ul. 3 Maja
165	Budynek usługowo-mieszkalny;	ul. Pogrzebieńska 1	363	Budynek mieszkalny	ul. 3 Maja 84
166	budynek plebani	ul. Pogrzebieńska	364	Budynek mieszkalny	ul. 3 Maja 92
167	Budynek mieszkalny	ul. Pogrzebieńska 4	365	Budynek mieszkalny	ul. Nowa 1
168	Budynek mieszkalny	ul. Pogrzebieńska 6	366	Budynek mieszkalny	ul. Wałowa 3
169	Budynek mieszkalny	ul. Pogrzebieńska 8	367	Budynek mieszkalny	ul. Wałowa 7
170	Budynek mieszkalny	ul. Pogrzebieńska 10	368	Budynek mieszkalny	ul. Wałowa 14
171	Budynek mieszkalny	ul. Pogrzebieńska 15	369	Budynek mieszkalny	ul. Wałowa 16
172	Krzyż z „Chrystusem na blasze”	ul. Pogrzebieńska 21	370	Budynek mieszkalny	ul. Wałowa 17
173	Kompleks nowego cmentarza wraz z cmentarzem żołnierzy radzieckich;	ul. Pogrzebieńska	371	Budynek mieszkalny	ul. Wałowa 25
174	Budynek mieszkalny	ul. Polna 1	372	Krzyż	ul. Wodzisławska
175	Budynek mieszkalny	ul. Polna 6	373	Budynek mieszkalny	ul. Wodzisławska 6
176	Budynek mieszkalny	ul. Polna 9	374	Budynek mieszkalny	ul. Wodzisławska 8
177	Budynek mieszkalny	ul. Polna 11	375	Budynek mieszkalny	ul. Wodzisławska 12
178	Budynek mieszkalny	ul. Polna 13	376	Budynek mieszkalny	ul. Wodzisławska 17
179	Budynek mieszkalny	ul. Polna 22	377	Budynek mieszkalny	ul. Wodzisławska 24
180	Budynek mieszkalny	ul. Potocka 5	378	Budynek mieszkalny	ul. Wodzisławska 26
181	Budynek mieszkalny	ul. Potocka 6	379	Budynek mieszkalny	ul. Wodzisławska 28
182	Budynek mieszkalny	ul. Potocka 7	380	Budynek mieszkalny	ul. Wodzisławska 31
183	Budynek mieszkalny	ul. Potocka 9	381	Budynek mieszkalny	ul. Wałowa 36
184	Budynek mieszkalny	ul. Potocka 11	382	Budynek mieszkalny	ul. Wolności 2
185	Budynek mieszkalny	ul. Potocka 17	383	Budynek mieszkalny	ul. Wolności 4
186	Budynek mieszkalny	ul. Potocka 18	384	Budynek mieszkalny	ul. Wolności 13
187	Budynek mieszkalny	ul. Potocka 21	385	Budynek mieszkalny	ul. Wolności 17
188	Budynek mieszkalny	ul. Potocka 25	386	Budynek mieszkalny	ul. Wolności 19
189	Budynek mieszkalny	ul. Potocka 27	387	Budynek mieszkalny	ul. Wolności 38
190	Budynek mieszkalny	ul. Potocka 29	389	Budynek mieszkalny	ul. Wolności 39
191	Budynek mieszkalny	ul. Potocka 31	390	Budynek mieszkalny	ul. Wolności 41
192	Budynek mieszkalny	ul. Potocka 35	391	Budynek mieszkalny	ul. Wolności 44
193	Budynek mieszkalny	ul. Potocka 37	392	Budynek mieszkalny	ul. Wolności 46
194	Budynek mieszkalny	ul. Potocka 39	393	Zespół zabudowy dawnego folwarku	ul. Stawowa
195	Budynek mieszkalny	ul. Potocka 41	394	Budynek mieszkalny	ul. Pochyła 10
196	Budynek mieszkalny	ul. Potocka 45	395	Budynek mieszkalny	ul. Pochyła 12
198	Budynek mieszkalny	ul. Potocka 47	396	Budynek mieszkalny	ul. 3 Maja 82
199	Budynek mieszkalny	ul. Potocka 49	397	Budynek mieszkalny	ul. 3 Maja 83

Źródło: opracowanie własne w oparciu o: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubomia - Ustalenia studium cele rozwoju i kierunki zagospodarowania przestrzennego

Z uwagi na zapisy ustawy z 6 lipca 2001r. o ustanowieniu programu wieloletniego "Program dla Odry - 2006", obszar sołectwa został przeznaczony na realizację projektowanego zbiornika retencyjnego "Racibórz Dolny", który w początkowej fazie będzie zbiornikiem suchym, a następnie zostanie przekształcony w zbiornik wielofunkcyjny. W oparciu o ustawowy wymóg realizacji zbiornika spowodowany zapewnieniem wymogów ochrony przeciwpowodziowej, postulowane bezwzględne sporządzenie dokumentacji historyczno-konserwatorskiej:

- zabudowy Ligoty Tworkowskiej obejmującej m. in. inwentaryzacją historycznej zabudowy usytuowanej przy drodze ciągnącej się wzdłuż koryta Odry. Ligota Tworkowska zabudowa mieszkalna pochodząca z końca XIX i początku XX w. nr: 1, 2, 7, 9, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 24, 25, 33, 34, 35, 36, 40, 42, 46, 47; kaplica kubaturowa z 1902 r., krzyż z 1887 r.;
- sołectwa Nieboczowy, obejmującej m. in. inwentaryzację historycznej zabudowy usytuowanej przy drodze ciągnącej się wzdłuż koryta Odry;
- zabudowy Nowego Dworu obejmującej m.in inwentaryzację historycznej zabudowy usytuowanej przy drodze ciągnącej się wzdłuż koryta Odry.

Zdecydowana większość wykazanych obiektów kulturowych to budynki mieszkalne. Ich wartość kulturowa i obecna kondycja techniczna determinuje konieczność działań rewitalizacyjnych w gminie Lubomia. Rewitalizację należy przeprowadzić w celu zachowania wartości historyczno-kulturowych, podniesienia jakości życia mieszkańców, uatrakcyjnienia gminy dla ruchu turystyczno - rekreacyjnego oraz poprawienia stosunków społecznych. Istotnym elementem jest degradacja techniczna części obiektów, która uniemożliwia efektywne wykorzystanie potencjału turystycznego i wypoczynkowego obszaru. Kolejnym czynnikiem jest ograniczona atrakcyjność obszaru wynikająca z zaniku funkcji symbolicznych i integracyjnych – jest to szczególnie istotne z punktu widzenia przeobrażenia społecznego terenu zdegradowanego i społeczności, która go zamieszkuje.

Dominujące elementy strukturalne obszaru LPR to zespoły budynków mieszkalnych. Ponadto na obszarze LPR zlokalizowane są obiekty użyteczności publicznej: Urząd Gminy, Ochotnicza Straż Pożarna, Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Zakład Wodociągowo – Kanalizacyjny. Korzystnym zjawiskiem jest obecność punktów handlowo-usługowych i obiektów centrotwórczych dla gminy. Na omawianym terenie należy dążyć do szczególnej koncentracji usług i miejsc centrotwórczych. Zgrupowane obiekty należy poddać pracom rewaloryzacyjnym (postępująca degradacja techniczna obiektów). Omawiany obszar powinien charakteryzować wysoki prestiż zabudowy (wynika to z faktu, iż obszar powinien stanowić wizytówkę gminy).

Zagrożenie utrata pierwotnych funkcji i jakości przestrzeni publicznej obszaru LPR jest czynnikiem silnie wpływającym na konieczność podjęcia działań rewitalizacyjnych – prowadzonych w sposób kompleksowy i zintegrowany. Co istotne, diagnoza znajdująca się w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubomia - Ustalenia studium cele rozwoju i kierunki*

zagospodarowania przestrzennego oraz analizy przeprowadzone bezpośrednio na potrzeby opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji zgodnie wskazują na konieczność skupienia się na przywróceniu obszarowi cech centrotwórczych. Kompleksowa rewitalizacja zdelimitowanego obszaru LPR, z punktu widzenia wzmocnienia atrakcyjności gminy Lubomia, rozwijania jej potencjału i podniesienia jakości życia jej mieszkańców ma charakter podstawowej potrzeby rozwojowej.

4.9 Sfera techniczna

Położenie komunikacyjne gminy Lubomia z punktu widzenia połączeń regionalnych i międzynarodowych jest korzystne, zaś sama sieć drogowa na obszarze LPR jest dość dobrze rozbudowana, gdyż obszar ten obejmuje ściśle centrum gminy i jego główne szlaki komunikacyjne.

Układ drogowy gminy Lubomia tworzą:

- droga wojewódzka: nr 936,
- drogi powiatowe: nr 14611, nr 14612, nr 14651, nr 14652, nr 14653, nr 14654, nr 14655, nr 14666,
- pozostałe drogi gminne.

Drogi na terenie gminy Lubomia, w tym na obszarze LPR wymagają ulepszenia nawierzchni, miejscowych korekt przekroju skrzyżowań, wprowadzenia sygnalizacji świetlnej, znakowania poziomego i pionowego, oraz poszerzenia przekrojów. W zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i sprawności podstawowego układu komunikacyjnego istotne jest, usprawnienie i rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 936. Droga ta na terenie gminy powinna uzyskać klasę „G” - droga główna.

Podstawowym środkiem przewozowym jest autobus. Usługi komunikacyjne w gminie świadczą: PKS Racibórz, PKS Rybnik, MZK Jastrzębie-Zdrój, PKM Racibórz. Większość linii kursuje wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. Dostępność komunikacyjną gminy stanowi sieć autobusów PKS oraz prywatny transport mikrobusowy łączący gminę Lubomia z sąsiednimi gminami. Dobre połączenia komunikacyjne w gminie mają mieszkańcy wsi: Lubomia, Syrynia i Grabówka, z trudnościami komunikacyjnymi zmagają się natomiast mieszkańcy miejscowości: Buków, Ligota Tworkowska i Nieboczów. Przez teren gminy przebiega linia kolejowa towarowa. Istnieje także linia kolejowa towarowa obsługująca Zakład Odzysku Węgla „Buków” w Bukowie. Najbliższe stacje kolejowe pasażerskie znajdują się w Raciborzu i Wodzisławiu Śląskim

Zaproponowany do rewitalizacji obszar LPR stanowiący centrum sołectwa Lubomia i obejmujący dwie ulice na terenie sołectwa Grabówka cechuje bardzo dobra dostępność komunikacyjna.

Infrastruktura techniczna w gminie jest słabo rozwinięta. Wpływ na taki stan rzeczy ma rozproszony charakter zabudowy miejscowości wiejskich, co generuje wysokie koszty budowy infrastruktury.

Poniżej zestawiono szczegółowe dane dotyczące infrastruktury technicznej w Gminie Lubomia. dane GUS umożliwiają aktualnie generowanie danych maksymalnie za rok 2014.

Tabela 19 Infrastruktura techniczna w gminie Lubomia w l. 2010-2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Dane dotyczące sieci kanalizacyjnej					
Długość sieci kanalizacyjnej [km]	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ludność korzystająca z sieci [os]	0	0	0	0,0	0,0
Ścieki odprowadzone [dam3]	0	0	0	0,0	0,0
Udział korzystających z instalacji w ludności ogółem [%]	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dane dotyczące sieci gazowej					
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem [gosp.]	30	34	38	42	49
Ludność korzystająca z sieci [os]	141	153	173	188	210
Zużycie gazu [tys. m3]	65,10	50,10	45,9	50,2	56,4
Udział korzystających z instalacji w ludności ogółem [%]	1,7	1,9	2,2	2,4	2,6
Dane dotyczące sieci wodociągowej					
Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	71,5	71,6	71,9	72,4	73,0
Ludność korzystająca z sieci [os]	6 661	6 620	6 607	6 468	7 282
Zużycie wody w gosp. domowych na 1 mieszkańca [m3]	21,3	22,5	21,6	22,5	20,7
Udział korzystających z instalacji w ludności ogółem [%]	82,3	82,3	82,5	81,2	91,6

Źródło: dane GUS

W zakresie sieci kanalizacyjnej sytuacja w gminie Lubomia zmieniła się od roku 2015, gdy w sołectwie Syrynia została oddana do użytku sieć kanalizacyjna o długości 7,7 km, liczba przyłączy 40 sztuk, liczba osób korzystających 160. Poza tym wybudowana została oczyszczalnia ścieków o przepustowości 60 m³/dobę, na potrzeby tej sieci.

Wskazany do rewitalizacji obszar LPR nie jest skanalizowany.

W związku z planowaną inwestycją rządową, jaką jest budowa zbiornika Racibórz Dolny, w gminie Lubomia opracowany został wstępnie projekt wsi Nowe Nieboczowy, dający szansę na wzmocnienie skali nie tylko budownictwa mieszkalno-rekreacyjno- socjalnego, ale także na stworzenie miejsca o nowoczesnej infrastrukturze drogowej i kanalizacyjnej.

Poniżej zestawiono porównawczo udział osób korzystających z infrastruktury sieciowej w gminie Lubomia i w województwie śląskim oraz w powiecie wodzisławskim.

Tabela 20 Udział osób korzystających z infrastruktury sieciowej w roku 2014 [%]

Jednostka terytorialna	Kanalizacja	Gaz	Wodociąg
woj. śląskie	75,8	62,4	95,6
powiat wodzisławski	62,7	37,3	97,4
gmina Lubomia	0,0	2,6	91,6

Źródło: dane GUS

Poniżej zestawiono dane dotyczące budynków i mieszkań zlokalizowanych w gminie Lubomia.

Tabela 21 Charakterystyka zasobów mieszkaniowych gminy Lubomia w l. 2010-2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Budynki mieszkalne	1 957	1 961	1 969	1 977	1 983/1 992*
Mieszkania ogółem	2 309	2 315	2 324	2 334	2 345
Powierzchnia użytkowa mieszkań	239 839	240 892	242 107	243 857	245 700
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	29,6	30,0	30,2	30,6	30,9
Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	3,50	3,47	3,45	3,41	3,39
Mieszkania na 1 000 mieszkańców	285,4	287,9	290,2	293,2	295,1
*dane za 2015 r.					

Źródło: dane GUS

Na obszarze LPR, który jest terenem gęsto zaludnionym, dominuje zabudowa mieszkaniowa, dwukondygnacyjna z dachem dwuspadowym.

Niedogodnością dla mieszkańców jest brak skanalizowania, niski poziom infrastruktury technicznej, w tym sieciowej, a budynki wymagają działań rewitalizacyjnych, szczególnie w kontekście konieczności dbania o ich kondycję jako zasobów kulturowych gminy (strefa konserwatorska „B”).

4.10 Zestawienie wskaźników

Przedstawiona powyżej diagnoza obszaru LPR w kontekście charakterystyki całej gminy Lubomia stanowi niezbędne narzędzie uzasadnienia delimitacji tego konkretnego obszaru. W celu doprecyzowania kondycji wybranego obszaru LPR na tle gminy Lubomia proponuje się zestaw wskaźników. Porównanie wartości wskaźników dla obszaru LPR w porównaniu z wartością wskaźników dla obszaru całej gminy Lubomia w sposób wyraźny ukazuje konieczność działań rewitalizacyjnych na wyznaczonym obszarze LPR i stanowi istotną konkluzję przeprowadzonej diagnozy.

Tabela 22 Zestawienie wskaźników – porównanie dla gminy Lubomia i obszaru LPR

Wskaźnik	Obszar LPR	Gmina Lubomia
Liczba klientów ośrodków pomocy społecznej korzystających ze świadczeń ogółem w liczbie ludności	7,22%	3,92%
Liczba klientów ośrodków pomocy społecznej ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców	11,73	6,51
Kwota udzielonych świadczeń MOPS w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	6 511,81 zł	2 717,61 zł
Liczba ofiar przemocy w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	0,63	0,29
Udział korzystających z zasiłków stałych w liczbie ludności obszaru	0,72%	0,30%
Udział korzystających z zasiłków okresowych w liczbie ludności obszaru	0,23%	0,16%
Udział korzystających z zasiłków celowych w liczbie ludności obszaru	8,03%	3,66%
Udział korzystających z posiłków w liczbie ludności obszaru	4,56%	2,04%
Udział korzystających z usług opiekuńczych w liczbie ludności obszaru	0,32%	0,11%

Wskaźnik	Obszar LPR	Gmina Lubomia
Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	3,34	2,24
Liczba bezrobotnych w wieku 18 - 24 lat w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,95	0,57
Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy ogółem: powyżej 50 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,63	0,38
Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy długotrwale bezrobotni w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,80	1,07
Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia w przeliczeniu na 100	0,72	0,45
Ogólna liczba przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	1,17	1,11
Zniszczenia mienia w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	0,05	0,05
Kradzieże, w tym z włamaniem na 100 mieszkańców obszaru	0,09	0,16
Nietrzeźwi kierowcy na 100 mieszkańców obszaru	0,23	0,20
Oszustwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	0,00	0,16
Przestępstwa narkotykowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	0,59	0,18
Osoby uzależnione od alkoholu w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,45	0,19
Dzieci z rodzin z problemem alkoholowym w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,45	0,19
Dorośli członkowie rodziny alkoholowej (w tym współuzależnione) w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,90	0,38
Osoby eksperymentujące lub uzależnione od narkotyków w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,41	0,19
Członkowie rodziny osoby uzależnionej od narkotyków w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,81	0,38
Aktywność gospodarcza	0,04	0,06

Źródło: opracowanie własne

4.11 Potencjał obszaru

Szczegółowa diagnoza wykazała, że obszar zdegradowany dotknięty jest wieloma problemami, które w dużym stopniu wpływają na obniżenie jakości życia jego mieszkańców, a także determinują przeciętną atrakcyjność turystyczną, osiedleńczą i gospodarczą całej gminy Lubomia. Wymienić należy tutaj:

- istotne nasilenie oraz koncentrację negatywnych zjawisk wpływających na marginalizację i wykluczenie społeczne,
- koncentrację negatywnych zachowań społecznych, w tym czynów karalnych,
- zły stan i postępującą dewastację przestrzeni publicznej, przede wszystkim zabytkowej zabudowy mieszkaniowej oraz terenów parkowych,
- relatywnie niską funkcjonalność przestrzeni publicznej i zatracenie przez nią funkcji symbolicznych, centrotwórczych, integracyjnych czy też turystycznych.

Przeprowadzone analizy i badania ujawniają, że degradacja omawianego obszaru LPR, przejawiająca się w jakości życia mieszkańców (wykluczenie społeczne i marginalizacja), a także w kondycji technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej, determinuje negatywne zjawiska na terenie sąsiadującym i na obszarze całej gminy Lubomia. Przeprowadzona diagnoza uzasadnia konieczność objęcia programem rewitalizacji całości zdegradowanego terenu poddanej analizie, tym samym wyznaczony obszar LPR stanowi obszar rewitalizacji w ramach *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubomia na lata 2016-2022*. Wykorzystanie istniejącego potencjału, którym dysponuje wskazany obszar LPR może wpływać na skuteczność jego przeobrażenia.

Wskazany obszar LPR stanowi ściśle centrum gminy Lubomia, które oprócz charakteru turystycznego pełni funkcję mieszkaniowo-handlowo-usługową i konieczne jest zachowanie jego funkcji centrotwórczych. Istnieje tutaj zabudowa mieszkaniowa, punkty handlowe i handlowo-usługowe oraz obiekty użyteczności publicznej, w tym przestrzenie rekreacyjne (parki) oraz obiekty dziedzictwa kulturowego objęte ochroną konserwatorską (strefa „B” w Lubomi i strefa „A” w Grabówce). Pomimo częściowej degradacji obszar stanowi rdzeń całej gminy i posiada adekwatny potencjał niezbędny do ożywienia terenu.

Potencjałem korzystnie wpływającym na rewitalizację obszaru zdegradowanego jest fakt, iż przedmiotowy dokument w sensie założeń stanowi kontynuację już przeprowadzonych działań, których konieczność wskazały inne dokumenty o charakterze strategicznym i planistycznym.

Trwałość zmiany osiągniętej w oparciu o rewitalizację łączy się z wykorzystaniem potencjału oświatowego, zasobu kadrowego szkół prowadzących działalność w gminie w wymiarze edukacyjnym ale również pedagogicznym, w kontekście potrzeby uświadamiania i edukacji mieszkańców oraz promocji proekologicznych postaw.

Konsensus interesariuszy w zakresie dostrzeganej konieczności podjęcia działań rewitalizacyjnych stanowi potencjał o charakterze społecznym. Zgodność co do wyboru obszaru LPR sprzyja spójnemu przeprowadzaniu procesów rewitalizacyjnych w wymiarze społecznym i technicznym.

5. Analiza SWOT

Analiza opisanych wcześniej zagadnień, konsultacji społecznych i obserwacji w terenie wskazała na główne problemy występujące na wskazanym obszarze zdegradowanym. Analiza SWOT umożliwia zestawienie mocnych i słabych stron wytypowanego do rewitalizacji obszaru, a także wyznacza tendencje będące szansą na rozwój i zmianę dzięki przeprowadzeniu rewitalizacji oraz przedstawia zagrożenia wpływające z zastanej sytuacji, w kontekście zaniechania działań rewitalizacyjnych.

Tabela 23 Analiza SWOT obszaru LPR

Analiza SWOT	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – Lokalizacja obszaru LPR w centrum gminy Lubomia co warunkuje jego potencjał (funkcja mieszkaniowo-handlowo-usługowa oraz turystyczna); – Obecność obiektów użyteczności publicznej (Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Zakład Wodociągowo-Kanalizacyjny, Ochotnicza Straż Pożarna); – Społeczność otwarta na ofertę kulturalną i możliwości aktywizacji; – Walory turystyczne: obiekty zabytkowe i bliskość unikalnych obszarów cechujących się bioróżnorodnością; – Obecność obiektów o charakterze rekreacyjno-wypoczynkowym (parki); – Zasoby dziedzictwa kulturowego stanowiące o tożsamości i charakterze gminy Lubomia (objęte ochroną konserwatorską: strefa „B” w Lubomi i strefa „A” w Grabówce); – Funkcjonalny układ przestrzenny cechujący się wysokim stopniem adaptacyjnym umożliwiającym dostosowywanie go do zmieniających się uwarunkowań; – Bardzo dobre zasoby kadrowe szkół prowadzących działalność w gminie w wymiarze edukacyjnym i pedagogicznym, co ma korzystny wpływ na działania rewitalizacyjne; – Konsensus interesariuszy w zakresie dostrzeganej konieczności podjęcia działań rewitalizacyjnych (zgodność co do wyboru obszaru LPR sprzyja spójnemu przeprowadzaniu procesów rewitalizacyjnych w wymiarze społecznym i technicznym). 	<ul style="list-style-type: none"> – Niekorzystna sytuacja demograficzna: systematyczny spadek liczby ludności w całej gminie, implikowany ujemnym wskaźnikiem przyrostu naturalnego oraz migracji (w l. 2010-2015 spadek ludności na obszarze LPR o 1,9%). – Wysoki odsetek osób bezrobotnych na wyznaczonym obszarze (41,5% wszystkich zarejestrowanych osób pozbawionych zatrudnienia w gminie Lubomia, w 2015 r.). – Bardzo wysoki odsetek osób bezrobotnych pozostających w szczególnej sytuacji na rynku pracy (90,5% osób bezrobotnych z obszaru LPR), – Wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych (54,0% osób bezrobotnych z obszaru LPR). – Wysoki odsetek osób młodych, przed 25 rokiem życia pozostających bez zatrudnienia (48,8% młodych osób pozostających bez pracy w gminie Lubomia), – Wysoki odsetek osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia (46,6% osób bezrobotnych z całej gminy). – Wyższy niż dla całej gminy wskaźnik bezrobocia rejestrowanego (3,34:2,24 na 100 mieszkańców) – Wzrastająca liczba osób zależnych od pomocy społecznej (wzrost liczby osób korzystających w latach 2011-2015 z pomocy społecznej ogółem o 30%), szczególnie: liczba osób korzystających z zasiłków stałych zwiększyła się o 77,4%; liczba osób korzystających z zasiłków celowych: o 154,2%; liczba osób

	<p>korzystających z posiłków - wzrost o 152,5%,</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wyższy niż dla całej gminy wskaźnik korzystania z pomocy OPS (11,73:6,51 na 100 mieszkańców) – Obecność negatywnych zjawisk społecznych: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, alkoholizm (w 2015 r. osoby uzależnione od alkoholu na obszarze LPR stanowiły 66,6% osób z tym problemem z terenu gminy) i narkomania (na obszarze LPR zamieszkuje 60% wszystkich osób ze zdiagnozowanym problemem), – Brak właściwych wzorców zachowań wspomagających integrację społeczną, – Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców, – Postępująca degradacja techniczna obiektów mieszkalnych będących pod ochroną konserwatorską, – Niska energooszczędność budynków użyteczności publicznej, – Niedostosowanie obszaru zdegradowanego do potrzeb turystycznych, – Niedostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb mieszkańców (słaba kondycja terenów wypoczynkowo-rekreacyjnych, brak dostosowanej do potrzeb małej architektury), – Brak stref aktywnego spędzania czasu wolnego, – Zły stan infrastruktury drogowej i niekorzystna organizacja ruchu.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – Redukcja negatywnych zjawisk społecznych zdiagnozowanych na obszarze LPR, integracja społeczeństwa, wskazanie właściwych wzorców zachowań, – Redukcja rozprzestrzeniania się zjawisk niepożądanych na obszar całej gminy, – Redukcja utrwalania się negatywnych wzorców zachowań jako czynnika dziedzicznego, – Redukcja zachowań o charakterze przestępczym, – Zwiększenie atrakcyjności obszaru w kontekście rozwoju drobnej 	<ul style="list-style-type: none"> – Odływ ludności z potencjałem społecznym i ekonomicznym, – Utrwalanie się negatywnych zjawisk społecznych i wzorców zachowań oraz ich dziedziczenie, – Rozprzestrzenianie się negatywnych zjawisk społecznych na obszar całej gminy (w tym czynów o charakterze przestępczym) – Pogarszanie się wizerunku centralnej, zabytkowej części gminy i zaprzepaszczenie szans rozwojowych (w kontekście społecznym, gospodarczym, turystycznym),

<p>przedsiębiorczości handlowej i usługowej</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zatrzymanie degradacji stanu technicznego budynków, co oprócz poprawy funkcji mieszkalnych umożliwi efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, – Zatrzymanie niskiego poziomu energooszczędności budynków użyteczności publicznej (UG, OPS) – Wstrzymanie niekorzystnych zjawisk demograficznych, m.in. migracja.	<ul style="list-style-type: none"> – Duża konkurencja w zakresie absorpcji środków na rewitalizację wśród gmin województwa śląskiego, – Ograniczenia w działaniach odnośnie obiektów zabytkowych, dla których obowiązuje bezwzględny priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich nad względami wynikającymi z działalności inwestycyjnej, a wszelkie działania podejmowane przy zabytkach wymagają pisemnego pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków.
--	--

Źródło: opracowanie własne

6. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Podstawą dla skonstruowania wizji obszaru zdegradowanego, czyli tego jak będzie on funkcjonował po rewitalizacji, jest przeprowadzona jego szczegółowa diagnoza w kontekście analizy całej gminy Lubomia, zidentyfikowanie potencjału tkwiącego w obszarze w obliczu zewnętrznych uwarunkowań i wyzwań.

Wizja, która zaprezentowana jest poniżej to pożądaný efekt docelowy zintegrowanego na kilku płaszczyznach procesu rewitalizacji, na który składają się konkretne przedsięwzięcia będące zwieńczeniem części postulatywnej opracowania. Zawartość wizji jest wypadkową analizy eksperckiej oraz konsultacji społecznych i spotkań warsztatowych prowadzonych z mieszkańcami gminy Lubomia.

Wizja stanu obszaru zdegradowanego w perspektywie roku 2022 została zdefiniowana następująco:

Obszar LPR w perspektywie roku 2022 jako miejsce centralne gminy Lubomia i najbardziej zaludnione, stanowi jej atrakcyjną wizytówkę. Obserwowany jest tutaj wzrost integracji społecznej i bezpieczeństwa, co osiągnięte jest poprzez zaangażowanie społeczności lokalnej w realizację działań sprzyjających poprawie jakości życia, a dzięki współdziałaniu instytucji publicznych oraz podmiotów sektora NGO zahamowane zostają negatywne zjawiska społeczne. Zrewitalizowany obszar ze względu na lokalizację i zdolność zaspokajanie potrzeb społecznych, a także bogactwo kulturowe staje się pożądanym miejscem zamieszkania i spędzania czasu wolnego przez mieszkańców gminy.

Atrakcyjna i bezpieczna przestrzeń publiczna, sprzyja rozwojowi Gminy Lubomia w aspekcie społecznym, turystycznym i gospodarczym.

W ten sposób zdefiniowana wizja obszaru określa zakładany efekt rewitalizacji. Zapisy wizji zostały opracowane przy aktywnym udziale interesariuszy zaangażowanych w powstawanie dokumentu. Wizja jest efektem wypracowanego konsensusu, który ma zasadniczy wpływ na kształt zapisów niniejszego dokumentu. Wizja stanu obszaru LPR to wizja korzystnej zmiany, której osiągnięcie wymaga podjęcia przez samorząd i społeczność lokalną konkretnych działań, zdefiniowanych w niniejszym dokumencie. Program interwencji w ramach *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubomia na lata 2016-2022* został zaprezentowany w układzie celów strategicznych i kierunków działań wynikających z przyjętej wizji rozwoju. Cele strategiczne wyznaczają kierunki działań, których realizacja w ramach poszczególnych celów operacyjnych pozwoli skutecznie urzeczywistnić zdefiniowane w wizji założenia planistyczne.

7. Cele rewitalizacji wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań

Opracowana w niniejszym dokumencie wizja stanu obszaru LPR po przeprowadzeniu rewitalizacji możliwa jest do osiągnięcia dzięki optymalnemu wyznaczeniu celów strategicznych i przypisaniu im skonkretyzowanych kierunków działań oraz ich realizacji, w kontekście nadrzędnego celu lokalnego planu rewitalizacji.

Dlatego poniżej zostały ściśle zdefiniowane cele strategiczne oraz wyznaczone kierunki działań, które są konsekwencją przeprowadzonej szczegółowej diagnozy obszaru LPR. Biorąc pod uwagę konieczność kompleksowej rewitalizacji, w której szczególny nacisk będzie ukierunkowany na stopień nasilenia problemów społecznych na obszarze LPR – głównie w zakresie marginalizacji społecznej jego mieszkańców, logika zdefiniowanej interwencji uwzględnia dwufunduszowy charakter źródeł finansowania: środki Europejskiego Funduszu Społecznego oraz środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Celem nadrzędnym opracowanego dla Gminy Lubomia Lokalnego Programu Rewitalizacji jest:

Przeciwdziałanie wieloaspektowej degradacji obszaru kryzysowego w gminie Lubomia, poprzez wdrażanie działań niwelujących niepożądane zjawiska społeczne i ekonomiczne, mające wpływ na jakość życia mieszkańców, ich bezpieczeństwo i stan zagospodarowania przestrzeni.

Koncepcja strategiczna obejmuje dwa zasadnicze cele strategiczne, które są względem siebie komplementarne i stanowią odpowiedź na zdiagnozowane deficyty i problemy zidentyfikowane na obszarze LPR. Każdy z celów strategicznych zakłada w dalszej kolejności dopełnienie przez skonkretyzowane kierunki działań.

Cel strategiczny 1
Redukcja niepożądanych zjawisk społecznych i ekonomicznych na obszarze zdegradowanym

Pierwszy z celów strategicznych: Redukcja niepożądanych zjawisk społecznych i ekonomicznych na obszarze zdegradowanym – odnosi się do sfery społecznej, która z punktu widzenia definiowania rewitalizacji, w perspektywie finansowej UE na lata 2014-2020, ma charakter nadrzędny. Sytuacja kryzysowa zidentyfikowana na obszarze LPR przewidzianym do rewitalizacji wskazuje na rzeczywisty

charakter problemów społecznych, które wynikają z ubóstwa oraz skali występowania zjawisk patologicznych. Specyfiką obszaru jest jego potencjał centrotwórczy bardzo duża gęstość zaludnienia, gdzie odnotowuje się wysoką koncentrację zjawisk negatywnych. Dodatkowo degradacja techniczna niekorzystnie wpływa na projekty resocjalizacyjne oraz ukierunkowane na włączenie społeczne części zmarginalizowanej ludności gminy Lubomia.

Interwencja w ramach realizacji Celu strategicznego 1 obejmować będzie działania skoncentrowane na:

- Wspieraniu i aktywizowaniu społeczności zamieszkującej wyznaczony obszar LPR, wykluczonej lub zagrożonej wykluczeniem społecznym ze względu na niepełnosprawność, bezrobocie, biedę i inne problemy natury społecznej, poprzez rozwijanie adekwatnych instrumentów wsparcia.
- Prowadzeniu działań o charakterze edukacyjnym i kulturalnym w celu systematycznego i konsekwentnego integrowania społeczności, co sprzyja niwelowania negatywnych zjawisk.
- Wdrażaniu działań skoncentrowanych na problematyce związanej z uzależnieniami.

Cel strategiczny 2

Rewaloryzacja przestrzeni publicznej w kontekście potrzeb mieszkańców z zachowaniem walorów kulturowych i przyrodniczych

Drugi cel strategiczny: Rewaloryzacja przestrzeni publicznej w kontekście potrzeb mieszkańców obszaru zdegradowanego z zachowaniem walorów kulturowych i przyrodniczych - koncentruje się na adekwatnym zagospodarowaniu przestrzeni publicznej, aby odpowiadała ona potrzebom mieszkańców i stanowiła wsparcie dla działań niwelujących negatywne zjawiska społeczne. Działania rewitalizacyjne są realizowane stopniowo przez samorząd gminy Lubomia, jednak w kontekście założeń trwałej zmiany należy przeprowadzić interwencję w sposób kompleksowy.

Interwencja w ramach Celu strategicznego 2 obejmować będzie działania skoncentrowane na:

- Wykorzystaniu wewnętrznego potencjału zdegradowanego obszaru dla ożywienia właściwych funkcji centrotwórczych i turystycznych;
- Poprawie kondycji społecznej obszaru poprzez rewitalizację przestrzeni publicznej, co sprzyja skutecznej realizacji społecznych działań rewitalizacyjnych.
- Poprawie jakości życia mieszkańców obszaru poprzez działania sprzyjające poprawie kondycji technicznej obiektów użyteczności publicznej i zabudowy mieszkaniowej.

Założenia interwencji rewitalizacyjnej opracowane dla gminy Lubomia zaprezentowano na poniższym schemacie.

Tabela 24 Schemat interwencji rewitalizacyjnej na terenie gminy Lubomia

<p>Cel nadrzędny</p> <p>Przeciwdziałanie wieloaspektowej degradacji obszaru kryzysowego w gminie Lubomia, poprzez wdrażanie działań niwelujących niepożądane zjawiska społeczne i ekonomiczne, mające wpływ na jakość życia mieszkańców, ich bezpieczeństwo i stan zagospodarowania przestrzeni</p>	
<p>Cel strategiczny 1</p> <p>Redukcja niepożądanych zjawisk społecznych i ekonomicznych na obszarze zdegradowanym</p>	<p>Cel strategiczny 2</p> <p>Rewaloryzacja przestrzeni publicznej w kontekście potrzeb mieszkańców obszaru zdegradowanego z zachowaniem walorów kulturowych i przyrodniczych</p>
<p>Cel operacyjny 1.1</p> <p>Aktywizacja i wsparcie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym</p>	<p>Cel operacyjny 2.1</p> <p>Ożywienie funkcji centrotwórczych i turystycznych obszaru zdegradowanego</p>
<p>Cel operacyjny 1.2</p> <p>Wdrażanie działań kulturalno-edukacyjnych integrujących społeczność</p>	<p>Cel operacyjny 2.2</p> <p>Przywrócenie ładu przestrzennego obszaru sprzyjającego realizacji społecznych działań rewitalizacyjnych</p>
<p>Cel operacyjny 1.3</p> <p>Prowadzenie działań profilaktycznych przeciwdziałających uzależnieniom</p>	<p>Cel operacyjny 2.3</p> <p>Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez wzmocnienie kondycji infrastruktury technicznej</p>

Źródło: opracowanie własne

Opisane i wyznaczone cele strategiczne oraz operacyjne mają kluczowe znaczenie dla efektywnego i wszechstronnego procesu rewitalizacji, a ich wybór jest podyktowany zdiagnozowaniem potrzeb mieszkańców oraz koniecznością podjęcia działań na rzecz ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych na wybranym obszarze.

8. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Elementem kluczowym w budowaniu *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubomia na lata 2016-2022* są konkretne projekty przewidziane do realizacji. Dokument *Zasady wsparcia rewitalizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020* zgodnie z którym przygotowane jest niniejsze opracowanie wyraźnie wskazuje na charakter przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Powinny być one zasadniczo ukierunkowane na rozwiązanie indywidualnych problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych, które zostały zdiagnozowane na obszarze zdegradowanym. Kluczową rolę w planowaniu kompleksowej rewitalizacji powinna odgrywać pierwsza z wymienionych kategorii i powinna być rozumiana jako fundament i główna rama realizacyjna, ponieważ ostatecznym celem działań rewitalizacyjnych powinno być doprowadzenie do trwałych zmian społecznych w dziedzinie zatrudnienia, integracji społecznej czy edukacji na zdegradowanym obszarze. Działania społeczne mają także decydujące znaczenie z perspektywy dokonywanych zmian infrastrukturalnych, warunkując ich trwałość i akceptację przez mieszkańców rewitalizowanego obszaru.

Niniejszy program rewitalizacji ujmuje działania w sposób kompleksowy wskazując w pierwszej kolejności na aspekt społeczny procesu rewitalizacji i dalej na gospodarczy, przestrzenno – funkcjonalny, techniczny i środowiskowy.

Poniżej zestawiono przewidziane do realizacji projekty rewitalizacyjne na obszarze LPR w gminie Lubomia. Dla przejrzystości niniejszego dokumentu szczegółowy opis projektów rewitalizacyjnych zamieszczono w Załączniku nr 2, gdzie uwzględniono:

- nazwę projektu
- nazwę wnioskodawcy/podmiotu realizującego (adres, tel. e-mail),
- krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu,
- cel ogólny (cele) projektu,
- zakres realizowanego zadania,
- miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres),
- szacowaną (orientacyjną) wartość projektu,
- prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji,
- prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Tabela 25 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne w gminie Lubomia

Numer projektu	Nazwa projektu	Nazwa wnioskodawcy
1	Termomodernizacja budynku administracyjnego przy ul. Korfantego 71 w Lubomi	Gmina Lubomia
2	Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy w Lubomi	Gmina Lubomia
3	Rewitalizacja parku w Lubomi	Gmina Lubomia
4	Termomodernizacja budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Lubomi	Gmina Lubomia
5	Budowa boiska wielofunkcyjnego w sołectwie Grabówka	Gmina Lubomia
6	Izba Pamięci Bitwy Bukowsko-Olzańskiej	Gminny Ośrodek Kultury w Lubomi
7	Scena plenerowa oraz urządzenie klubu seniora i klubu młodzieżowego	Gminny Ośrodek Kultury w Lubomi
8	Termomodernizacja budynków wraz z wykonaniem drenażu przy ul. Adama Asnyka 2-4	Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości 44-360 Lubomia, ul. Adama Asnyka 2-4
9	Termomodernizacja budynków wraz z wykonaniem drenażu przy ul. Adama Asnyka 6-12	Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości 44-360 Lubomia, ul. Adama Asnyka 6-12
10	Bliżej nas	Gmina Lubomia
11	ABC niepełnosprawności	Gmina Lubomia
12	Słoneczna Gmina Lubomia	Gmina Lubomia
13	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w sołectwie Lubomia wraz z kolektorem przesyłowym do miasta Racibórz	Gmina Lubomia
14	Budowa tężni solankowej wraz z bezpiecznym przejściem drogowym do parku w miejscowości Lubomia, zagospodarowaniem terenu rekreacyjnego oraz niezbędnej infrastruktury technicznej na działce Nr 1341/91	Gmina Lubomia

Źródło: dane Urzędu Gminy Lubomia

Dla zapewnienia szerszego zaangażowania środków UE w działania rewitalizacyjne Instytucja Zarządzająca RPO WSL opracowała system preferencji dla wsparcia projektów rewitalizacyjnych wynikających z programu rewitalizacji, w postaci dodatkowych punktów w procedurze konkursowego trybu wyboru projektów w ramach dedykowanych kryteriów wyboru projektów.

Dodatkowo, zgodnie z zapisami Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Śląskiego, w przypadku projektów rewitalizacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach RPO WSL 2014-2020 będzie można uzyskać wsparcie z budżetu państwa w postaci dofinansowania wkładu własnego. Oznacza to, iż projekt rewitalizacyjny wynikający z programu rewitalizacji pozytywnie uprzednio ocenionego przez IZ RPO WSL 2014-2020, nie objęty regulami pomocy publicznej, pomocy *de minimis* lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia ogólnego może wskazać w montażu finansowym maksymalnie 85% kosztów kwalifikowanych dofinansowania z EFRR (zgodnie z Szczegółowym Opiszem Osi Priorytetowych RPO WSL 2014-2020) oraz wsparcie wkładu własnego maksymalnie 10% kosztów kwalifikowanych z budżetu państwa.

Pełny wykaz priorytetów inwestycyjnych, które według Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 mają znaczenie dla szeroko pojętej rewitalizacji zamieszczony jest w dokumencie *Zasady wsparcia rewitalizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020* (Załącznik do Uchwały nr 2483/83/V/2015 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 29 grudnia 2015r.).

9. Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Poza wskazanymi powyżej projektami związanymi z planem rewitalizacji Gminy Lubomia, przewidziana jest również możliwość realizacji innych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Należy mieć na uwadze, że na chwilę obecną trudno jest zidentyfikować jednoznacznie wszystkie potrzeby mieszkańców oraz podmiotów funkcjonujących na terenie zdegradowanym. Mogą się one zmieniać w kolejnych latach funkcjonowania Programu, także ze względu na realizację wpisanych do dokumentu działań. Aby Lokalny Program Rewitalizacji był elastyczny i mógł reagować na zmieniające się potrzeby mieszkańców, poniżej zaprezentowano zakres tematyczny projektów, które będą mogły być podejmowane w ramach LPR:

- wyrównywanie szans społecznych i zawodowych osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzmocnienie kwalifikacji i umiejętności mieszkańców;
- przeciwdziałanie bezrobociu oraz aktywizacja zawodowa mieszkańców;
- promowanie przedsiębiorczości, podejmowanie działań na rzecz rozwoju gospodarczego, w tym podejmowanie działań sprzyjających tworzeniu nowych firm i rozwoju kompetencji przedsiębiorczości mieszkańców;
- wspieranie przedsiębiorczości poprzez tworzenie mechanizmów wspierających działalność inwestycyjną;
- wsparcie przedsiębiorczości społecznej;
- rozbudowa infrastruktury społecznej, turystycznej i okołoturystycznej;
- poprawa efektywności energetycznej oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej;
- poprawa stanu zagospodarowania oraz jakości przestrzeni publicznych i półpublicznych;
- zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego;
- integracja i aktywizacja mieszkańców oraz zwiększenie stopnia ich udziału w życiu publicznym;
- rozwój nowych przestrzeni publicznych służących zaspokajaniu różnych potrzeb społecznych;
- ochrona obiektów dziedzictwa kulturowego i ich udostępnianie na cele społeczne i gospodarcze;
- ochrona środowiska przyrodniczego (zwłaszcza powietrza atmosferycznego);
- poprawa stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej oraz zasobów mieszkaniowych;
- poprawa jakości i dostępności do infrastruktury społecznej i zdrowotnej dla mieszkańców terenów zdegradowanych.

Działania z powyższego zakresu tematycznego wpisują się w zapisy *Lokalnego Program Rewitalizacji Gminy Lubomia na lata 2016-2022* ze względu na realizację celów i poszczególnych kierunków

10. Komplementarność i mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych

Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z 3 lipca 2015 r.* wydanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, wymogiem koniecznym przy opracowaniu programów rewitalizacji jest konieczność zapewnienia komplementarności w pięciu aspektach:

- przestrzennym,
- problemowym,
- proceduralno-instytucjonalnym,
- międzyokresowym,
- źródeł finansowania.

Zagadnienie komplementarności projektów w ramach planowanej rewitalizacji stanowi, obok szczegółowej diagnozy oraz możliwie szerokiej partycypacji społecznej, bardzo ważny aspekt opracowania Programu Rewitalizacji i jest szczególnie podkreślany przez Ministerstwo Rozwoju. Komplementarność jako zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami umożliwia efektywne wykorzystanie środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację oraz implikuje skuteczność działań w każdym obszarze problemowym.

10.1 Komplementarność przestrzenna

Projekty przewidziane dla wyznaczonego w gminie Lubomia obszaru LPR mają na celu oddziaływanie na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach), wzajemnie się dopełniają, co implikuje efekt synergii pomiędzy nimi. Komplementarność przestrzennej interwencji poszczególnych projektów ujawnia się również w tym, że planowane działania nie będą skutkować przesuwaniem problemów na inne obszary ani prowadzić do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.

Wszystkie podstawowe projekty rewitalizacyjne skupiają się na wyznaczonym obszarze LPR i są z nim ściśle powiązane. Są odpowiedzią na główne problemy dla tego terenu. Dzięki ich realizacji pozytywne skutki widoczne będą na całym obszarze, ponieważ wiele z nich dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej, przez co korzystać z nich będą mogli mieszkańcy obszaru LPR, całej gminy jak i regionu. Ich realizacja będzie zapobiegać przenoszeniu się różnych problemów na dalsze obszary gminy.

10.2 Komplementarność problemowa

Wybrane do realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne dopełniają się tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na wyznaczony obszar LPR we wszystkich niezbędnych

aspektach (społecznym, ekonomicznym, przestrzennym, środowiskowym, kulturowym, technicznym). Jednocześnie planowane projekty unikają fragmentacji działań, koncentrując uwagę na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru, określają pożądany stan, do jakiego mają doprowadzić dany obszar projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Zadania o charakterze infrastrukturalnym zostały przewidziane w taki sposób aby służyły zarówno poprawie jakości życia mieszkańców, jak również zwiększeniu ładu przestrzennego.

10.3 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Realizacja poszczególnych projektów, zarządzana przez operatora całego procesu rewitalizacji, pozwala na efektywne i harmonijne współdziałanie wzajemne, uzupełnianie się i spójność procedur. Za realizację założeń niniejszego dokumentu odpowiada Zespół do spraw rewitalizacji. Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt. 1 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U. z 2015r. Poz. 1515 z późn. zm.) w związku z podjętą w dniu 27 kwietnia 2016 r. przez Radę Gminy Lubomia uchwałą w sprawie przystąpienia do opracowania *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubomia na lata 2016-2022* (Uchwała XXI/133/2016). W skład Zespołu powołano pracowników Urzędu Gminy Lubomia, przedstawiciela Ośrodka Pomocy Społecznej, przedstawicieli społeczności sołectw Lubomia i Grabówka. Umieszczenie Koordynatora Zespołu i części jego członków w ramach obecnych struktur Urzędu Gminy zapewnia skuteczne zarządzanie Programem oraz pozwoli na kontynuację i uzupełnienie działań podejmowanych w ramach realizacji polityk publicznych. Określenie odpowiednich instrumentów zarządzania i wdrażania opisane zostało w kolejnych rozdziałach. Realizacja LPR będzie systematycznie monitorowana, co umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Wszyscy interesariusze będą włączeni w proces realizacji programu i do okresowej oceny. Po zakończeniu projektu proces wdrażania i monitorowania Programu Rewitalizacji będzie kontynuowany w ramach struktur Urzędu Gminy Lubomia.

10.4 Komplementarność międzyokresowa

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lubomia na lata 2016-2022 zachowuje ciągłość programową, a szczegółowy dobór projektów jest efektem krytycznej oceny oraz sformułowania wniosków na temat dotychczasowego (w kontekście zaangażowania środków wspólnotowych, szczególnie w ramach polityki spójności 2007-2013) sposobu wspierania procesów zaangażowanych społecznie. Przedsięwzięcia podejmowane w poprzednich okresach programowych znajdują kontynuację w planowanych zadaniach w ramach niniejszego dokumentu. Wnioski wyciągnięte z realizacji poprzednich działań rewitalizacyjnych pozwalają na jeszcze bardziej efektywne wykorzystanie środków i możliwości w aktualnej perspektywie finansowej.

10.5 Komplementarność źródeł finansowania

Planowane projekty rewitalizacyjne, opierają się na uzupełnianiu i łączeniu wsparcia ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego, z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Ponadto łączą prywatne i publiczne źródła finansowania, przy założeniu, że stymulowanie endogenicznych zdolności inwestycyjnych ma kluczowe znaczenie dla dynamiki pożądaných zmian na wyznaczonym obszarze LPR.

Projekty, które zostały zapisane w niniejszym dokumencie mają zapewnione finansowanie z różnych źródeł, które wzajemnie się uzupełniają i łączą. Kluczowe znaczenie z punktu widzenia skutecznej realizacji założeń rewitalizacyjnych są środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego. Podstawowe inwestycje będą realizowane ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego 2014-2020. Ponadto projekty zapisane w dokumencie dają także możliwość włączenia środków prywatnych w finansowanie procesów rewitalizacji.

Współfunkcjonowanie zaplanowanych projektów, które są względem siebie komplementarne, zakłada skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszaru zdegradowanego i jest ważnym warunkiem sukcesu całego procesu.

11. Ramy finansowe programu rewitalizacji

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lubomia na lata 2016-2022 uwzględnia przedsięwzięcia rewitalizacyjne o charakterze podstawowym/elementarnym, jak i zadania uzupełniające, których realizacja uzależniona została przede wszystkim od możliwości finansowych gminy oraz stopnia efektywności pozyskiwania środków na realizację poszczególnych projektów. Dlatego plan finansowy ma charakter indykacyjny i obejmuje wszystkie projekty.

Tabela 26 Harmonogram rzeczowo – finansowy planowanych przedsięwzięć w ramach LPR

Numer projektu	Nazwa projektu	Potencjalne źródła finansowania	Wartość projektu [zł]
1	Termomodernizacja budynku administracyjnego przy ul. Korfantego 71 w Lubomi	RPO WSL 2014-2020, środki własne	2 000 000,00
2	Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy w Lubomi	RPO WSL 2014-2020, środki własne	1 500 000,00
3	Rewitalizacja parku w Lubomi	RPO WSL 2014-2020, środki własne	200 000,00
4	Termomodernizacja budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Lubomi	RPO WSL 2014-2020, środki własne	1 200 000,00
5	Budowa boiska wielofunkcyjnego w sołectwie Grabówka	RPO WSL 2014-2020, środki własne	100 000,00
6	Izba Pamięci Bitwy Bukowsko-Olzańskiej	RPO WSL 2014-2020, środki własne	1 800 000,00
7	Scena plenerowa oraz urządzenie klubu seniora i klubu młodzieżowego	RPO WSL 2014-2020, środki własne	1 400 000,00
8	Termomodernizacja budynków wraz z wykonaniem drenażu przy ul. Adama Asnyka 2-4	RPO WSL 2014-2020, środki własne	150 000,00
9	Termomodernizacja budynków wraz z wykonaniem drenażu przy ul. Adama Asnyka 6-12	RPO WSL 2014-2020, środki własne	300 000,00
10	Bliżej nas	RPO WSL 2014-2020, środki własne	83 700,00
11	ABC niepełnosprawności	RPO WSL 2014-2020, środki własne	111 900,00
12	Słoneczna Gmina Lubomia	RPO WSL 2014-2020, środki własne	5 000 000,00
13	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w sołectwie Lubomia wraz z kolektorem przesyłowym do miasta Racibórz	POLIŚ 2014-2020	35 009 761,19
14	Budowa tężni solankowej wraz z bezpiecznym przejściem drogowym do parku w miejscowości Lubomia, zagospodarowaniem terenu rekreacyjnego oraz niezbędnej infrastruktury technicznej na działce Nr 1341/91	RPO WSL 2014-2020, środki własne	1 896 351,00
Łącznie zadania			50 668 012,19

12. Wdrażanie, monitoring i ewaluacja

Zaprojektowany system zarządzania *Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Lubomia na lata 2016-2022* zapewni jego konstruktywne wykorzystanie i systematyczną realizację zapisanych w nim zadań. Za wdrażanie i monitoring działań ujętych w niniejszym dokumencie odpowiadać będzie przede wszystkim Wójt Gminy Lubomia we współpracy ze strukturami Urzędu Gminy oraz Zespołem do spraw rewitalizacji.

12.1 Struktura zarządzania LPR

Realizacja zapisów niniejszego dokumentu powierzona zostaje Wójtowi Gminy Lubomia, poprzez struktury Urzędu Gminy, w szczególności Referat Gospodarki Komunalnej, Inwestycji i Środków Zewnętrznych oraz Zespół do spraw rewitalizacji. Zarządzanie przedmiotowym opracowaniem będzie odbywać się zatem w ramach istniejących struktur Urzędu Gminy Lubomia, przez co nie przewiduje się dodatkowych kosztów na zarządzanie Programem.

Wszystkie projekty będą realizowane zgodnie z uchwalonym przez Radę Gminy Wieloletnim Planem Finansowym oraz budżetami rocznymi. Spójność niniejszego dokumentu z Wieloletnim Planem Finansowym zapewni efektywną realizację zaplanowanych, zhierarchizowanych i ujętych w ww. planach programów i projektów inwestycyjnych.

W przypadku projektów planowanych do współfinansowania z funduszy Unii Europejskiej, właściwa jednostka zleca i przygotowuje wymaganą dokumentację techniczną i przekazuje jej wyciąg wraz z innymi dokumentami Przewodniczącemu Zespołu do spraw rewitalizacji, celem przygotowania wniosku o dofinansowanie projektu. Przewodniczący przygotowuje wniosek, który po zatwierdzeniu przez Wójta Gminy zostaje złożony do Instytucji Pośredniczącej. Po podpisaniu umowy dofinansowania z Instytucją Pośredniczącą, w zarządzanie projektem zostaje włączony Referat Gospodarki Komunalnej, Inwestycji i Środków Zewnętrznych.

Natomiast w przypadku projektów zamieszczonych w niniejszym dokumencie, których wnioskodawcą jest inny podmiot, przygotowanie dokumentacji technicznej, wniosku o dofinansowanie i zarządzanie projektem po ewentualnym podpisaniu umowy z Instytucją Pośredniczącą pozostaje w kompetencjach wnioskodawcy (beneficjenta) konkretnego projektu.

Celem sprawnego zarządzania większymi zadaniami inwestycyjnymi (projektami), Wójt Gminy może powołać Zespoły Zadaniowe. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele poszczególnych komórek odpowiedzialnych za cząstkowe funkcje zarządzania projektem. Ideą powołania Zespołu jest właściwe przygotowanie projektu od strony technicznej i sprawne zarządzanie jego realizacją, począwszy od przygotowania specyfikacji istotnych warunków zamówienia, poprzez przeprowadzenie postępowania przetargowego, realizację, kontrolę i nadzór nad robotami, zarządzanie przepływem dotacji, sprawozdawczość i monitoring oraz ostateczne rozliczenie otrzymanej pomocy.

W systemie wdrażania *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubomia na lata 2016-2022* ważny element stanowi zbudowanie mechanizmów włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji. Ze względu na charakter procesu rewitalizacji, międzysektorowy charakter współpracy związanej na rzecz skutecznego przeobrażenia wyznaczonego obszaru LPR i w związku z aktywnym uczestnictwem przedsiębiorców, organizacji pozarządowych oraz mieszkańców, zakłada się wykorzystanie mechanizmów związanych z kontrolą obywatelską i współdecydowaniem. Mechanizmy te zasadniczo zostały opisane w rozdziale 12., jednak ze względu na ich aspekt wdrożeniowy, opis zasad włączających społeczność lokalną prezentuje się poniżej).

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lubomia na lata 2016-2022 jest dokumentem otwartym i będzie podlegać aktualizacji, w oparciu o zasadę partnerstwa we współpracy z lokalnymi partnerami: mieszkańcami, wspólnotami, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami, kościołem i innymi partnerami społeczno-gospodarczymi. Jednym z elementów współpracy z partnerami będą działania Zespołu do spraw rewitalizacji, który będzie inicjować i zachęcać mieszkańców i inne podmioty, w szczególności NGO do tworzenia lokalnych zespołów, działających na rzecz rewitalizacji, w tym realizacji projektów wynikających bezpośrednio z Programu. Działania te obejmować powinny:

- akcje informacyjno-promocyjne z wykorzystaniem strony internetowej Urzędu Gminy,
- przygotowanie publikacji w prasie lokalnej i współpracę z mediami,
- organizację spotkań z mieszkańcami obszaru LPR objętych Programem,
- podawanie do publicznej wiadomości, poprzez stronę internetową raportów z realizacji przewidzianych w dokumencie działań.

Powyższe działania zapewnią rzeczywistą kontrolę obywatelską i umożliwią wpływ na kształt zaplanowanych procesów rewitalizacyjnych na terenie gminy Lubomia.

12.2 Procedura prowadzenia monitoringu i ewaluacji oraz weryfikacji i oceny postępów realizacji Programu

W prawidłowy sposób funkcjonujący monitoring i ewaluacja działań umożliwiają dobre zarządzanie projektem. Podstawowym celem monitoringu jest weryfikacja skuteczności działań ujętych w dokumencie. Stały monitoring pozwala także na korygowanie działań, a co za tym idzie podniesienie efektywności polityk publicznych.

Monitoring realizacji zapisów *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubomia na lata 2016-2022*, prowadzony będzie w odniesieniu do wskaźników, mających swoje źródło w efektach poszczególnych projektów. Na system monitoringu składają się następujące narzędzia:

- Procedura stałego monitorowania Programu Rewitalizacji.

Sprawozdania z postępów w realizacji zadań uwzględnionych w dokumencie przygotowywane są raz w roku i obejmują sprawozdanie zamykające rok. W tym celu podejmowane są następujące działania:

Przewodniczący Zespołu do spraw rewitalizacji pozyskuje informacje na temat zrealizowanych projektów w danym roku kalendarzowym od jednostek odpowiedzialnych za ich realizację. Dane zawierają opis realizowanych zadań wynikających z dokumentu, m.in.: okres realizacji zadania/projektu, opis zadania/projektu, cele, podjęte działania, wartość zadania/projektu oraz źródła finansowania i osiągniętą wartość przyjętych wskaźników. Dane te gromadzone raz na rok, a sprawozdania za okres od 1 stycznia do 31 grudnia będą przedkładane do dnia 21 lutego każdego roku. Obsługa administracyjno-organizacyjna Zespołu będzie leżała w kompetencjach Referatu Gospodarki Komunalnej, Inwestycji i Środków Zewnętrznych.

– Ewaluacja ex post – po zakończeniu realizacji Programu rewitalizacji

Ewaluacja ex post jest dokumentem, który służy do rozliczenia wyników prac związanych z Programem. Za wykonanie ewaluacji odpowiedzialny będzie Przewodniczący Zespołu do spraw rewitalizacji. Raport ten powinien zawierać zestawienie najważniejszych wniosków ze sprawozdań zamykających rok, prowadzonych przez cały okres obowiązywania zapisów *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubomia na lata 2016-2022*. Dodatkowo ewaluacja powinna obejmować badania społeczno-ekonomiczne, które będą stanowiły odpowiedź na zdiagnozowane w dokumencie problemy. Takie zestawienie pozwoli na wykazanie efektów, które zostały osiągnięte dzięki podjętej interwencji.

Raport zostanie przekazany Wójtowi oraz Radzie Gminy, a także podany do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Urzędu Gminy w Lubomi.

13. Uspołecznienie dokumentu i proces partycypacji społecznej

Dokument jakim jest *Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lubomia na lata 2016-2022* został przygotowany w procesie szerokiej partycypacji społecznej. Na każdym etapie prac związanych z dokumentem realizowana była zasada partnerstwa różnych środowisk i partnerów, w tym podczas wyznaczenia obszaru zdegradowanego, obszaru rewitalizacji, a także zbieranie propozycji rozwiązań, projektów, pomysłów na zadania.

W ramach prac nad dokumentem wykorzystano następujące mechanizmy partycypacji społecznej:

- Warsztat strategiczny z udziałem interesariuszy sektora publicznego.
- Spotkanie informacyjne wraz z debatą, na które zaproszono mieszkańców, działaczy organizacji pozarządowych, zarządców nieruchomości (27 czerwca 2016 r., g. 17.00 – Gminny Ośrodek Kultury w Lubomi).

Warsztat, spotkanie i debatę prowadzili eksperci ze Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Gospodarczych „DELTA PARTNER”, którzy przedstawili założenia dotyczące prowadzenia rewitalizacji w Gminie Lubomia oraz zebrali uwagi, opinie oraz wnioski.

- Ankieta rewitalizacyjna szeroko dystrybuowana na terenie gminy Lubomia w wersji papierowej oraz elektronicznej za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Gminy w Lubomi. Ankietyzacja była prowadzona od 25 maja 2016 roku do 8 czerwca 2016 roku. Mieszkańcy mogli z wykorzystaniem ankiety zgłaszać własne propozycje obszarów zdegradowanych wraz z uzasadnieniem oraz komentować na bieżąco postęp prac nad sformułowaniem programu rewitalizacji. W ramach ankiety prowadzono również badania społeczne o charakterze ilościowym skupione przede wszystkim na rozpoznaniu potrzeb mieszkańców z zakresu rewitalizacji społecznej, przestrzennej, środowiskowej, technicznej jak i gospodarczej w Gminie.
- Nabór projektów do *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubomia na lata 2016-2020*. W ramach naboru udostępnione zostało narzędzie on-line, za pomocą którego interesariusze mieli możliwość zgłoszenia propozycji projektów oraz dystrybuowany był formularz w wersji papierowej. Nabór projektów prowadzony był od 27 czerwca 2016 roku do 18 lipca 2016 roku.
- Wizja lokalna (spacer studyjny) – badanie jakościowe, polegające na zwizytowaniu obszarów gminy Lubomia, połączone z rozmowami z mieszkańcami, korzystającymi w danej chwili z odwiedzanej przestrzeni gminnej. Metoda ta miała na celu zdiagnozowanie występujących w terenie problemów przede wszystkim w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. W spacerze uczestniczyli członkowie Zespołu do spraw rewitalizacji.

- Konsultacje społeczne – wprowadzono Zarządzeniem Nr RO.0050.083.2016 Wójta Gminy Lubomia z dnia 1 sierpnia 2016 r. Społeczność gminy Lubomia miała sposobność składania uwag, komentarzy i propozycji do projektu dokumentu w dniach od 10 sierpnia 2016 r. do 25 sierpnia 2016 r. Formularz konsultacyjny dostępny był w wersji papierowej oraz na stronie internetowej Urzędu Gminy Lubomia, a także on-line pod linkiem: deltapartner.pl/konsultacje/lubomia/. Ponadto zorganizowane zostało spotkanie konsultacyjne z mieszkańcami gminy Lubomia, które odbyło się w dniu 24 sierpnia 2016 r. o godz. 15.00 w Urzędzie Gminy Lubomia. na spotkaniu zaprezentowano główne założenia projektu dokumentu *Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lubomia na lata 2016-2022* oraz poinformowano szczegółowo o możliwościach składania uwag i propozycji, a także udostępniono formularze konsultacyjne.

W ramach konsultacji społecznych nie wpłynęły żadne uwagi, komentarze, ani propozycje względem projektu dokumentu *Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lubomia na lata 2016-2022*.

14. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

Na podstawie art. 47 oraz w związku z art. 57 ust. 1 pkt 2) ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. 2016 nr 0 poz. 353), zwrócono się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach o opinię dotyczącą konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu ww. dokumentu.

W odpowiedzi na wniosek Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach pismem znak WOOŚ.410.322.2016.MG z dnia 5 sierpnia 2016 r. wyraził opinię, iż dla projektu pn. „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lubomia na lata 2016-2022” nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Swoją opinię uzasadnił przede wszystkim wskazując, iż:

- zamierzenia inwestycyjne wskazane w dokumencie stanowią kontynuację realizowanych prac w kierunku rozwoju gospodarczego, społecznego i kulturowego gminy,
- planowane zadania uwzględniają aspekty środowiskowe, mając na celu wspieranie zrównoważonego rozwoju i wdrażanie prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska,
- zaproponowane cele i działania znacząco wpłyną na poprawę stanu środowiska na terenie gminy oraz zmniejszą występujące obecnie niekorzystne oddziaływania na środowisko.

W związku z powyższym biorąc pod uwagę uwarunkowania określone w art. 47 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, jak również uzgodnienie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach, a w szczególności charakter działań przewidzianych w przedmiotowym dokumencie, rodzaj i skalę oddziaływania na środowisko odstąpiono od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentu *Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lubomia na lata 2016-2022*.

Załącznik nr 1 Mapa obszaru LPR

Załącznik nr 2 Lista projektów

1. Termomodernizacja budynku administracyjnego przy ul. Korfantego 71 w Lubomi	
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Lubomia
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Termomodernizacja budynku administracyjnego przy ul. Korfantego 71 w Lubomi jest konieczna z uwagi na niski standard budynku. W budynku tym znajduje się Ośrodek Pomocy Społecznej, Zakład Wodociągowo-Kanalizacyjny oraz Straż Gminna, dlatego jest to miejsce bardzo często odwiedzane przez mieszkańców Gminy Lubomia. Modernizacja budynku wpłynie pozytywnie nie tylko na poprawę warunków pracy pracowników, ale również na jakość i standard obsługi mieszkańców.
Cel ogólny (cele) projektu	Poprawa efektywności energetycznej budynku, poprawa warunków pracy oraz jakości obsługi petentów
Zakres realizowanego zadania	Kompleksowa termomodernizacja budynku: ocieplenie przegród, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, modernizacja instalacji c.o., wymiana oświetlenia na energooszczędne, wymiana źródła ciepła
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	ul. Korfantego 71 44-360 Lubomia
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	2 000 000,00
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury: 3000 osób/rok
Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 1 szt. – Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 516,61 m²

2. Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy w Lubomi

Nazwa wnioskodawcy	Gmina Lubomia
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy w Lubomi jest konieczna z uwagi na niski standard budynku. Z uwagi na charakter Urzędu, jest to miejsce bardzo często odwiedzane przez mieszkańców Gminy Lubomia. Modernizacja budynku wpłynie pozytywnie nie tylko na poprawę warunków pracy pracowników, ale również na jakość i standard obsługi mieszkańców.
Cel ogólny (cele) projektu	Poprawa efektywności energetycznej budynku, poprawa warunków pracy oraz jakości obsługi petentów
Zakres realizowanego zadania	Kompleksowa termomodernizacja budynku: ocieplenie przegród, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana źródła ciepła (gazowe), wentylacja i klimatyzacja, platforma dla osób niepełnosprawnych
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	Ul. Szkolna 1 44-360 Lubomia
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	1 500 000,00
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury: 3000 osób/rok
Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 1 szt. – Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 1212,55 m²

3. Rewitalizacja parku w Lubomi

Nazwa wnioskodawcy	Gmina Lubomia
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Rewitalizacja parku w Lubomi rozwiąże problem braku bezpiecznego miejsca wypoczynku dzieci i młodzieży w Gminie Lubomia
Cel ogólny (cele) projektu	Zagospodarowanie terenu parku w Lubomi w celu poprawy jakości przestrzeni publicznej
Zakres realizowanego zadania	Zagospodarowanie placu zabaw wraz z oświetleniem terenu oraz niezbędną infrastrukturą techniczną
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	Ul. Parkowa (dz. 1341/91) 44-360 Lubomia
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	200 000,00
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury: 14000 osób/rok
Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 1 szt. – Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 5000 m²

4. Termomodernizacja budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Lubomi

Nazwa wnioskodawcy	Gmina Lubomia
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Termomodernizacja budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Lubomi pomoże rozwiązać problem niskiego standardu budynku. W budynku OSP znajdują się pomieszczenia, które będą dostosowane na potrzeby przeprowadzania szkoleń dla ochotników straży pożarnej oraz młodzieży z zakresu m.in. bezpieczeństwa, udzielania pomocy itp.
Cel ogólny (cele) projektu	Poprawa efektywności energetycznej budynku
Zakres realizowanego zadania	Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, docieplenie ścian, modernizacja instalacji c.o.
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	Ul. Mickiewicza 6 44-360 Lubomia
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	1 200 000,00
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury: 900 osób/rok
Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 1 szt. – Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 688,63 m²

5. Budowa boiska wielofunkcyjnego w sołectwie Grabówka

Nazwa wnioskodawcy	Gmina Lubomia
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Brak miejsc aktywnego spędzania wolnego czasu dla mieszkańców sołectwa Grabówka.
Cel ogólny (cele) projektu	Utworzenie miejsca aktywnego wypoczynku dzieci i młodzieży oraz miejsca imprez integrujących mieszkańców.
Zakres realizowanego zadania	Budowa boiska wielofunkcyjnego (do piłki nożnej i siatkówki) w sołectwie Grabówka, otwartego, o nawierzchni trawiastej, a także zakup wyposażenia boiska (bramki, ławki, kosze, siatka do siatkówki, piłki).
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	Działka numer 1613/48 w sołectwie Grabówka
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	100 000,00 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	<ul style="list-style-type: none"> – Zmodernizowana przestrzeń: 1 szt. – Liczba imprez integrujących mieszkańców: 5/rok – Liczba imprez sportowych dla dzieci i młodzieży: 5/rok
Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	<ul style="list-style-type: none"> – powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 6 000 m²

6. Izba Pamięci Bitwy Bukowsko-Olzańskiej

Nazwa wnioskodawcy	Gminny Ośrodek Kultury w Lubomi
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Integracja społeczeństwa poprzez kultywowanie tradycji historycznych, zwiększenie atrakcyjności turystycznej Lubomi i pobudzenie rozwoju społeczno-gospodarczego.
Cel ogólny (cele) projektu	Rewitalizacja budynków i obiektów infrastrukturalnych, nadanie nowych funkcji kulturalnych, rekreacyjnych i społecznych.
Zakres realizowanego zadania	Zakup działki zabudowanej budynkiem piętrowym i budynkiem gospodarczym (stodoła) przy ul. Korfantego 15 (budynek o znaczeniu historycznym, miejsce w którym odbywały się próby chóru „Lutnia” i spotkania o charakterze patriotycznym; podczas III Powstania Śląskiego siedziba dowództwa IV Raciborskiego Pułku Powstańczego); remont pomieszczeń z nadaniem im nowej funkcji, urządzenie w budynku powstańczej izby pamięci, makietę Bitwy Bukowsko-Olzańskiej pociągiem powstańczym jeżdżącym po torach, zgromadzenie eksponatów związanych z działalnością patriotyczną i powstańczą, wykonanie multimedialnych atrakcji pozwalających na zaangażowanie zwiedzających – gry, filmy itp.; wykonanie w stodole składu broni powstańczej (repliki broni), wozu drabiniastego, starych rowerów – co umożliwi zwiedzającym przebranie się w stroje powstańcze, przejechanie na stanowiska powstańcze, uczestniczenie w wydarzeniach na zasadzie „turystyki przeżycia”.
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	Lubomia, ul. Korfantego 15
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	1 800 000,00 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	– Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury: 2000 osób/rok
Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	– Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 2 szt.

7. Scena plenerowa oraz urządzenie klubu seniora i klubu młodzieżowego

Nazwa wnioskodawcy	Gminny Ośrodek Kultury w Lubomi
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Integracja społeczeństwa poprzez pobudzenie kulturalnego spędzania wolnego czasu, stworzenie nowych atrakcji kulturalnych, rekreacyjnych i społecznych
Cel ogólny (cele) projektu	Rewitalizacja budynków i obiektów infrastrukturalnych, nadanie nowych funkcji kulturalnych, rekreacyjnych i społecznych
Zakres realizowanego zadania	Zakup działki zabudowanej budynkiem piętrowym i przy ul. Mickiewicza 6 obok budynku GOK i remizy OSP, remont pomieszczeń z nadaniem im nowej funkcji wykorzystanie na klub seniora, klub młodzieżowy, pracownię muzyczną GOK, termomodernizacja budynku i podłączenie do kotłowni GOK, wykonanie parkingu przed budynkiem, wykonanie sceny z siedziskami dla widzów z wykorzystaniem naturalnego ukształtowania terenu (możliwość organizacji koncertów i imprez plenerowych dla społeczności Lubomi), wykonanie ogrodzenia od strony ul. Ubocznej.
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	Lubomia, ul. Mickiewicza 6
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	1 400 000,00 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	– Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury: 2000 osób/rok
Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	– Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 1 szt.

8. Termomodernizacja budynków wraz z wykonaniem drenażu przy ul. Adama Asnyka 2-4

Nazwa wnioskodawcy	Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości 44-360 Lubomia, ul. Adama Asnyka 2-4 tel. 781 289 889
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Realizacja projektu skutkuje zmniejszeniem zużycia energii cieplnej, a co za tym idzie mniejsze zużycie paliw opałowych, które szkodzą środowisku.
Cel ogólny (cele) projektu	Poprawa oszczędności energetycznej budynku.
Zakres realizowanego zadania	Docieplenie fundamentów, wykonanie drenażu, ocieplenie ścian budynku.
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	Lubomia 44-360, ul. Adama Asnyka 2-4
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	150 000,00 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury: 38 osób
Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 1 szt. – Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 1350 m²

9. Termomodernizacja budynków wraz z wykonaniem drenażu przy ul. Adama Asnyka 6-12

Nazwa wnioskodawcy	Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości 44-360 Lubomia, ul. Adama Asnyka 6-12
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Realizacja projektu ma na celu zmniejszenie zużycia energii cieplnej, a co za tym idzie mniejsze zużycie paliw opałowych, które szkodzą środowisku.
Cel ogólny (cele) projektu	Poprawa oszczędności energetycznej budynków
Zakres realizowanego zadania	Docieplenie fundamentów, wykonanie drenażu, ocieplenie ścian budynków.
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	Lubomia 44-360, ul. Adama Asnyka 6-12
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	300 000,00 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury: 87 osób
Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 2 szt. – Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 2700 m²

10. Bliżej nas	
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Lubomia, ul. Szkolna 1, 44-360 Lubomia Projekt realizowany przez OPS w Lubomi, ul. Korfantego 71
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Projekt będzie skierowany do osób niepełnosprawnych. Osoby o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, a także osoby leżące oraz nieopuszczające domu z uwagi na utrudnienia zdrowotne, są zagrożone wykluczeniem społecznym. W ramach projektu są planowane odwiedziny tych osób przez osoby z wykształceniem pedagogicznym lub psychologicznym (np. studenci lub osoby po ukończeniu studiów), około 2 x w tygodniu po 1 godzinie. Nawiązując kontakt z osobami niepełnosprawnymi w ich domu, włączają je w integrację z otaczającym światem i osobami z zewnątrz.
Cel ogólny (cele) projektu	Integracja osób niepełnosprawnych z osobami spoza otoczenia domowego
Zakres realizowanego zadania	Zakres zadania obejmuje pomoc osobom niepełnosprawnym przez wykwalifikowanych opiekunów. Przewiduje się 7 opiekunów (1 opiekun na 3 osoby). Czas realizacji projektu 10 miesięcy.
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	Sołectwo Lubomia i Grabówka
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	83 700,00
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu: 21 osób
Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objęta wsparciem: 21 osób – Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem : 21 osób

11. ABC niepełnosprawności	
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Lubomia, ul. Szkolna 1, 44-360 Lubomia Projekt realizowany przez OPS w Lubomi, ul. Korfantego 71
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Projekt będzie skierowany do osób niepełnosprawnych oraz osób z otoczenia niepełnosprawnego, w celu zacieśniania więzi ze środowiskiem.
Cel ogólny (cele) projektu	Integracja społeczno – zawodowa osób niepełnosprawnych oraz osób z otoczenia niepełnosprawnych w celu zacieśniania więzi ze środowiskiem i „wyjścia na zewnątrz” oraz nauka „wejścia na rynek pracy”.
Zakres realizowanego zadania	Zakres zadania obejmuje: a/ 1 dniowe wyjazdy integracyjne (średnio 1 x na kwartał) w znane miejsca ważne dla kultury Polskiej np. Kraków, Warszawa, Wrocław b/ spotkania integracyjne np. w GOK Lubomia z poczęstunkiem c/ warsztaty psychologiczne i/lub zawodowe dla osób niepełnosprawnych i osób z ich otoczenia d/ warsztaty zajęciowe (ikebana, decupage, malarskie) e/ bezpłatne porady prawne f/ kurs zawodowy dla osób w wieku produkcyjnym, ze wskazaniem do pracy
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	Sołectwo Lubomia i Grabówka
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	111 900 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	– Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu: 40 osób
Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	– Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objęta wsparciem: 40 osób – Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem: 40 osób

12. Słoneczna Gmina Lubomia

Nazwa wnioskodawcy	Gmina Lubomia, ul. Szkolna 1, 44-360 Lubomia
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Projekt ma na celu ograniczenie niskiej emisji w Gminie Lubomia poprzez zakup i montaż kolektorów słonecznych i instalacji fotowoltaicznych dla mieszkańców gminy.
Cel ogólny (cele) projektu	Zwiększony poziom produkcji energii ze źródeł odnawialnych w Gminie Lubomia.
Zakres realizowanego zadania	Zakres zadania obejmuje zakup i montaż kolektorów słonecznych i instalacji fotowoltaicznych dla mieszkańców Gminy Lubomia. Projekt będzie realizowany w formule Słonecznej Gminy.
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	Gmina Lubomia (w tym sołectwo Lubomia i Grabówka objęte rewitalizacją)
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	5 000 000,00
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury: 2 000 osób
Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej z OZE: 500 szt.

13. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w sołectwie Lubomia wraz z kolektorem przesyłowym do miasta Racibórz	
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Lubomia, ul. Szkolna 1, 44-360 Lubomia
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Projekt ma na celu uporządkowanie gospodarki ściekowej w sołectwie Lubomia (Gmina Lubomia) i tym samym poprawę stanu środowiska naturalnego.
Cel ogólny (cele) projektu	Celem ogólnym projektu jest poprawa stanu środowiska naturalnego dzięki rozwojowi infrastruktury technicznej oraz podniesienie komfortu życia mieszkańców.
Zakres realizowanego zadania	Zakres zadania obejmuje budowę kompleksowego, szczelnego systemu kanalizacji sanitarnej o długości 21,7815 km, likwidację przydomowych zbiorników bezodpływowych, likwidację niekontrolowanych wylotów ścieków do środowiska wodnego i gruntowego.
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	Sołectwo Lubomia
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	35 009 761,19
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury: 2852 RLM
Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	<ul style="list-style-type: none"> - Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej: 21 km

14. Budowa tężni solankowej wraz z bezpiecznym przejściem drogowym do parku w miejscowości Lubomia, zagospodarowaniem terenu rekreacyjnego oraz niezbędnej infrastruktury technicznej na działce Nr 1341/91	
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Lubomia
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Realizacja projektu wpłynie pozytywnie na rozwój funkcji turystycznych Gminy Lubomia oraz poprawi jakości życia mieszkańców.
Cel ogólny (cele) projektu	Zagospodarowanie terenu rekreacyjnego oraz niezbędnej infrastruktury w celu poprawy jakości przestrzeni publicznej
Zakres realizowanego zadania	Budowa tężni solankowej wraz z bezpiecznym przejściem drogowym do parku w miejscowości Lubomia, zagospodarowaniem terenu rekreacyjnego oraz niezbędnej infrastruktury technicznej.
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	Ul. Parkowa (dz. 1341/91) 44-360 Lubomia
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	1 896 351,00 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	– Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury: 14000 osób/rok
Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	– Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 2 753 m ²

Spis grafik

Grafika 1 Schematyczna mapa obszaru rewitalizacji	17
---	----

Spis tabel

Tabela 1 Spójność dokumentu w skali makro	9
Tabela 2 Spójność LPR z dokumentami strategicznymi gminy	12
Tabela 3 Obszar rewitalizacji w Gminie Lubomia – wykaz ulic	15
Tabela 4 Wskaźniki obligatoryjne obszaru rewitalizacji	18
Tabela 5 Obszar LPR – dane demograficzne	29
Tabela 6 Bezrobocie rejestrowane w gminie Lubomia oraz na obszarze LPR w l. 2011-2025	30
Tabela 7 Sytuacja w zakresie pomocy społecznej na terenie gminy Lubomia w l. 2011-2015	35
Tabela 8 Zjawisko alkoholizmu i narkomanii w gminie Lubomia w l. 2011-2015	37
Tabela 9 Zjawisko przemocy domowej w Gminie Lubomia w l. 2011-2015	37
Tabela 10 Przestępczość podziale na kategorie czynów zabronionych w l. 2011-2015	38
Tabela 11 Zdarzenia w ruchu drogowym w l. 2011-2015	39
Tabela 12 Placówki edukacyjne w gminie Lubomia	39
Tabela 13 Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Lubomia	40
Tabela 14 Wskaźniki gospodarcze w l. 2011-2015 - porównanie	42
Tabela 15 Zasadnicze komponenty charakteryzujące stan środowiska w gminie Lubomia	45
Tabela 16 Obszary objęte ochroną przyrody na terenie gminy Lubomia	47
Tabela 17 Obiekty zabytkowe w gminie Lubomia	52
Tabela 18 Zestawienie obiektów	54
Tabela 19 Infrastruktura techniczna w gminie Lubomia w l. 2010-2014	60
Tabela 20 Udział osób korzystających z infrastruktury sieciowej w roku 2014 [%]	60
Tabela 21 Charakterystyka zasobów mieszkaniowych gminy Lubomia w l. 2010-2014	61
Tabela 22 Zestawienie wskaźników – porównanie dla gminy Lubomia i obszaru LPR	61
Tabela 23 Analiza SWOT obszaru LPR	64
Tabela 24 Schemat interwencji rewitalizacyjnej na terenie gminy Lubomia	70
Tabela 25 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne w gminie Lubomia	72
Tabela 26 Harmonogram rzeczowo – finansowy planowanych przedsięwzięć w ramach LPR	78

Spis wykresów

Wykres 1 Płeć respondentów	19
Wykres 2 Rozkład grup wiekowych respondentów	20
Wykres 3 Status na rynku pracy respondentów	20
Wykres 4 Poziom wykształcenia respondentów	21
Wykres 5 Jak Pan/pani ocenia wybór obszaru objętego programem rewitalizacji?	21
Wykres 6 Proszę podać związek z terenem wskazanym do rewitalizacji	22
Wykres 7 Proszę ocenić wymienione elementy związane z jakością życia na wskazanym przez Pana(nią) obszarze rewitalizacji	22
Wykres 8 Jakie problemy Pana(i) zdaniem występują na wybranym przez Pana(ią) obszarze	23
Wykres 9 Jak ocenił(a) by Pan(i) poziom zainteresowania władz oraz innych instytucji wskazanymi poniżej dziedzinami ?	24

Wykres 10 Jakich miejsc i form aktywności brakuje we wskazanych przez Pana(ią) miejscach?.....	24
Wykres 11 Liczba mieszkańców gminy Lubomia w l. 2006-2015.....	27
Wykres 12 Przyrost naturalny na 1 000 ludności w l. 2006-2015 - porównanie.....	27
Wykres 13 Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w Gminie Lubomia w l. 2006-2015.....	28
Wykres 14 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w liczbie mieszkańców ogółem w gminie Lubomia w l. 2006-2015.....	28
Wykres 15 Liczba osób bezrobotnych w gminie Lubomia w l. 2006-2015	29
Wykres 16 Udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w l.2006-2015 [%].....	30
Wykres 17 Udział osób w gosp. domowych korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem w l.2010-2014 [%].....	33
Wykres 18 Liczba dzieci i uczniów placówek oświatowych w gminie Lubomia w l. 2010-2014.....	40
Wykres 19 Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Lubomia w l. 2010-2015	41
Wykres 20 Sektor gospodarki w gminie Lubomia wg podziału PKD	42